ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ

ΓΡΑΦΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΕΜΠΟΡΙΚΩΝ ΥΠΟΘΕΣΕΩΝ

ΚΑΪΡΟΥ

ΟΔΗΓΟΣ ΕΠΙΧΕΙΡΕΙΝ
ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΙΓΥΠΤΟ
2020

Κάιρο, Φεβρουάριος 2020

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

Α. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ 3

1. Γενικά χαρακτηριστικά & δημογραφικά στοιχεία Αιγύπτου 3
2. Βασικά μακροοικονομικά μεγέθη Αιγύπτου 4

Β1. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ 5

1. Εγκατάσταση ξένης εταιρείας, νομικές μορφές επιχειρήσεων και φορολογικό καθεστώς στην Αίγυπτο 5

ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ 5

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ 10

2. Το εργασιακό καθεστώς στην Αίγυπτο: εργατική νομοθεσία, ασφάλιση, αποδοχές 15
3. Το καθεστώς και τα δικαιώματα ιδιοκτησίας στην Αίγυπτο 19
4. Η προστασία των δικαιωμάτων βιομηχανικής & πνευματικής ιδιοκτησίας 21
5. Ο τραπεζικός – χρηματοπιστωτικός τομέας στην Αίγυπτο 22

Β2. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΙΣΟΔΟΥ 25

1. Στρατηγική εισόδου στην αιγυπτιακή αγορά, δίκτυα διανομής, καταναλωτικά πρότυπα 25
2. Επιχειρηματικά ήθη, τεχνική διαπραγματεύσεων, επιχειρηματικές συναντήσεις 28
3. Προώθηση - διαφήμιση 28

Γ. ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ, ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΕΜΠΟΔΙΑ, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ 29

1. Γενικά περί εισαγωγικών δασμών στην Αίγυπτο 29
2. Εμπορικές & λοιπές οικονομικές συμφωνίες που έχει συνάψει η Αίγυπτος 31
3. Γενικά στοιχεία για το καθεστώς εισαγωγών και εξαγωγών της Αιγύπτου 32
4. Γενικές και ειδικές απαιτήσεις για την εισαγωγή προϊόντων, δασμοί για ορισμένα προϊόντα 33
5. Κανονισμοί και απαιτήσεις συσκευασίας και επισήμανσης προϊόντων (Packaging and Labeling) 36
6. Εισαγωγικό καθεστώς για προϊόντα κρέατος και πουλερικών 37
7. Εισαγωγικές διατυπώσεις – απαιτούμενα πιστοποιητικά 38
8. Έλεγχοι ποιότητας και πρότυπα / προδιαγραφές προϊόντων 42

Δ. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ 44

1. Θεσμικό πλαίσιο επενδύσεων 44
2. Το νέο θεσμικό πλαίσιο για τις επενδύσεις 44
3. Αναλυτική παρουσίαση των κύριων πτυχών του επενδυτικού νόμου 48
4. Ελεύθερες ζώνες 52
5. Ειδικές οικονομικές ζώνες, επενδυτικές ζώνες, τεχνολογικές ζώνες 54
6. Βιομηχανικές ζώνες 55
7. Διάθεση κρατικών γαιών για διενέργεια επενδύσεων 56
8. Το νεοσύστατο αιγυπτιακό κρατικό αναπτυξιακό ταμείο (Sovereign Wealth Fund - SWF) 57

Ε. ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ – ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ 58

ΣΤ. ΚΛΑΔΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ 61

Ζ. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ 64

Α. ΓΕΝΙΚΑ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

1. Γενικά χαρακτηριστικά & δημογραφικά στοιχεία Αιγύπτου

Επιφάνεια	1.001.450 τετρ. χλμ
Πληθυσμός	99.969.204 (Φεβρουάριος 2020)
Προσδόκιμο Ζωής	73,7 έτη (72,3 για τους άνδρες και 75,3 για τις γυναίκες) (εκτίμηση 2020)
Πυκνότητα πληθυσμού	100 κάτοικοι / τετρ. χλμ.
Μορφολογία	Έρημος, στην οποία παρεμβάλλεται η κοιλάδα και το Δέλτα του Νείλου. Χαμηλότερο υψόμετρο: Qattara depression -133 μέτρα. Ανώτερο υψόμετρο: Όρος Αγίας Αικατερίνης (Σινά) 2.629 μ.
Κατανομή έκτασης Φυσικοί πόροι	Αγροτική γη: 3,6%, Λοιπές εκτάσεις: 96,3% Πετρέλαιο, φυσικό αέριο, σιδηρομετάλλευμα, φωσφάτα, μαγγάνιο, τάλκης, ασβεστόλιθος, γύψος, αμίαντος, μόλυβδος, σπάνιες γαίες, ψευδάργυρος
Πρωτεύουσα	Κάιρο (20,9 εκατ., στοιχεία 2020)
Μεγαλύτερες πόλεις	Αλεξάνδρεια (5,3 εκατ.), Shubra El Kheima (1,17 εκατ.), Πορτ Σάιντ (751 χιλ.), Σουέζ (661 χιλ.), Μανσούρα (548 χιλ.), El Mahalla El Kubra (523 χιλ.), Τάντα (509 χιλ.), Φαγιούμ (475 χιλ.), Assiut (462 χιλ.) (στοιχεία 2020)
Επίσημη ονομασία	Arab Republic of Egypt (Jumhuriyat Misr al-Arabiyah)
Πολίτευμα	Προεδρική Κοινοβουλευτική Δημοκρατία. Πρόεδρος: Abdel Fattah al-SISI
Διοικητικό σύστημα	27 Διοικητικά Διαμερίσματα
Κλίμα	Θερμά, ξηρά καλοκαίρια και ήπιοι χειμώνες
Γλώσσα	Αραβική (επίσημη)
Θρησκεία	Μουσουλμάνοι (σουνίτες) 90%, Κόπτες 9%, λοιποί Χριστιανοί 1% (εκτίμηση 2015)
Εθνική Σύνθεση	Αιγύπτιοι 99,7%, άλλοι 0,3% (εκτίμηση με βάση την απογραφή 2006)
Γνώση ανάγνωσης/γραφής	Άρρενες 76,5%, γυναίκες 65,5% (εκτίμηση 2017)
Νόμισμα	Λίρα Αιγύπτου (EGP)
Ισοτιμία	1€ = 16,73 Αιγ. λίρες και 1$ = 15,50 Αιγ. Λίρες (20 Φεβρουαρίου 2020)
Ζώνη Ώρας	GMT+2 δηλ. ίδια ώρα με την Ελλάδα. Από το 2014 που έπαψε να εφαρμόζεται η θερινή ώρα υπάρχει διαφορά μίας ώρας (-1 ώρα) το καλοκαίρι
Εθνικές επέτειοι	Ημέρα επανάστασης 23 Ιουλίου (1952), 6 Οκτωβρίου, 25 Ιανουαρίου
Θρησκευτικές αργίες	- Ισλαμικές αργίες που βασίζονται στο σεληνιακό ημερολόγιο και ποικίλουν από έτος σε έτος: Ισλαμικό νέο έτος, Γενέθλια Προφήτη, Αϊντ αλ Φιτρ , Αϊντ αλ Άντχα - Χριστούγεννα (7 Ιανουαρίου - παλαιό ημερολόγιο)

2. Βασικά μακροοικονομικά μεγέθη Αιγύπτου

Οικονομικό έτος: Ιούλιος/Ιούνιος	2014/15	2015/16	2016/17	2017/18**	2018/19**
ΑΕΠ (EGP τρισ. – τρέχουσες τιμές αγοράς)	2,444	2,709	3,470	4,437	**5,322**
ΑΕΠ (EGP τρισ. – σταθερές τιμές 2011/12 & 2016/17)*	1,838	1,918	3,470	3,654	**3,857**
Πραγματικό ΑΕΠ μεταβολή (%)	4,4 %	4,3%	4,2%	5,3%	**5,6%**
ΑΕΠ κατά κεφαλήν ($)	3.731	3.686	2.704	2.573	
Πληθωρισμός (τέλος Ιουνίου εκάστου έτους, %)	11,39%	13,97%	29,76%	14,38%	**9,38%**
Ανεργία (%)	12,8%	12,5%	12,0%	8,9%	**7,5%**
Εξαγωγές ($ δισ.)	22,24	18,70	21,73	25,83	**28,49**
Εισαγωγές ($ δισ.)	61,30	57,39	59,00	63,10	**66,53**
Όγκος εμπορίου ($ δισ.)	83,55	76,09	80,73	88,93	**95,02**
Εμπορικό ισοζύγιο ($ δισ.)	-39,06	-38,68	-37,27	-37,28	**-38,03**
Εμπορικό έλλειμμα (% ΑΕΠ)	-11,7%	-11,5%	-15,9%	-14,9%	**-12,6%**
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών ($ δισ.)	-12,14	-19,83	-14,39	-5,96	**-8,19**
Ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών (% ΑΕΠ)	-3,6%	-5,9%	-6,1%	-2,4%	**-2,7%**
Συναλλαγματικά αποθέματα ($ δισ.)	20,10	17,57	31,30	44,26	**44,48**
Δημοσιονομικό έλλειμμα (EGP δισ.)	279,43	339,49	379,59	432,70	**429,95**
Δημοσιονομικό έλλειμμα (% ΑΕΠ)	-11,5%	-12,5%	-10,9%	-9,8%	**-8,2%**
Πρωτογενές δημοσιονομικό αποτέλεσμα (% ΑΕΠ)	-3,6%	-3,5%	-1,8%	0,1%	**2,0%**
Καθαρές άμεσες ξένες επενδύσεις ($ δισ.)	6,38	6,93	7,93	7,72	**8,24**
Επενδύσεις Αιγύπτου στο εξωτερικό ($ εκατ.)	223,3	164,2	175,1	271,2	**374,0**
Μεταναστευτικά εμβάσματα ($ δισ.)	19,33	17,08	21,82	26,39	**25,15**
Εξωτερικό χρέος ($ δισ.)	48,06	55,76	79,03	92,64	**108,70**
Εξωτερικό χρέος (% ΑΕΠ)	14,4%	16,6%	33,6%	37,0%	**36,0%**
Εσωτερικό Χρέος (EGP τρισ.)	2,116	2,621	3,161	3,696	**4,289**
Εσωτερικό Χρέος (% ΑΕΠ)	86,6%	96,7%	91,1%	83,3%	**80,6%**
Βασικό επιτόκιο (τέλος Ιουνίου εκάστου έτους, %)	9,25%	12,25%	17,25%	17,25%	**16,25%**
Ισοτιμίες με $ (μεσοσταθμικές)	7,25	8,05	14,73	17,67	**17,56**
Ισοτιμίες με $ (τέλος Ιουνίου εκάστου έτους, %)	7,52	8,77	18,03	17,82	**16,64**

ΠΗΓΕΣ: ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ ΑΙΓΥΠΤΟΥ, ΑΙΓΥΠΤΙΑΚΗ ΣΤΑΤΙΣΤΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ (CAPMAS), ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ, ΔΝΤ

* Αρχής γενομένης από το δημοσιονομικό έτος 2017/18, χρησιμοποιούνται σταθερές τιμές οικονομικού έτους 2016/17.

** Τα στοιχεία των οικονομικών ετών 2017/18 και 2018/19 είναι προσωρινά.

Β1. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

1. Εγκατάσταση ξένης εταιρείας, νομικές μορφές επιχειρήσεων και φορολογικό καθεστώς στην Αίγυπτο[1]

ΕΤΑΙΡΕΙΕΣ

Ο Νόμος 159/1981 Περί Εταιρειών (και ο τροποποιητικός **Νόμος 3/1998**) είναι ο γενικός νόμος περί εταιρειών που διέπει τη **σύσταση** Ανώνυμης Εταιρείας (Joint Stock Company) ή Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης (Limited Liability Company), καθώς και άλλων τύπων νομικών προσώπων, και καλύπτει όλους εκείνους τους κλάδους δραστηριότητας οι οποίοι δεν εμπίπτουν στη ρυθμιστική αρμοδιότητα **του νέου Επενδυτικού Νόμου 72/2017**. Ο Νόμος 159 περί Εταιρειών του 1981 απάλειψε προηγούμενη ρύθμιση σύμφωνα με την οποία το 49% των εταιρειών έπρεπε να ανήκει σε Αιγύπτιους μετόχους, ενώ επέτρεψε την κατά 100% ξένη συμμετοχή στα διοικητικά συμβούλια εταιρειών και εισήγαγε νέα λογιστικά πρότυπα. Ανάλογα, ωστόσο, με τον τύπο της δραστηριότητας, οι επιχειρήσεις μπορούν να συσταθούν σε εταιρείες και δια του **Επενδυτικού Νόμου**, καθώς επίσης και δια **του Νόμου για την Κεφαλαιαγορά (95/1992)**. Προκειμένου για γραφεία αντιπροσωπείας, αυτά μπορούν να συσταθούν και δια **του Νόμου Εμπορικής Αντιπροσώπευσης (Ν. 121/1982)**, ο οποίος έχει τροποποιηθεί δια του **Νόμου 7/2017**.

Η αιγυπτιακή κυβέρνηση προώθησε στη διάρκεια του 2017 νομοθετικές πρωτοβουλίες οι οποίες επιφέρουν **τροποποιήσεις** τόσο στο εταιρικό δίκαιο, όσο και στη νομοθεσία για την κεφαλαιαγορά, με στόχο τη συμπλήρωση του θεσμικού πλαισίου για τις επενδύσεις, τη βελτίωση του επιχειρηματικού κλίματος, την ανάδειξη της Αιγύπτου ως περισσότερο ελκυστικού επενδυτικού προορισμού και τη βελτίωση της διεθνούς κατάταξης της χώρας όσον αφορά τη φιλικότητα προς τις επενδύσεις και την ανταγωνιστικότητα.

Οι τροποποιήσεις της νομοθεσίας για τις εταιρείες ψηφίστηκαν από το αιγυπτιακό κοινοβούλιο το Δεκέμβριο 2017 και τέθηκαν σε εφαρμογή στις αρχές του 2018, περιλαμβάνουν δε, μεταξύ άλλων, **αλλαγές** όπως η εισαγωγή της μονοπρόσωπης ατομικής επιχείρησης, η παροχή μεγαλύτερου βαθμού προστασίας των μειοψηφούντων μετόχων σε εταιρείες, η παροχή μεγαλύτερων αρμοδιοτήτων και εξουσιών στη Γενική Αρχή Επενδύσεων & Ελευθέρων Ζωνών (GAFI), η επιβολή ανώτατου ποσοστού ιδίων μετοχών ύψους 10% του κεφαλαίου σε μη εισηγμένες εταιρείες, η ρύθμιση των συμφωνιών μεταξύ μετόχων, η δυνατότητα έκδοσης προνομιούχων μετοχών, καθώς και αρκετά μέτρα ενθάρρυνσης μικροεπενδυτών και ενίσχυσης των μικρομεσαίων επιχειρήσεων.

Επιπλέον, **οι τροποποιήσεις της νομοθεσίας για την κεφαλαιαγορά, οι οποίες ψηφίστηκαν από το κοινοβούλιο το Φεβρουάριο και κυρώθηκαν δια προεδρικού διατάγματος το Μάρτιο 2018**, διευκολύνουν την έκδοση "sukuk" (ομόλογα που παράγουν αποδόσεις με τρόπο που συμμορφώνεται με την ισλαμική σαρία), αυξάνουν την ικανότητα των επενδυτών να αντισταθμίζουν τους κινδύνους (συμβόλαια hedge), ενώ περιλαμβάνουν την εισαγωγή συναλλαγών μελλοντικής εκπλήρωσης ("futures trading"), βραχυπρόθεσμων εταιρικών ομολόγων, δυνατότητας σε χρηματιστηριακές εταιρείες να προσφέρουν ανοικτές πωλήσεις ("short selling") μη ιδιόκτητων τίτλων, τη σύσταση χρηματιστήριου

[1] Οι πληροφορίες για την εγκατάσταση και φορολογία ξένων εταιρειών στην Αίγυπτο βασίζεται στις ισχύουσες κατά τη σύνταξη του παρόντος διατάξεις και δεν υποκαθιστούν την πλήρη σχετική νομοθεσία, την οποία οφείλουν να προμηθεύονται οι ενδιαφερόμενοι από τη Γενική Αρχή Επενδύσεων & Ελευθέρων Ζωνών (GAFI, www.gafi.gov.eg), καθώς και από τη βιβλιοθήκη νομοθεσίας οικονομικού ενδιαφέροντος (Middle East Library for Economic Services – MELES, www.egyptlaws.com).

εμπορευμάτων, την αύξηση των κυρώσεων για οικονομικά εγκλήματα, την ίδρυση ιδιωτικών χρηματιστηρίων και τη μείωση των τελών εισαγωγής στο χρηματιστήριο σε 0,002% από 0,005% ώστε να βοηθηθούν οι μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις να βρουν νέες πηγές χρηματοδότησης δια εισαγωγής τους στο χρηματιστήριο.

Ο Νόμος 72/2017 ("Επενδυτικός Νόμος") συνιστά το δεύτερο σημαντικότερο κανονιστικό πλαίσιο για τη σύσταση εταιρειών στην Αίγυπτο. Σημειώνεται ότι ήδη, με βάση τον παλαιότερο επενδυτικό νόμο (8/1997) έχει καταργηθεί από την αιγυπτιακή επενδυτική νομοθεσία η αναγκαστική συμμετοχή Αιγυπτίων υπηκόων ως προϋπόθεση για τη σύσταση εταιρειών.

Για την ίδρυση εταιρειών στο πλαίσιο του Επενδυτικού Νόμου απαιτείται έγκριση της Γενικής Αρχής Επενδύσεων & Ελευθέρων Ζωνών (GAFI). Αναλυτικότερα στοιχεία σχετικά με την υπαγωγή κλάδων δραστηριότητας και εταιρειών στον Επενδυτικό Νόμο μπορούν να εντοπιστούν στο κεφάλαιο Δ του παρόντος Οδηγού.

Στη διάρκεια του 2019, η αιγυπτιακή Γενική Αρχή Επενδύσεων & Ελευθέρων Ζωνών (GAFI) τροποποίησε το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τη διοίκηση εταιρειών, στους μετόχους των οποίων περιλαμβάνονται κρατικές επιχειρήσεις με ποσοστό τουλάχιστον 25% επί του συνολικού μετοχικού κεφαλαίου. Σύμφωνα με το νέο κανονιστικό πλαίσιο, οι εν λόγω εταιρείες, θυγατρικές κρατικών επιχειρήσεων, δεν θα κατατάσσονται πλέον ως κρατικές επιχειρήσεις, ενώ θα υποχρεούνται να διορίζουν ανεξάρτητο εξωτερικό οικονομικό ελεγκτή. Επιπλέον, η αιγυπτιακή κυβέρνηση προχωρά σε τροποποιήσεις της ευρύτερης νομοθεσίας για τις κρατικές επιχειρήσεις, ώστε να μπορεί ο ιδιωτικός τομέας να αποκτά μειοψηφικά μερίδια έως λίγο κάτω από το 50% στα μετοχικά κεφάλαια των επιχειρήσεων που υπάγονται στο χαρτοφυλάκιο του Υπουργείου Δημοσίων Επιχειρήσεων.

Χρόνος και γενικά απαιτούμενα για ίδρυση εταιρείας: Κατά μέσο όρο απαιτούνται περί τις 15 ημέρες για εταιρείες περιορισμένης ευθύνης και ένας μήνας για ανώνυμες εταιρείες. Χρονοβόρος είναι η διαδικασία για ίδρυση γραφείου αντιπροσωπείας με αλλοδαπό πρόεδρο, ενώ η σύσταση υποκαταστήματος συνήθως διαρκεί 6-7 εβδομάδες. Για τη σύσταση εταιρείας απαιτούνται γενικά η προετοιμασία, επικύρωση και κατάθεση των καταστατικών της εγγράφων, ο ορισμός νομικού εκπροσώπου, το άνοιγμα κλειστού εταιρικού λογαριασμού όπου θα κατατεθεί το κεφάλαιο, η προετοιμασία και υποβολή αιτήσεων για έλεγχο ασφάλειας / ποινικού μητρώου αλλοδαπών μετόχων και μελών του διοικητικού συμβουλίου, καθώς και η εγγραφή της εταιρείας στο Εμπορικό Μητρώο και στις φορολογικές αρχές (λήψη αριθμού φορολογικού μητρώου).

Ανώνυμη Εταιρεία (Joint Stock Company)

Η ανώνυμη εταιρεία είναι η πλέον συνηθισμένη μορφή εταιρικής δραστηριότητας στην Αίγυπτο και συναντάται πολύ συχνά στους βιομηχανικούς κλάδους. Μπορεί να απαρτίζεται από τουλάχιστον τρία ή περισσότερα φυσικά ή νομικά πρόσωπα.
Για ανώνυμες εταιρείες μη εισηγμένες στο Χρηματιστήριο, το ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο ανέρχεται σε 250.000 λίρες Αιγύπτου, ενώ εφ' όσον η εταιρεία σκοπεύει να εισαχθεί στο Χρηματιστήριο το ελάχιστο κεφάλαιο που απαιτείται είναι 1.000.000 λίρες Αιγύπτου και εάν πρόκειται περί εισαγωγικής εταιρείας, το ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο ανέρχεται σε 5 εκατ. λίρες Αιγύπτου. Κατά τη σύσταση, το ελάχιστο εταιρικό κεφάλαιο που πρέπει να έχει κατατεθεί σε αιγυπτιακή τράπεζα ανέρχεται σε 10% του συνολικού, ενώ το 25% του συνολικού εταιρικού κεφαλαίου θα πρέπει να έχει κατατεθεί εντός 3 μηνών από την ημερομηνία σύστασης της εταιρείας και το υπόλοιπο 75% εντός περιόδου 5 ετών από αυτήν.

Για τη σύσταση της ανώνυμης εταιρείας απαιτούνται κατ' αρχάς η κατάθεση των καταστατικών της εγγράφων, καθώς επίσης πιστοποιητικό από εγκεκριμένη αιγυπτιακή τράπεζα περί κατάθεσης του απαιτούμενου εταιρικού κεφαλαίου σε ειδικό κλειστό λογαριασμό, καθώς και απόδειξη καταβολής των τελών σύστασης εταιρείας. Η συνήθης διάρκεια της διαδικασίας εγκρίσεων προκειμένου να συσταθεί μία ανώνυμη εταιρεία είναι 15 ημέρες. Το διοικητικό συμβούλιο της

ανώνυμης εταιρείας πρέπει να διαθέτει τουλάχιστον 3 μέλη, χωρίς να υπάρχει περιορισμός εθνικότητας. Σημειωτέον ότι, αν και δεν υφίσταται γενικός περιορισμός αλλοδαπής συμμετοχής στο κεφάλαιο και στο διοικητικό συμβούλιο, σε ορισμένους κλάδους δραστηριότητας υπάρχουν ειδικοί περιορισμοί (για παράδειγμα σε εταιρείες που κατέχουν γη στη Χερσόνησο του Σινά, καθώς και σε εισαγωγικές εταιρείες). Όσον αφορά το εισαγωγικό εμπόριο, όπου μέχρι πρόσφατα απαιτείτο 100% αιγυπτιακή συμμετοχή, η τροποποιημένη νομοθεσία περί εμπορικής αντιπροσώπευσης επιτρέπει πλέον την ξένη συμμετοχή αν και, όπως διαπιστώνεται, οι τεθείσες προϋποθέσεις δρουν ανασταλτικά (βλ. και παρακάτω επισημάνσεις, υπό κεφάλαιο Γ, τμήμα 3).

Ανάλογα με τον κλάδο δραστηριότητας, ειδικές εγκρίσεις και άδειες λειτουργίας απαιτούνται κατά περίπτωση από διάφορες αιγυπτιακές Αρχές, μεταξύ των οποίων από την Industrial Development Authority (IDA) για βιομηχανικές εταιρείες, την Κεντρική Τράπεζα Αιγύπτου (CBE) για χρηματοοικονομικές εταιρείες, το Υπουργείο Τουρισμού για ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, το Υπουργείο Πολιτικής Αεροπορίας για εταιρείες αερομεταφορών, την αιγυπτιακή Χρηματοοικονομική Ρυθμιστική Αρχή (Financial Regulatory Authority – FRA) για χρηματιστηριακές εταιρείες, αντίστοιχα.

Οι ανώνυμες εταιρείες έχουν την υποχρέωση υποβολής ετήσιων εκθέσεων οικονομικής κατάστασης, ενώ επίσης ελέγχονται από Αιγύπτιους ορκωτούς ελεγκτές. Υπάρχει οροφή στην απασχόληση αλλοδαπού εργατικού δυναμικού στις ανώνυμες εταιρείες, της τάξεως του 10% αριθμητικά και του 20% από πλευράς συνολικού ύψους μισθοδοσίας, με εξαίρεση τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου. Οι ανώνυμες εταιρείες φορολογούνται επί των καθαρών κερδών τους με συντελεστή 22,5%, ενώ πρέπει να διανέμουν τουλάχιστον το 10% των καθαρών κερδών στους εργαζόμενους.

Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης (Limited Liability Company)

Η νομική μορφή της Εταιρείας Περιορισμένης Ευθύνης (ΕΠΕ) είναι εκείνη που υιοθετείται από τους περισσότερους αλλοδαπούς επενδυτές στην Αίγυπτο. Χρησιμοποιείται κυρίως για επενδυτικά σχέδια σχετικά περιορισμένου μεγέθους και αναγκών χρηματοδότησης, ιδιαίτερα στους κλάδους εγχώριου εμπορίου και παροχής υπηρεσιών.

Η ΕΠΕ δύναται να έχει από 2 έως και 50 μετόχους (φυσικά ή νομικά πρόσωπα). Σύμφωνα με το Διάταγμα 90/2009 του Υπουργείου Επενδύσεων, δεν απαιτείται ελάχιστο εταιρικό κεφάλαιο για τη σύσταση της εταιρείας περιορισμένης ευθύνης, παρά μόνον στην περίπτωση που πρόκειται περί εισαγωγικής εταιρείας, οπότε το ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο ανέρχεται σε 2 εκατ. λίρες Αιγύπτου. Το εταιρικό κεφάλαιο πρέπει ωστόσο να καταβληθεί εξ ολοκλήρου κατά τη σύσταση της ΕΠΕ. Οι συνεισφορές σε μετρητά κατατίθενται σε ειδικό κλειστό τραπεζικό λογαριασμό, ενώ οι όποιες μετέπειτα αυξήσεις του κεφαλαίου απαιτούν αποφάσεις έκτακτων γενικών συνελεύσεων των εταίρων. Η ευθύνη των εταίρων καθορίζεται από την αξία των μετοχών τους. Δεν απαιτείται αιγυπτιακή συμμετοχή. Τα καταστατικά έγγραφα της ΕΠΕ κατατίθενται προς και απαιτούν έγκριση από τις αρμόδιες υπηρεσίες. Οι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης δεν επιτρέπεται να απασχολούνται στους κλάδους χρηματοοικονομικών, χρηματιστηριακών, ασφαλιστικών και επενδυτικών υπηρεσιών.

Η διοίκηση μπορεί να ασκείται από ένα ή περισσότερα πρόσωπα. Οι ΕΠΕ οφείλουν να διανέμουν μερίδιο 10% των καθαρών κερδών στους εργαζόμενους, υπό την προϋπόθεση ότι το κεφάλαιό τους ανέρχεται σε τουλάχιστον EGP250.000. Υπάρχει οροφή στην απασχόληση αλλοδαπού εργατικού δυναμικού στις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, της τάξεως του 10% αριθμητικά και του 20% από πλευράς συνολικού ύψους μισθοδοσίας.

Τα εταιρικά κέρδη φορολογούνται με συντελεστή 22,5%. Οι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης έχουν την υποχρέωση υποβολής ετήσιων εκθέσεων οικονομικής κατάστασης, ενώ επίσης ελέγχονται από Αιγύπτιους ορκωτούς ελεγκτές.

Στο τέλος του 2018, το τότε Υπουργείο Επενδύσεων, δια του διατάγματος υπ' αριθ. 256/2018 κατέστησε χαλαρότερο το κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία εταιρειών περιορισμένης ευθύνης, επιδιώκοντας να ενθαρρύνει τον ιδιωτικό επιχειρηματικό τομέα να δραστηριοποιείται στην Αίγυπτο μέσω της σύστασης τέτοιου τύπου εταιρειών. Το νέο κανονιστικό πλαίσιο καταργεί την προηγούμενη υποχρέωση των εταιρειών περιορισμένης ευθύνης να διαθέτουν τουλάχιστον ένα

ανώτατο διευθυντικό στέλεχος αιγυπτιακής υπηκοότητας, γεγονός που δημιουργούσε κατά το παρελθόν σημαντικά διαδικαστικά προβλήματα σε ξένες επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη χώρα.

Ομόρρυθμος Εταιρεία (General Partnership) – Ετερόρρυθμος Εταιρεία (Limited Partnership)

Οι εν λόγω εταιρείες, που διέπονται από τον Αιγυπτιακό Εμπορικό Κώδικα και τον Αστικό Κώδικα, βασίζονται σε γενικές γραμμές στις προσωπικές εισφορές των μελών τους.

Η ετερόρρυθμος εταιρεία, ιδιαίτερα, διέπεται από τις διατάξεις του Νόμου 159/1981 περί εταιρειών. Δεν απαιτείται ελάχιστο κεφάλαιο αλλά επιβάλλεται ο Αιγύπτιος εταίρος να διαθέτει ποσοστό 51%, Η προϋπόθεση αυτή δεν ισχύει εάν η εταιρεία έχει συσταθεί βάσει του Επενδυτικού Νόμου.

Κατάστημα υγειονομικού ενδιαφέροντος

- Αίτηση στην "Περιφέρεια" (Local Municipality) μαζί με το συμβόλαιο αγοράς ή ενοικίασης
- Έλεγχος του καταστήματος από την αρμόδια Αρχή
- Έγκριση από το Υπουργείο Στέγασης
- Έγκριση από την Υγειονομική Υπηρεσία (Υπουργείο Υγείας)
- Έκδοση ΑΦΜ

Επισημαίνεται ότι σε συγκεκριμένες περιοχές όπου παρατηρείται πληθώρα καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος με αποτέλεσμα τον κορεσμό της αγοράς (για παράδειγμα, στο κέντρο του Καΐρου και στη συνοικία Ζαμάλεκ) έχουν παύσει να εκδίδονται νέες άδειες λειτουργίας τέτοιων καταστημάτων.

ΥΠΟΚΑΤΑΣΤΗΜΑ ΚΑΙ ΓΡΑΦΕΙΑ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΣ ΞΕΝΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ

Υποκατάστημα (Branch)

Η ίδρυση Υποκαταστήματος προϋποθέτει την ύπαρξη σύμβασης της μητρικής αλλοδαπής εταιρείας με αιγυπτιακό δημόσιο ή ιδιωτικό φορέα που δικαιολογεί τη δραστηριοποίησή της στην χώρα, ενώ απαιτεί έγκριση του GAFI και εγγραφή στα ειδικά μητρώα εμπορικών και αλλοδαπών εταιρειών, η οποία έχει πενταετή ισχύ. Μορφή υποκαταστήματος χρησιμοποιείται κατ' εξοχήν από επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στις ελεύθερες ζώνες, στον πετρελαϊκό ή σε άλλους ειδικούς τομείς. Το υποκατάστημα μπορεί να ασκήσει εμπορική, χρηματοοικονομική, βιομηχανική ή άλλη δραστηριότητα, αλλά μόνο στο πλαίσιο της σύμβασης που έχει υπογράψει η μητρική εταιρεία προκειμένου να δραστηριοποιηθεί στην Αίγυπτο. Η διοίκηση του υποκαταστήματος μπορεί να ασκείται από μη Αιγύπτιους, ενώ η λειτουργία του υπόκειται στους αιγυπτιακούς νόμους περί εταιρειών, φορολογίας, εργασίας, κοινωνικής ασφάλισης κλπ. Τα υποκαταστήματα έχουν την υποχρέωση υποβολής εκθέσεων ετήσιας οικονομικής κατάστασης, ενώ επίσης ελέγχονται από Αιγύπτιους ορκωτούς ελεγκτές. Υπάρχει οροφή στην απασχόληση αλλοδαπού εργατικού δυναμικού στα υποκαταστήματα, της τάξεως του 10% αριθμητικά και του 20% από πλευράς συνολικού ύψους μισθοδοσίας, με εξαίρεση τα ανώτερα διοικητικά στελέχη. Τα υποκαταστήματα φορολογούνται επί των κερδών τους με τον εταιρικό συντελεστή 22,5%, ενώ πρέπει να διανέμουν τουλάχιστον το 10% των καθαρών κερδών στους εργαζόμενους, με ανώτατο όριο το συνολικό ύψος της ετήσιας μισθοδοσίας.

Γραφείο Αντιπροσωπείας (Representative or Liaison Office)

Οι ξένες εταιρείες δύνανται να συστήνουν Γραφεία Αντιπροσωπείας, Επιστημονικά ή Τεχνικά Γραφεία ή Γραφεία Μελετών υπό τον όρο ότι αυτά δεν ασκούν εμπορικές λειτουργίες ή δραστηριότητες εμπορικού αντιπροσώπου. Η ενδιαφερόμενη αλλοδαπή εταιρεία μπορεί να συστήσει Γραφείο είτε δια του Νόμου περί Εταιρειών, ή δια του Νόμου Εμπορικής Αντιπροσωπείας, για τη σύστασή του δε απαιτείται η υποβολή σχετικής αίτησης με πληροφοριακά στοιχεία στον GAFI, συνοδευόμενης από καταστατικό και απόφαση Δ.Σ. της μητρικής εταιρείας για σύσταση του Γραφείου, μεταφρασμένων και θεωρημένων από τα αρμόδια κατά τόπους αιγυπτιακά προξενεία. Το Γραφείο Αντιπροσωπείας μπορεί να διοικείται από μη Αιγύπτιο, υπόκειται δε στους αιγυπτιακούς νόμους περί εταιρειών, φορολογίας, εργασίας, κοινωνικής ασφάλισης κλπ.

Στο τέλος του 2018, η αιγυπτιακή Γενική Αρχή Επενδύσεων & Ελευθέρων Ζωνών (GAFI), δια του διατάγματος υπ' αριθ. 742/2018, εξέδωσε νέους κανονισμούς οι οποίοι καθιστούν αυστηρότερο το πλαίσιο ελέγχου της λειτουργίας των γραφείων αντιπροσωπείας ξένων εταιρειών στη χώρα. Το νέο κανονιστικό πλαίσιο προβλέπει την τακτική υποβολή από πλευράς των εν λόγω γραφείων προς τον GAFI λεπτομερών καταλόγων απασχολουμένων, λεπτομερούς καταγραφής των δραστηριοτήτων, καθώς και ακριβούς χρονοδιαγράμματος εργασιών τους, προκειμένου ο τελευταίος να προβαίνει σε ανανέωση των αδειών τους, εφ' όσον πληρούνται οι νόμιμες προϋποθέσεις. Το νέο κανονιστικό πλαίσιο θέτει εξάλλου προθεσμία τριών ετών στις ξένες εταιρείες που λειτουργούν στην Αίγυπτο μέσω γραφείων αντιπροσωπείας, προκειμένου είτε να συστήσουν θυγατρική, ή να ανοίξουν υποκατάστημα.

Πτωχευτικό δίκαιο

Μέχρι τις αρχές του 2018, η Αίγυπτος δε διέθετε αυτοτελές πτωχευτικό δίκαιο, παρά μόνον ένα σχετικό κεφάλαιο του Εμπορικού Νόμου 17 του 1999, το οποίο ρύθμιζε ζητήματα πτωχεύσεων. Στο τέλος Ιανουαρίου 2018, η ολομέλεια του αιγυπτιακού κοινοβουλίου ψήφισε το **νέο πτωχευτικό νόμο της χώρας**. Πρόκειται για την πρώτη αυτοτελή πτωχευτική νομοθεσία που εισάγεται στην Αίγυπτο. Ο νέος νόμος ρυθμίζει τις διαδικασίες πτώχευσης, επιτρέποντας την αναδιάρθρωση του χρέους, ενώ επίσης εγγυάται την προστασία των επιχειρηματιών που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες. Σημειώνεται ότι μέχρι τώρα, οι υποθέσεις αφερεγγυότητας αξιολογούνταν κατά περίπτωση από τα δικαστήρια, με τους επιχειρηματίες να αντιμετωπίζουν ενδεχόμενη φυλάκιση. Ο νέος νόμος καθιερώνει σύστημα διαμεσολάβησης για την αποφυγή παραπομπής υποθέσεων σε ποινικές διαδικασίες. Απλουστεύει επίσης τις διαδικασίες και εγγυάται την ασφαλή έξοδο από τις εταιρείες που χρεοκοπούν, με δυνατότητα επανένταξης των επιχειρήσεων στην αγορά μέσω της αναδιάρθρωσης του χρέους. Προστατεύει επίσης τους πιστωτές εξασφαλίζοντας ότι καταβάλλονται οι προς αυτούς οφειλές. Ο νόμος περί πτωχεύσεως (Ν. 11/2018) συμπληρώνει το νέο επενδυτικό νόμο του 2017, με στόχο την προσέλκυση ξένων επενδυτών και τη μείωση της γραφειοκρατίας.

Επίλυση διεθνών εμπορικών διαφορών, διεθνής διαιτησία: Η Αίγυπτος έχει υπογράψει τη διεθνή σύμβαση αναγνώρισης και εκτέλεσης αποφάσεων διεθνούς διαιτησίας (Σύμβαση Νέας Υόρκης του 1958). Προκειμένου ωστόσο να καταστεί άμεσα εκτελεστή μία απόφαση διεθνούς διαιτησίας εις βάρος μιας αιγυπτιακής εταιρείας, θα πρέπει να εκδοθεί απόφαση από το αρμόδιο δικαστήριο της Αιγύπτου, η οποία θα αναγνωρίζει την εν λόγω απόφαση της διαιτησίας, έτσι ώστε να την καταστήσει άμεσα εκτελεστή. Επιπλέον, προκειμένου να εκτελεστεί απόφαση ξένου δικαστηρίου στην Αίγυπτο, θα πρέπει το ενδιαφερόμενο μέρος να ακολουθήσει ολόκληρη τη νομική διαδικασία κήρυξης εκτελεστότητας, που πρακτικά σημαίνει ότι θα πρέπει να προσφύγει σε αιγυπτιακό δικαστήριο, το οποίο θα αναγνωρίσει την ξένη απόφαση και θα την καταστήσει εκτελεστή, αφού προηγουμένως ελέγξει την αρμοδιότητα του ξένου δικαιοδοτικού οργάνου, καθώς και την αμοιβαιότητα -εφ' όσον υπάρχει- μεταξύ αιγυπτιακών και ξένων δικαστηρίων όσον αφορά την αναγνώριση εκατέρωθεν αποφάσεων. Σημειώνεται ότι ορισμένες φορές έχουν παρατηρηθεί περιπτώσεις σημαντικών καθυστερήσεων καθώς και -σπανιότερα- μεροληψίας από πλευράς αιγυπτιακών δικαστηρίων υπέρ αιγυπτιακών επιχειρήσεων και φορέων, ιδιαίτερα στην περίπτωση που οι τελευταίοι είναι κρατικοί. Στην πράξη πάντως, όπως αναφέρουν έγκυρες νομικές και επενδυτικές πηγές, οι μηχανισμοί επίλυσης επιχειρηματικών διαφορών στην Αίγυπτο είναι μεν χρονοβόροι, κατά κανόνα ωστόσο αρκετά αποτελεσματικοί.

Επίσης, η χώρα έχει προσχωρήσει το 1971 στη διεθνή σύμβαση για την επίλυση επενδυτικών διαφορών (Σύμβαση Ουάσιγκτον του 1965), και είναι μέλος του Διεθνούς Κέντρου Επίλυσης Επενδυτικών Διαφορών (ICSID) που λειτουργεί στο πλαίσιο της Παγκόσμιας Τράπεζας. Η ανωτέρω σύμβαση παρέχει το νομικό πλαίσιο για την επίλυση -μέσω διαιτησίας- διαφορών μεταξύ κυβερνήσεων και επενδυτών από τα κράτη μέλη της σύμβασης.

Σημειώνεται ότι στο Κάιρο λειτουργεί εδώ και τριακονταετία κέντρο διεθνούς εμπορικής διαιτησίας, με τίτλο "Cairo Regional Centre for International Commercial Arbitration", με βασικό χώρο δραστηριοποίησης τις αραβικές χώρες της Μ. Ανατολής και της Αφρικής.

Η αιγυπτιακή επενδυτική νομοθεσία -πέραν των εναλλακτικών εγχώριων οργάνων που προβλέπει για την επίλυση επενδυτικών διαφορών (βλ. και κατωτέρω, υπό σχετικό κεφάλαιο Δ)- δίνει τη δυνατότητα επίλυσης τέτοιων διαφορών είτε στο πλαίσιο διμερών επενδυτικών συμφωνιών, ή μέσω του ως άνω Διεθνούς Κέντρου Επίλυσης Επενδυτικών Διαφορών (ICSID), ή μέσω διαιτησίας από το Cairo Regional Centre for International Commercial Arbitration.

ΦΟΡΟΛΟΓΙΑ

Ο βασικός νόμος που διέπει τη φορολογία τόσο των φυσικών όσο και των νομικών προσώπων στην Αίγυπτο είναι ο 91 του 2005 που τέθηκε σε ισχύ στις 10 Ιουνίου 2005. Ο εν λόγω νόμος μείωσε σχεδόν κατά το ήμισυ -σε 22,5%- τον ανώτατο φορολογικό συντελεστή που ανερχόταν προηγουμένως σε 40%. Τροποποιήσεις στην εταιρική φορολόγηση επέφερε η πιο πρόσφατη **νομοθεσία του 2015 (Ν. 96/2015).** Επιπλέον, το Σεπτέμβριο 2016 η Αίγυπτος θέσπισε **νέα νομοθεσία (Ν. 79/2016)** που εισάγει απλουστευμένες διαδικασίες και ειδικούς μηχανισμούς για τη διευθέτηση διαφορών των φορολογούμενων με το κράτος.

Τον Αύγουστο 2018 είχαν ολοκληρωθεί οι προετοιμασίες για **την έναρξη λειτουργίας νέου συστήματος που υποχρεώνει τους φορολογούμενους, τόσο φυσικά όσο και νομικά πρόσωπα, να υποβάλλουν τις φορολογικές τους δηλώσεις με ηλεκτρονικό τρόπο (online)**. Τον Ιούλιο 2018 το νέο σύστημα λειτούργησε πιλοτικά. Οι πρώτες εφαρμογές του συστήματος που «άνοιξαν» για το φορολογικό κοινό ήταν εκείνες που σχετίζονται με την ηλεκτρονική υποβολή του ΦΠΑ, ενώ ακολούθησε, εντός του 2019, η σταδιακή ενεργοποίηση των εφαρμογών εισοδήματος φυσικών προσώπων και επιχειρήσεων. Σύμφωνα με τον αρχικό προγραμματισμό της αιγυπτιακής κυβέρνησης, από την 1η Ιανουαρίου 2020 οι επιχειρήσεις θα υποχρεούνταν να υποβάλλουν ηλεκτρονικά τις φορολογικές τους δηλώσεις και τις δηλώσεις τους ΦΠΑ. Στην πράξη, η αιγυπτιακή φορολογική Αρχή αναμένεται τον Απρίλιο να θέσει σε πιλοτική λειτουργία ηλεκτρονικό σύστημα υποβολής και πληρωμής των φορολογικών υποχρεώσεων των επιχειρήσεων, προτού το εν λόγω σύστημα καταστεί υποχρεωτικό για όλες τις επιχειρήσεις. Στόχο της αιγυπτιακής κυβέρνησης αποτελεί η θέσπιση ενοποιημένου συστήματος ψηφιακής υποβολής και πληρωμής όλων των φορολογικών υποχρεώσεων των επιχειρήσεων, έως το τέλος του 2020. Το εν λόγω σύστημα θα χρησιμοποιείται για την υποβολή δηλώσεων και την πληρωμή του εταιρικού φόρου, των τελών χαρτοσήμου και του ΦΠΑ.

Επισημαίνεται ότι οι αιγυπτιακές φορολογικές Αρχές έχουν ξεκινήσει, από την 1/6/2019, να εφαρμόζουν **σύστημα ενιαίου αριθμού φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ)**, ο οποίος θα ακολουθεί τους φορολογούμενους στις πάσης φύσεως φορολογικές συναλλαγές τους με τις Αρχές, είτε πρόκειται για φόρους εισοδήματος, ή για ειδικούς φόρους (ΦΠΑ κ.α.). Κατά το Υπουργείο Οικονομικών, η καθιέρωση του ενιαίου ΑΦΜ διενεργείται στο πλαίσιο υλοποίησης της απόφασης υπ' αριθ. 729/2018, περί εκσυγχρονισμού και απλοποίησης των φορολογικών δεδομένων. Ο ενιαίος ΑΦΜ θα αντικαταστήσει τους μέχρι πρότινος ισχύοντες αριθμούς φορολογικών μητρώων, οι οποίοι σχετίζονταν, πέραν του φορολογούμενου, και με τις κατά περίπτωση φορολογικές του υποθέσεις, καθιστώντας έτσι τη λειτουργία του όλου συστήματος αρκετά πολύπλοκη.

Η αιγυπτιακή κυβέρνηση έχει εισάγει στο κοινοβούλιο προς ψήφιση επί μακρόν μελετώμενο φορολογικό νομοσχέδιο, το οποίο πρόκειται να αντικαταστήσει το ισχύον φορολογικό πλαίσιο και αναμένεται να φέρει σημαντικές αλλαγές με σκοπό τον περιορισμό της φοροαποφυγής από πλευράς μεγάλων ξένων πολυεθνικών ομίλων που δραστηριοποιούνται στη χώρα, την παροχή δυνατότητας πρόσθετων φορολογικών εκπτώσεων για επιχειρηματικές

δαπάνες, την υιοθέτηση υψηλότερου επιπέδου αφορολόγητου για τα φυσικά πρόσωπα, στις EGP14.000, έναντι EGP8.000 που ισχύει σήμερα, καθώς και αλλαγές στη φορολογική κλίμακα των φυσικών προσώπων, ως ακολούθως: (α) για εισοδήματα μεταξύ EGP14.000 και EGP40.000, συντελεστής 10%, (β) για εισοδήματα μεταξύ EGP40.000 και EGP60.000, συντελεστής 15%, (γ) για εισοδήματα μεταξύ EGP60.000 και EGP200.000, συντελεστής 20% και (δ) για εισοδήματα άνω των EGP200.000, συντελεστής 22,5%. Σημειώνεται ότι στα μέσα Ιανουαρίου, η αρμόδια κοινοβουλευτική επιτροπή προγραμματισμού & προϋπολογισμού ενέκρινε τις ως άνω τροποποιήσεις της φορολογικής κλίμακας.

Η νέα φορολογική νομοθεσία εισάγει εξάλλου ακόμη πιο απλοποιημένες διαδικασίες για την επίλυση φορολογικών διαφορών, ενώ, θεωρείται αρκετά πιθανό να καταργήσει οριστικά τη φορολόγηση των κεφαλαιακών κερδών από συναλλαγές στο Χρηματιστήριο (η οποία βρίσκεται κατά την παρούσα φάση σε αναστολή), καθώς επίσης να μειώσει το συντελεστή του φόρου χαρτοσήμου επί των χρηματιστηριακών συναλλαγών, στο 0,1%, τόσο για εγχώριους όσο και για ξένους επενδυτές.

Φορολογική Περίοδος

Η φορολογική περίοδος είναι το έτος που αρχίζει την 1η Ιανουαρίου και λήγει την 31η Δεκεμβρίου κάθε έτους, ή οποιαδήποτε περίοδος δώδεκα μηνών η οποία χρησιμοποιείται ως βάση για τον υπολογισμό του φόρου. Οι εταιρείες οφείλουν να υποβάλλουν φορολογική δήλωση εντός περιόδου τεσσάρων μηνών από τη λήξη του οικονομικού τους έτους (προ της 1ης Μαΐου, εφ' όσον το οικονομικό τους έτος ολοκληρώνεται την 31η Δεκεμβρίου, ή προ της 1ης Νοεμβρίου, εφ' όσον το οικονομικό τους έτος ολοκληρώνεται την 30η Ιουνίου). Τα φυσικά πρόσωπα οφείλουν να υποβάλλουν φορολογική δήλωση προ της 1ης Απριλίου (για το προηγούμενο ημερολογιακό έτος).

Φορολογία Φυσικών Προσώπων

Κατά την εφαρμογή των διατάξεων της ισχύουσας φορολογικής νομοθεσίας, υποκείμενα στο φόρο είναι τα φυσικά πρόσωπα που πληρούν μία από τις κάτωθι προϋποθέσεις:

- Έχουν μόνιμη κατοικία στην Αίγυπτο.
- Κατοικούν στην Αίγυπτο για περισσότερο από 183 συνεχόμενες ή διακεκομμένες ημέρες εντός δώδεκα μηνών.
- Αιγύπτιοι που εργάζονται στο εξωτερικό, και έχουν εισοδήματα στην Αίγυπτο

και εφόσον έχουν πηγές εισοδημάτων από:

- Μισθούς, ημερομίσθια και παρόμοιες αμοιβές
- Εμπορική και βιομηχανική δραστηριότητα
- Επαγγελματική και μη εμπορική δραστηριότητα
- Ακίνητη περιουσία

Οι αλλοδαποί εργαζόμενοι μόνιμοι κάτοικοι Αιγύπτου (περισσότερες από 183 ημέρες διαμονής το ημερολογιακό έτος) τυγχάνουν της ίδιας φορολογικής μεταχείρισης με τους Αιγυπτίους.

Σε φορολογία εισοδήματος φυσικών προσώπων υποβάλλονται όλα τα εισοδήματα από αμοιβές εργασίας, πρόσθετες παροχές και άλλες πηγές.

Σημειώνουμε επίσης ότι τα εισοδήματα από την εργασία αλλοδαπών που εργάζονται στην Αίγυπτο, καθώς και Αιγυπτίων που προέρχονται από άλλες πηγές (εκτός εργασίας) υποβάλλονται σε φορολόγηση με ενιαίο σταθερό συντελεστή 10%. Επίσης, υφίσταται φορολόγηση των ελευθέρων επαγγελματιών (πλην του κλάδου των εμπόρων), με προοδευτικούς συντελεστές που κυμαίνονται μεταξύ 10% και 20%.

Φορολογία Νομικών Προσώπων

Οι **αιγυπτιακές εταιρείες** φορολογούνται επί του συνόλου των καθαρών κερδών τους (στην Αίγυπτο και το εξωτερικό), ενώ οι **ξένες εταιρείες** μόνον επί εκείνων που πραγματοποιούνται από τις δραστηριότητές τους μέσω μόνιμης εγκατάστασης στην Αίγυπτο. Οι εταιρείες περιορισμένης ευθύνης υποβάλλουν τις φορολογικές τους δηλώσεις έως το τέλος Μαρτίου, ενώ οι ανώνυμες εταιρείες έως το τέλος Απριλίου, εφ' όσον η οικονομική τους χρήση τελειώνει το Δεκέμβριο.

Νομικά πρόσωπα τα κέρδη των οποίων υποβάλλονται σε εταιρική φορολογία στην Αίγυπτο περιλαμβάνουν ανώνυμες εταιρείες, εταιρείες περιορισμένης ευθύνης και λοιπές εταιρείες με μετοχικό κεφάλαιο, προσωπικές επιχειρήσεις, συνεταιρισμούς (με κάποιες εξαιρέσεις), κρατικούς οργανισμούς και επιχειρήσεις (με κάποιες εξαιρέσεις), καθώς και ξένες τράπεζες, επιχειρήσεις και άλλα νομικά πρόσωπα με υποκαταστήματα ή άλλη μόνιμη εγκατάσταση στην Αίγυπτο. Επίσης, σε εταιρική φορολογία στην Αίγυπτο, αν και με ειδικό καθεστώς και προϋποθέσεις, υπόκεινται αλλοδαπές επιχειρήσεις που ελέγχονται από αιγυπτιακά συμφέροντα (αιγυπτιακή συμμετοχή άνω του 10% στο κεφάλαιο και έσοδα κυρίως από επενδυτικές δραστηριότητες).

Ο γενικός συντελεστής του εταιρικού φόρου ανέρχεται σε 22,5% για τις περισσότερες επιχειρήσεις και σε 40,55% για όσες δραστηριοποιούνται στην έρευνα, άντληση και παραγωγή πετρελαίου και φυσικού αερίου. Με βάση τροποποιητική νομοθεσία του 2015, θεσπίσθηκε προσωρινή πρόσθετη ειδική εισφορά με συντελεστή 5%, τόσο για νομικά όσο και για φυσικά πρόσωπα, τα καθαρά κέρδη των οποίων υπερβαίνουν το EGP1 εκατ. κατ' έτος. Εταιρικοί φόροι που καταβάλλονται σε άλλη χώρα αφαιρούνται από τη φορολογητέα βάση στην Αίγυπτο, το εξαιρούμενο εντούτοις ποσό δεν μπορεί να υπερβεί το ύψος του συνολικού καταβλητέου φόρου. Από την εταιρική φορολογία εξαιρούνται τα κέρδη ή οι δραστηριότητες αιγυπτιακών φορέων, ως ακολούθως: **(α)** υπουργεία και κρατικές υπηρεσίες, **(β)** ορισμένες μη κυβερνητικές οργανώσεις και μη κερδοσκοπικοί οργανισμοί με αντικείμενο κοινωνικό, επιστημονικό, πολιτιστικό ή αθλητικό, **(γ)** κέρδη ιδιωτικών ασφαλιστικών επενδυτικών ταμείων που έχουν συσταθεί δια του Νόμου 54/1975, **(δ)** διεθνείς οργανισμοί και οντότητες που διέπονται από διεθνείς συνθήκες και το διεθνές δίκαιο, **(ε)** κέρδη επενδυτικών ταμείων που έχουν θεσπισθεί στο πλαίσιο του Νόμου 95 του 1992 για την κεφαλαιαγορά, **(στ)** μερίσματα ομολόγων εγγεγραμμένων στο Χρηματιστήριο Αιγύπτου, **(ζ)** μερίσματα αιγυπτιακών νομικών προσώπων από επενδύσεις τους σε μετοχές του Χρηματιστηρίου Αιγύπτου, **(η)** μερίσματα νομικών προσώπων από χρεόγραφα έκδοσης της Κεντρικής Τράπεζας Αιγύπτου, **(θ)** διανομές μερισμάτων από αιγυπτιακά νομικά πρόσωπα σε άλλα αιγυπτιακά νομικά πρόσωπα, **(ι)** κέρδη από επενδυτικά σχέδια ανάκτησης εκτάσεων γης, επί περίοδο δεκαετίας είτε από την έναρξη δραστηριότητας ή από την έναρξη παραγωγής, και τέλος **(ια)** κέρδη από εκτροφή ζώων, πτηνών και ιχθυηρών, επίσης για περίοδο δεκαετίας από την έναρξη δραστηριότητας. **Οι ζημίες προηγουμένων χρήσεων μπορούν να μεταφέρονται σε επόμενες, για διάστημα έως και 5 έτη, μειώνοντας τα φορολογητέα εταιρικά κέρδη.**

Σημειώνουμε εξάλλου ότι **οι πληρωμές τόκων, τελών για παροχή υπηρεσιών και royalties που πραγματοποιούνται από αιγυπτιακά φυσικά ή νομικά πρόσωπα, ή νομικά πρόσωπα που διαθέτουν μόνιμη εγκατάσταση στην Αίγυπτο που οφείλονται προς αλλοδαπά πρόσωπα, υπόκεινται σε παρακράτηση φόρου με συντελεστή 20% (withholding tax)**, ο οποίος ενδεχομένως να καθίσταται χαμηλότερος με βάση υφιστάμενες συμβάσεις αποφυγής διπλής φορολογίας που έχει συνάψει η Αίγυπτος με ξένες χώρες. Επισημαίνουμε ότι η Ελλάδα έχει συνάψει σχετική σύμβαση με την Αίγυπτο το 2006 (με έναρξη ισχύος από 1.1.2007). Ορισμένες εξαιρέσεις από την εν λόγω φορολόγηση παρέχονται σε πληρωμές τόκων επί δανείων ή πιστωτικών διευκολύνσεων κρατικών φορέων, αρχών τοπικής αυτοδιοίκησης και νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, καθώς και δημοσίων και ιδιωτικών επιχειρήσεων (για τις τελευταίες, στην περίπτωση που η διάρκεια του δανείου ή της πιστωτικής διευκόλυνσης υπερβαίνει τα 3 έτη).

Εταιρικός φορολογικός συντελεστής (22,5%) εφαρμόζεται επί των κεφαλαιακών κερδών από πωλήσεις μετοχών μη εισηγμένων εταιρειών (εκκρεμεί προς το παρόν η εφαρμογή της φορολόγησης των κερδών από πώληση εισηγμένων μετοχών, με συντελεστή παρακράτησης 10%, βλ. αμέσως κατωτέρω). Τα μερίσματα που διανέμονται από αιγυπτιακά νομικά πρόσωπα σε εγχώριους μετόχους επιβαρύνονται με φορολόγηση 5% έως 10%. Τα μερίσματα που διανέμονται από αλλοδαπά νομικά πρόσωπα σε Αιγύπτιους μετόχους υποβάλλονται σε προοδευτική φορολόγηση με συντελεστές 10% έως 22,5%. Τέλος, μερίσματα που καταβάλλονται τόσο σε αιγυπτιακά όσο και σε αλλοδαπά νομικά πρόσωπα υποβάλλονται σε παρακράτηση φόρου (withholding tax) με συντελεστή 5% έως 10%.

Από τις αρχές του καλοκαιριού 2017, στο πλαίσιο των δεσμεύσεων της Αιγύπτου προς το ΔΝΤ έναντι της από πλευράς του παροχής εκτεταμένης χρηματοδοτικής διευκόλυνσης προς τη χώρα, ξεκίνησε **η εφαρμογή τέλους χαρτοσήμου στις χρηματιστηριακές συναλλαγές**, με συντελεστές 0,125% στο πρώτο έτος εφαρμογής του, 0,15% και του 0,175% κατά το δεύτερο και τρίτο έτος εφαρμογής του, αντίστοιχα. Επιπλέον, αποφασίστηκε η επιβολή τέλους της τάξεως του 0,30% για χρηματιστηριακούς επενδυτές που αγοράζουν ή πωλούν μερίδιο άνω του ενός τρίτου του μετοχικού κεφαλαίου εταιρειών.

Το Μάιο 2019, το αιγυπτιακό Υπουργείο Οικονομικών ανακοίνωσε ότι δεν πρόκειται να προχωρήσει σε αύξηση των συντελεστών του τέλους χαρτοσήμου στις χρηματιστηριακές συναλλαγές από τις αρχές Ιουνίου, όπως σχεδίαζε, έχοντας ως στόχο τη διατήρηση των εξόδων των συναλλασσομένων στο Χρηματιστήριο σε χαμηλά επίπεδα. Σημειώνεται ότι η Αίγυπτος είχε επιβάλει τέλος επί των χρηματιστηριακών συναλλαγών το Μάιο 2013, ενώ **τον Ιούλιο 2014 το εν λόγω τέλος αντικαταστάθηκε από φόρο της τάξεως του 10% επί των κεφαλαιακών κερδών**. Εν συνεχεία, το Μάιο 2015, η αιγυπτιακή κυβέρνηση -υπό την πίεση της επιχειρηματικής / επενδυτικής κοινότητας- ανέστειλε την ισχύ του προαναφερθέντος φόρου για 2 έτη, ενώ στα τέλη του 2016 το Ανώτατο Συμβούλιο Επενδύσεων αποφάσισε την παράταση της αναστολής ισχύος του έως το έτος 2020. Στο πλαίσιο των τροποποιήσεων της φορολογικής νομοθεσίας που προωθεί η αιγυπτιακή κυβέρνηση, έγκυρες πηγές αναφέρουν ότι επιδιώκεται να καθιερωθεί ενιαίος φορολογικός συντελεστής 10% επί των κεφαλαιακών κερδών όλων των επιχειρήσεων, αντί του σημερινού τρόπου φορολόγησης που κάνει διάκριση μεταξύ εισηγμένων –συντελεστής 10%- και μη εισηγμένων επιχειρήσεων –συντελεστής 22,5%. Σύμφωνα με άλλες πηγές, το Υπουργείο Οικονομικών εξετάζει την επαναφορά του συντελεστή 10% επί των κεφαλαιακών κερδών εγχώριων εταιρειών και την απαλλαγή των ξένων επενδυτών από την εν λόγω φορολόγηση, αλλά υπαγωγή τους σε τέλος χαρτοσήμου επί των χρηματιστηριακών συναλλαγών, της τάξεως του 0,10%-0,15%.

Η αιγυπτιακή κυβέρνηση ενέκρινε το Δεκέμβριο 2019 προσωρινή, εξάμηνης διάρκειας ισχύος, νομοθεσία με σκοπό τη διευκόλυνση των διαδικασιών επίλυσης φορολογικών διαφορών. Η εν λόγω νομοθεσία, την οποία προετοίμασε το Υπουργείο Οικονομικών, πρόκειται να λειτουργήσει ως χρονική παράταση της ισχύος του νόμου για την επίλυση φορολογικών διαφορών (Tax Dispute Resolution Act), ο οποίος και μετέφερε την αρμοδιότητα εκδίκασης τέτοιων διαφορών από τα δικαστήρια σε ειδικές επιτροπές εμπειρογνωμόνων, με σκοπό τη φιλική διευθέτησή τους. Το νέο, προσωρινό θεσμικό πλαίσιο θα δίνει τη δυνατότητα στις εν λόγω επιτροπές να διευθετούν φορολογικές διαφορές έως τις 30 Ιουνίου 2020, ενώ θα εισάγει επίσης ορισμένες νέες διατάξεις στη φορολογική νομοθεσία, σχετιζόμενες με την ελάφρυνση των προσαυξήσεων για καθυστερημένες καταβολές φόρων.

Φόρος Πωλήσεων (General Sales Tax) – Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (Value Added Tax)

Στην Αίγυπτο μέχρι το Σεπτέμβριο του 2016 δεν εφαρμοζόταν Φόρος Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ), αλλά Γενικός Φόρος Πωλήσεων (General Sales Tax) με γενικό συντελεστή 10% και διαφοροποιήσεις ανάλογα με τις διαφορετικές κατηγορίες αγαθών και υπηρεσιών που αφορούσε.

Στα τέλη Αυγούστου 2016, το αιγυπτιακό κοινοβούλιο ενέκρινε νομοθεσία περί εισαγωγής Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (Ν. 67/2016), η οποία δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα στις 8 Σεπτεμβρίου 2016, καταργώντας τον παλαιότερο νόμο

(11/1991) περί Γενικού Φόρου Πωλήσεων. Το νέο αιγυπτιακό καθεστώς ΦΠΑ έχει επίσημα τεθεί σε εφαρμογή από τις αρχές Σεπτεμβρίου 2016. Ο γενικός συντελεστής του ΦΠΑ ανερχόταν σε 13% κατά το φορολογικό έτος 2016/2017, ενώ από 1.7.2017 έχει αυξηθεί σε 14%. Το αιγυπτιακό Υπ. Οικονομικών έχει εξαιρέσει 57 κατηγορίες βασικών αγαθών και υπηρεσιών από το ΦΠΑ, μεταξύ των οποίων όλα τα βασικά προϊόντα διατροφής και τα φαρμακευτικά προϊόντα.

Η αιγυπτιακή κυβέρνηση επεξεργάζεται τροποποιήσεις στη νομοθεσία που διέπει το ΦΠΑ, με στόχο αφ' ενός τη διεύρυνση της φορολογικής βάσης κυρίως δια της πάταξης της φοροαποφυγής από πλευράς επιχειρήσεων που υποεκτιμούν το ύψος του κύκλου εργασιών τους σε κάτω των EGP500.000, και αφ' ετέρου την προσθήκη ορισμένων κατηγοριών βασικών αγαθών που θα απαλλάσσονται από το ΦΠΑ, μεταξύ των οποίων οι πρώτες ύλες για τη φαρμακοβιομηχανία, τα ελαιώδη προϊόντα, τα κράκερ, τα σαπούνια, τα κλιματιστικά, αλλά και οι μεταβιβάσεις κτιρίων οικιστικών –και μη οικιστικών- χρήσεων. Επιπλέον, το Υπουργείο Οικονομικών εξετάζει το ενδεχόμενο να παρέχονται φοροαπαλλαγές, ως πρόσθετο κίνητρο σε επιχειρήσεις που είναι συνεπείς στην υποβολή των δηλώσεων ΦΠΑ.

Οι ενδεχομένως ενδιαφερόμενοι μπορούν να αναζητήσουν πρόσθετες πληροφορίες για το καθεστώς ΦΠΑ στην Αίγυπτο, στην οικεία ιστοσελίδα της PricewaterhouseCoopers (PWC), στη διεύθυνση https://www.pwc.com/m1/en/tax/documents/pwc-newsalert-egypt-vat-law-sept2016.pdf.

Φορολογία Ακίνητης Περιουσίας

Πέραν του θεσπισθέντος το έτος 1954 φόρου αγροτικής ιδιοκτησίας με συντελεστή 14%, στην Αίγυπτο ισχύει φόρος επί των κτιρίων, ο οποίος έχει αναθεωρηθεί ορισμένες φορές στη διάρκεια των τελευταίων 50-60 ετών. Σύμφωνα με την πλέον πρόσφατη εκδοχή του, που τέθηκε σε εφαρμογή το 2014, ο εν λόγω φόρος επιβαρύνει τα ακίνητα με συντελεστή 10% επί της ετήσιας αξίας μίσθωσης, μειούμενος κατά 30% όσον αφορά τις κατοικίες και κατά 32% όσον αφορά τα λοιπά ακίνητα, για δαπάνες συντήρησης που πραγματοποιήθηκαν από τους ιδιοκτήτες. Η νομοθεσία του 2014 εξαιρεί από τη φορολόγηση ακίνητα ατομικής ιδιοκτησίας αξίας κατώτερης των EGP2 εκατ. (περίπου $112.350 με βάση τρέχουσες ισοτιμίες), καθώς επίσης και περιπτώσεις ακινήτων πρώτης κατοικίας, ή εμπορικής / βιομηχανικής / επαγγελματικής χρήσης με χαμηλή αξία εκμίσθωσης, καθώς και κτίρια νοσοκομείων, εκπαιδευτικών και κοινωφελών ιδρυμάτων. Το πρόσφατα υιοθετηθέν φορολογικό πλαίσιο για τα ακίνητα δέχεται κριτική, υπό την έννοια ότι εξαιρεί από το πεδίο εφαρμογής του πολύ μεγάλο αριθμό ακινήτων, καθώς και ακίνητα ξενοδοχειακών και νοσοκομειακών μονάδων, λεσχών και στρατιωτικών εγκαταστάσεων.

Η ιδιοκτησία φορολογείται επίσης με συντελεστή 2,5% επί της αξίας πώλησης, κατά τη μεταβίβασή της. Η νομοθεσία για τη φορολογία ακινήτων του 2014 διόρθωσε ορισμένα από τα μειονεκτήματα προηγούμενων καθεστώτων φορολόγησης, συμπεριλαμβάνοντας ημιτελή ακίνητα τα οποία βρίσκονται σε φάση κατασκευής, καθώς και ακίνητα που βρίσκονται εκτός ορίων των πόλεων (προκειμένου να συμπεριληφθούν οι νεόδμητες κατοικίες σε νέες περιοχές), ενώ επίσης προβλέπει την επανεκτίμηση των αξιών των ακινήτων ανά πενταετία (με τις αυξήσεις των αξιών για τις κατοικίες να περιορίζονται σε έως 30%) –αντί δεκαετίας που προβλεπόταν παλαιότερα-με σκοπό την αναπροσαρμογή τους με βάση τον πληθωρισμό. Σκοπός της φορολογικής νομοθεσίας του 2014 ήταν η ώθηση περίπου 1,2 εκατ. εκτιμώμενων ως αχρησιμοποίητων ιδιοκτησιών στην επίσημη αγορά ακινήτων αποτρέποντας μελλοντικές κερδοσκοπικές «φούσκες» από τις μεταβιβάσεις τους, ενώ το 25% των εσόδων του κατευθύνεται στις επιμέρους αιγυπτιακές περιφέρειες, καθώς επίσης και στη χρηματοδότηση προγραμμάτων για τον περιορισμό των άτυπων οικισμών. Πάντως, τα αποτελέσματα από τη μέχρι τώρα εφαρμογή του φορολογικού συστήματος για τα ακίνητα του 2014 δεν μπορούν να χαρακτηριστούν ιδιαίτερα ικανοποιητικά, ούτε από πλευράς δημοσίων εσόδων, αλλά ούτε και από πλευράς δημιουργούμενων προοπτικών μείωσης των ποσοστών κενότητας των κατοικιών και γενικότερα των ακινήτων. Σύμφωνα με πληροφορίες από κρατικές πηγές, το Υπουργείο Οικονομικών ετοιμάζεται να θέσει σε εφαρμογή ηλεκτρονικό σύστημα για την καταγραφή μεταβιβάσεων

ακινήτων που υπόκεινται σε φορολογία με συντελεστή 2,5%. Το εν λόγω σύστημα εκτιμάται ότι θα αυξήσει σημαντικά τα κρατικά έσοδα από φορολόγηση μεταβιβάσεων ακινήτων στο επίπεδο των EGP20 δισ., έναντι EGP6,5 δισ. τον Ιούνιο 2018. Επιπλέον, η αιγυπτιακή νομοθεσία έχει αυστηροποιήσει στη διάρκεια του 2019 τους όρους πρόσβασης των –νέων- ιδιοκτητών ακινήτων στους επίσημους τίτλους ιδιοκτησίας και σε κοινωφελείς υπηρεσίες (ηλεκτρικό ρεύμα, παροχή νερού), εφ' όσον δεν έχουν ήδη καταβάλει τους σχετικούς φόρους.

Φορολογικά Κίνητρα

Φορολογικά κίνητρα ισχύουν για επενδύσεις που διενεργούνται στο πλαίσιο του Επενδυτικού Νόμου, επενδύσεις που πραγματοποιούνται στις ελεύθερες ζώνες, καθώς και για εταιρείες που αναλαμβάνουν έργα χρηματοδοτούμενα από τον USAID (οργανισμός αναπτυξιακής βοήθειας ΗΠΑ).

Επενδύσεις που πραγματοποιούνται στις ελεύθερες ζώνες απαλλάσσονται του εταιρικού φόρου, ο δε εισαγόμενος μηχανολογικός εξοπλισμός δεν επιβαρύνεται με τελωνειακούς δασμούς και λοιπά τέλη (βλ. και κατωτέρω επισημάνσεις, υπό κεφάλαιο Δ). Δεκαετούς απαλλαγής εκ του φόρου επί των κερδών τυγχάνουν επίσης επενδύσεις που χρηματοδοτούνται από το Κοινωνικό Ταμείο.

Σημειώνουμε ότι οι αρκετές απαλλαγές από εταιρικούς φόρους που προβλέπονταν στον παλαιό Επενδυτικό Νόμο (8/1997) καταργήθηκαν με το Νόμο Φορολογίας Εισοδήματος του 2005 (91/2005) και τις μετέπειτα τροποποιήσεις του. Διατηρήθηκαν ωστόσο ορισμένες απαλλαγές φόρου για κέρδη από ανάκτηση καλλιεργήσιμων εκτάσεων, κτηνοτροφικών, πτηνοτροφικών μονάδων και μονάδων ιχθυοκαλλιεργειών, καθώς επίσης και κεφαλαίων επενδυμένων στο Χρηματιστήριο (10ετούς διάρκειας) – βλ. και ανωτέρω, υπό παράγραφο σχετική με φορολογία νομικών προσώπων. Εφαρμόζεται επίσης μειωμένος εισαγωγικός δασμός ύψους 5% σε όλα τα μηχανήματα, εξοπλισμό και εργαλεία που πρόκειται να χρησιμοποιηθούν σε επενδύσεις, κατ' εφαρμογή του Επενδυτικού Νόμου. Ο επενδυτικός νόμος (Ν. 72/2017) επανέφερε ορισμένα φορολογικά κίνητρα με σκοπό την προσέλκυση νέων επενδύσεων.

Σημειώνεται ότι, στο πλαίσιο της προωθούμενης αναμόρφωσης της φορολογικής νομοθεσίας από την αιγυπτιακή κυβέρνηση, η οποία περιλαμβάνει σειρά φοροαπαλλαγών και φορολογικών κινήτρων για τις επιχειρήσεις, αλλά και στο πλαίσιο τροποποιήσεων που προωθεί η κυβέρνηση στη φορολογική νομοθεσία για τα ακίνητα οι οποίες προβλέπουν –μεταξύ άλλων- απαλλαγές από το φόρο ακινήτων για μη χρησιμοποιούμενη βιομηχανική γη και για στρατηγικής σημασίας τομείς της οικονομίας, εξετάζεται η απαλλαγή των βιομηχανικών επιχειρήσεων από την καταβολή φόρων επί της αξίας της γης και των ακινήτων όπου στεγάζονται οι εργοστασιακές τους μονάδες.

2. Το εργασιακό καθεστώς στην Αίγυπτο: εργατική νομοθεσία, ασφάλιση, αποδοχές

Τα θέματα εργασίας ρυθμίζονται από τον Εργατικό Νόμο Ν.12/2003. Όπως αναφέρουν αρκετοί ξένοι επενδυτές, η σημερινή αιγυπτιακή εργατική νομοθεσία περιλαμβάνει αρκετές διατάξεις οι οποίες συνιστούν σημαντικά εμπόδια στις επενδύσεις, κυρίως δε διατάξεις που δυσχεραίνουν την απόλυση προσωπικού. Η αιγυπτιακή κυβέρνηση προώθησε στη διάρκεια του 2017 νέες νομοθεσίες τόσο όσον αφορά το εργατικό δίκαιο, όσο και το δίκαιο των εργατικών ενώσεων και του δικαιώματος των εργαζομένων στη συλλογική εκπροσώπηση ("Trade Unions Law"), οι οποίες, περνώντας μέσα από μακρά περίοδο συζητήσεων -εν μέσω αρκετών αντιφάσεων και διαφωνιών- στα αρμόδια κυβερνητικά και κοινοβουλευτικά όργανα, έχουν φθάσει σε σημείο τελικών συζητήσεων στο κοινοβούλιο, προκειμένου τα σχετικά κείμενα να οριστικοποιηθούν και υιοθετηθούν. **Η νέα εργατική νομοθεσία, η οποία τον Οκτώβριο 2019 ψηφίστηκε από την αρμόδια για την απασχόληση κοινοβουλευτική επιτροπή, προσδοκάται ότι θα υιοθετηθεί και τεθεί σε ισχύ εντός του 2020, επιφέροντας ορισμένες σημαντικές καινοτομίες**, μεταξύ των οποίων η λήψη μέτρων με σκοπό την υψηλότερη προστασία της εργασιακής ασφάλειας και των δικαιωμάτων των εργαζομένων μέσω της προτυποποίησης των

εργατικών συμβάσεων και της επιμήκυνσης της ελάχιστης χρονικής διάρκειας της σύμβασης στα 6 έτη, έναντι ενός έτους που είναι σήμερα. Επιπλέον, η νέα νομοθεσία προβλέπει τη δημιουργία νέων εργατικών δικαστηρίων, την υλοποίηση πολιτικής προς ενθάρρυνση των νεανικών ομάδων του πληθυσμού να εργαστούν στον ιδιωτικό τομέα της οικονομίας, την ενίσχυση του ρόλου της επαγγελματικής κατάρτισης και επιμόρφωσης, καθώς και την αναβάθμιση των δικαιωμάτων των γυναικών και των ατόμων με ειδικές ανάγκες στην εργασία.

Κάτωθι προβαίνουμε σε συνοπτική ανάλυση των κύριων πτυχών της σημερινής εργατικής νομοθεσίας της Αιγύπτου:

- Συμβόλαια

Τα εργασιακά συμβόλαια οφείλουν να συντάσσονται εις τριπλούν στην αραβική γλώσσα, δύνανται δε να είναι ορισμένου ή αορίστου χρόνου. Ο εργοδότης δύναται να απασχολεί τον εργαζόμενο ως και 3 μήνες υπό το καθεστώς της δοκιμαστικής εργασίας πριν προβεί σε υπογραφή σύμβασης. Με τη ρητή συμφωνία και των δύο μερών, η σύμβαση ορισμένου χρόνου εργασίας μπορεί να ανανεωθεί πολλές φορές. Εφόσον όμως μετά τη λήξη σύμβασης ορισμένου χρόνου δεν υπάρχει ρητή ανανέωση αλλά τα δύο μέρη συνεχίζουν να την εφαρμόζουν θεωρείται ότι υπάρχει σιωπηλή συμφωνία ισχύος αορίστου χρόνου (δεν ισχύει για αλλοδαπούς εργαζόμενους). Εταιρείες με 50 και άνω εργαζόμενους οφείλουν να απασχολούν σε ποσοστό 5% του συνόλου υπαλλήλους με αναπηρία, καθ' υπόδειξη του Υπουργείου Απασχόλησης.

- Εργασιακή εβδομάδα

Ο ανώτατος χρόνος εργασίας είναι 8 ώρες ημερησίως ή 48 ώρες εβδομαδιαίως (εβδομάδα 6 εργάσιμων ημερών). Οι περισσότερες ιδιωτικές εταιρείες εφαρμόζουν πενθήμερη εργάσιμη εβδομάδα (Κυριακή-Πέμπτη). Οι εργαζόμενοι δικαιούνται τμηματικά ή συνολικά μία ώρα ανάπαυλας και φαγητού ημερησίως.

- Απολύσεις

Η αιγυπτιακή εργατική νομοθεσία προστατεύει γενικά τους εργαζόμενους, θέτοντας συγκεκριμένα αυστηρά κριτήρια για την ενδεχόμενη απόλυσή τους, που σχετίζονται με τέλεση σοβαρού σφάλματος ή με μειωμένη απόδοση στην εργασία. Σε περιπτώσεις κλεισίματος ή μείωσης του μεγέθους της επιχείρησης, η εργατική νομοθεσία παρέχει κάποια περιθώρια ευελιξίας στον εργοδότη όσον αφορά απολύσεις προσωπικού ή τροποποίηση όρων συμβάσεων εργαζομένων, υπό την προϋπόθεση προηγούμενης έγκρισης από αρμόδια κρατική επιτροπή. Ο εργοδότης υποχρεούται να ενημερώσει τον υπάλληλο 60 ημέρες πριν την απόλυσή του, εφόσον ο τελευταίος έχει εργασιακή θητεία έως 10 έτη, και 90 ημέρες εάν η θητεία του υπερβαίνει τα 10 έτη. Εάν ο εργαζόμενος απολυθεί χωρίς την προβλεπόμενη προειδοποίηση τότε δικαιούται αποζημίωση ίση με μισθούς τριών μηνών. Η αδικαιολόγητη απόλυση του εργαζομένου από τον εργοδότη, επιτρέπει στον εργαζόμενο να προσφύγει στα δικαστήρια και να ζητήσει αποζημίωση η οποία δεν επιτρέπεται να είναι μικρότερη από ένα ποσό ίσο με μισθούς δύο μηνών για κάθε έτος υπηρεσίας. Σε συμβάσεις απασχόλησης ορισμένου χρόνου, ο απολυόμενος εργαζόμενος δικαιούται αποζημίωσης έως το τέλος της περιόδου της σύμβασης. Ο εργαζόμενος δύναται από την πλευρά του να διακόψει τη σύμβαση εργασίας μετά τα πέντε έτη εφόσον ειδοποιήσει τον εργοδότη 90 ημέρες πριν. Στην περίπτωση όμως σύμβασης που αφορά ολοκλήρωση έργου, η σύμβαση δεν μπορεί να τερματιστεί από τον εργαζόμενο παρά μόνο με την ολοκλήρωση του έργου. Όσον αφορά τη συνταξιοδότηση, ο εργοδότης έχει το δικαίωμα να τερματίσει την απασχόληση ενός εργαζομένου όταν αυτός συμπληρώσει την ηλικία των εξήντα ετών. Στην περίπτωση όμως που υπάρχει σύμβαση ορισμένου χρόνου τότε η παραμονή στην εργασία θα παραταθεί έως την ημερομηνία λήξης της τρέχουσας σύμβασης.

❖ Άδειες

Κάθε εργαζόμενος δικαιούται άδεια μετά αποδοχών διάρκειας 21 ημερών μετά τη συμπλήρωση ενός πλήρους έτους υπηρεσίας. Η ετήσια αυτή άδεια αυξάνεται σε 30 ημέρες έπειτα από εργασία 10 συναπτών ετών ή εφόσον ο εργαζόμενος είναι άνω των 50 ετών. Η εν λόγω άδεια προσαυξάνεται κατά 7 ημέρες στην περίπτωση των βαρέων και ανθυγιεινών επαγγελμάτων. Εργαζόμενος ο οποίος έχει συμπληρώσει 5 συνεχόμενα έτη εργασιακής θητείας δικαιούται άδεια μετά αποδοχών ενός μηνός για την *άσκηση* των *θρησκευτικών* καθηκόντων του (πραγματοποίηση προσκυνήματος στη Μέκκα ή για να επισκεφθεί την Ιερουσαλήμ). Ο εργαζόμενος επίσης δικαιούται αναρρωτική άδεια με αποδοχές μεταξύ 75% και 85% του κανονικού μισθού του. Οι γυναίκες εργαζόμενες δικαιούνται άδεια μητρότητας 90 ημερών με αποδοχές εφόσον έχουν εργασιακή θητεία 10 μηνών, και 2 ετών άνευ αποδοχών για ανατροφή του τέκνου τους εφόσον η επιχείρηση απασχολεί πάνω από 50 εργαζόμενους.

❖ Ασφαλιστικές εισφορές

Στην Αίγυπτο, ο εργοδότης είναι γενικά υπόχρεος για την καταβολή των συνολικών εισφορών κοινωνικής ασφάλισης που αντιστοιχούν κατά προσέγγιση στο 25% των αποδοχών του εργαζόμενου, έως ένα ορισμένο ύψος αποδοχών, ενώ συνεισφέρει και ο απασχολούμενος. Οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης καλύπτουν την ασφάλιση γήρατος, ανικανότητας, θανάτου, εργατικού ατυχήματος, ασθένειας και ανεργίας, μόνο για Αιγύπτιους εργαζόμενους. Στον ιδιωτικό τομέα, οι εισφορές κοινωνικής ασφάλισης υπολογίζονται στους μισθούς των Αιγυπτίων οι οποίοι εργάζονται με καθεστώς πλήρους απασχόλησης. Για βασικές μηνιαίες αποδοχές, το ύψος των εισφορών του εργοδότη ανέρχεται σε 26% επί του μισθού και του υπαλλήλου σε 14%, ενώ για κάθε επιπλέον αμοιβή, οι εισφορές του εργοδότη ανέρχονται σε 24% και του υπαλλήλου σε 11%, αντιστοίχως. Όλες οι ιδιωτικές εταιρείες υποχρεούνται να παρέχουν δωρεάν ιατρική ασφάλιση για τους υπαλλήλους τους, είτε μέσω του Υπουργείου Κοινωνικής Ασφάλισης, είτε μέσω ιδιωτικών προγραμμάτων. Επίσης, υποχρεούνται να συνεισφέρουν στο Συνταξιοδοτικό Ταμείο του Υπουργείου Κοινωνικής Ασφάλισης. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι από την 1η Ιανουαρίου 2012 έχει τεθεί σε ισχύ νέος Νόμος Κοινωνικών Ασφαλίσεων.

Το Δεκέμβριο 2017 ψηφίστηκε από το αιγυπτιακό κοινοβούλιο νομοθεσία που δημιούργησε νέο εθνικό σύστημα υγείας στη χώρα, σε αναθεώρηση του υφιστάμενου θεσμικού πλαισίου, το οποίο χρονολογείτο από το 1964. Το νέο σύστημα υγειονομικής περίθαλψης ξεκίνησε να εφαρμόζεται σταδιακά από τον Ιούλιο 2019 στο Πορτ Σαΐντ, ενώ αμέσως στη συνέχεια ξεκίνησε η εφαρμογή του -σε πιλοτική βάση- και στην περιφέρεια της Ισμαηλίας. Η δεύτερη φάση υλοποίησης του συστήματος θα περιλάβει τις περιφέρειες Λούξορ, Matrouh, Ερυθράς Θάλασσας, Qena και Ασουάν και θα διαρκέσει μεταξύ των ετών 2021 & 2023. Έως το έτος 2032 προσδοκάται ότι το νέο σύστημα υγείας θα έχει καλύψει ολόκληρη την επικράτεια της χώρας. Το νέο θεσμικό πλαίσιο καθιστά τη συμμετοχή στο εθνικό σύστημα υγείας υποχρεωτική. Το νέο σύστημα προβλέπει κρατήσεις υποχρεωτικών εισφορών των εργαζομένων, καθώς επίσης και κρατικές εισφορές για υγειονομική περίθαλψη, σε αναλογία περίπου 1% προς 4% του μισθού, αντίστοιχα. Το εθνικό σύστημα υγείας θα καλύπτει όλες τις μορφές υγειονομικής περίθαλψης, συμπεριλαμβανομένης της νοσηλείας στο εξωτερικό, ενώ δεν θα καλύπτει τις υπηρεσίες ασθενοφόρων και ελέγχου των γεννήσεων. Σύμφωνα με το Υπουργείο Υγείας, το νέο εθνικό σύστημα υγείας δεν θα καλύπτει τους αλλοδαπούς που ζουν στη χώρα, ενώ τα νοσοκομεία του στρατού, της αστυνομίας ή του ιδιωτικού τομέα θα επιτρέπεται να μετάσχουν στο σύστημα μόνον εφ' όσον πληρούν συγκεκριμένες προϋποθέσεις που υπαγορεύονται από τη σχετική νομοθεσία. Σύμφωνα με τη νέα νομοθεσία, τρεις κρατικοί οργανισμοί, οι Healthcare Organization (HCO), Quality Authorization Authority (QAA) και National Health Insurance Organization (HIO) είναι αρμόδιοι για την υλοποίηση και εποπτεία του εθνικού συστήματος υγείας.

Το αιγυπτιακό Υπουργείο Κοινωνικής Αλληλεγγύης προώθησε την τελευταία διετία νομοθεσία για την αναμόρφωση του συνταξιοδοτικού συστήματος, με βασικούς σκοπούς τη μείωση του δημοσιονομικού βάρους για το κράτος, την επίτευξη χρηματοδοτικής βιωσιμότητας και αυτάρκειας, τη διατήρηση του κρατικού ρόλου όσον αφορά την

αναδιανομή των εισοδημάτων, την αύξηση της αποτελεσματικότητας και τη μεγαλύτερη εμπλοκή της χρηματαγοράς στη χρηματοδότηση του συστήματος. Η νέα νομοθεσία προσδοκάται ότι θα βοηθήσει στην αντιμετώπιση των υψηλών, συσσωρευμένων χρόνιων ελλειμμάτων των κρατικών συνταξιοδοτικών ταμείων της Αιγύπτου, δημιουργώντας ενιαίο ασφαλιστικό ταμείο. Η νέα νομοθεσία (Social Security and Pensions Act), η οποία κυρώθηκε από τον Αιγύπτιο Πρόεδρο τον Αύγουστο 2019, προβλέπει συνολικό ύψος κρατήσεων στους μισθούς των υπαλλήλων του δημοσίου, αλλά και του ιδιωτικού τομέα, στο επίπεδο του 21% -εκ των οποίων ποσοστό 12% θα αποτελούν εργοδοτικές εισφορές και ποσοστό 9% εισφορές των εργαζομένων- που θα καλύπτουν τις συντάξεις των αφυπηρετούντων λόγω ηλικίας, αναπηρίας και θανάτου. Σημειώνεται ότι το ως άνω συνολικό ποσοστό κρατήσεων θα αυξάνεται κατά 1% ανά επταετία, έως ότου φθάσει το επίπεδο του 26%, ενώ αναμένεται να προστεθούν σταδιακά και άλλες κρατήσεις που θα καλύπτουν συμπληρωματικές παροχές (λ.χ. υγείας και ανεργίας), οι οποίες θα ανεβάσουν το συνολικό ποσοστό των κρατήσεων στο 28,25% για τους κρατικούς και στο 29,75% για τους ιδιωτικούς υπαλλήλους. Στο τέλος του 2019, η διοίκηση του νεοσύστατου ενιαίου κρατικού συνταξιοδοτικού ταμείου της Αιγύπτου εξέδωσε εγκύκλιο που αποσαφηνίζει τα κριτήρια που θα πρέπει να πληρούν οι υπάλληλοι του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα, συμπεριλαμβανομένων των προσωρινών και εποχικών υπαλλήλων, προκειμένου να υπάγονται στις ρυθμίσεις της νέας νομοθεσίας για τις συντάξεις. Σύμφωνα με την ανωτέρω εγκύκλιο, από την 1η Ιανουαρίου 2020, οπότε τίθεται σε ισχύ το νέο σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων, το ελάχιστο ετήσιο ύψος των κρατήσεων για τους όλους τους υπαλλήλους θα ανέρχεται σε EGP12.000, ενώ το ανώτατο σε EGP84.000. Τα ως άνω κατώτατα και ανώτατα όρια θα αυξάνονται κατά 15% στο ξεκίνημα εκάστου έτους για διάστημα επταετίας, ενώ εν συνεχεία θα αναπροσαρμόζονται περιοδικά, ανάλογα με το εκάστοτε ύψος του πληθωρισμού.

- Μερίσματα επί των κερδών

Οι εργαζόμενοι εταιρειών Α.Ε., Ε.Π.Ε. και ξένων υποκαταστημάτων δικαιούνται μεριδίου επί των διανεμόμενων κερδών. Το εν λόγω μερίδιο ορίζεται ως ποσοστό τουλάχιστον 10% των διανεμόμενων κερδών, αλλά όχι μεγαλύτερο του συνόλου των μισθών των εργαζομένων. Οι Ε.Π.Ε. με μετοχικό κεφάλαιο μικρότερο των 250 χιλ. λιρών εξαιρούνται της υποχρέωσης καταβολής μεριδίου επί των κερδών.

- Ειδικές ρυθμίσεις για αλλοδαπούς

Οι αλλοδαποί που ενδιαφέρονται να εργαστούν στην Αίγυπτο οφείλουν να έχουν άδεια εργασίας από το Υπουργείο Απασχόλησης και Μετανάστευσης, καθώς και άδεια παραμονής. Η αιγυπτιακή νομοθεσία ορίζει ότι για κάθε για πρόσληψη ξένου εμπειρογνώμονα ή τεχνικού στελέχους, θα πρέπει να προβλέπεται η πρόσληψη τουλάχιστον 2 Αιγυπτίων σε βοηθητικές θέσεις, με προσόντα και αρμοδιότητες συναφείς με εκείνες των ξένων στελεχών. Ο αριθμός των αλλοδαπών εργαζομένων σε κάθε επιχείρηση δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει το 10% του συνόλου των εργαζομένων σε αυτή, ενώ το ύψος της μισθοδοσίας τους δεν πρέπει να ξεπερνά το 20% του συνολικού ύψους μισθοδοσίας της επιχείρησης, με εξαίρεση τα μέλη του διοικητικού συμβουλίου και τα ανώτερα διοικητικά στελέχη. Για τους ειδικευμένους υπαλλήλους το ποσοστό αυτό ανέρχεται σε 25%. Επίσης, οι συνολικές απολαβές των αλλοδαπών δεν πρέπει να ξεπερνούν το 35% του συνόλου των εργαζομένων στην επιχείρηση. Αλλοδαποί που έχουν γεννηθεί και ζουν στην Αίγυπτο προτιμώνται –βάσει της νομοθεσίας- έναντι ξένων για πρόσληψη σε εγχώριες επιχειρήσεις.

- Κόστος εργασίας

Το επίπεδο των κατώτατων μηνιαίων μισθών στην Αίγυπτο έχει αυξηθεί από τον Ιούλιο του 2019 και ορισθεί στις 2.000 λίρες, έναντι επιπέδου 1.200 λιρών το Φεβρουάριο του 2014. Εν τούτοις, οι κατώτατοι μισθοί ανειδίκευτων εργατών μπορούν να φθάσουν πολύ χαμηλότερα, περί τις 750 λίρες. Η υπερωριακή εργασία πληρώνεται με προσαύξηση 35% επί των κανονικών αποδοχών για εργασία κατά τη διάρκεια της ημέρας, με 70% για εργασία

κατά τη νύχτα, με 100% για εργασία κατά τις ημέρες ανάπαυσης και τις επίσημες αργίες. Η αιγυπτιακή εργατική νομοθεσία προβλέπει υποχρεωτική ετήσια αύξηση κατά ελάχιστο όριο 7% επί των βασικών μισθών των εργαζομένων.

Τον Αύγουστο 2019, ο Αιγύπτιος Πρόεδρος υπέγραψε το νόμο υπ' αριθ. 142/2019, ο οποίος τροποποιεί αρκετές διατάξεις της προηγούμενης νομοθεσίας (Ν. 213/2017) σχετικά με την οργάνωση και λειτουργία των εργατικών ενώσεων. Ο νέος νόμος δίδει το δικαίωμα στους εργάτες να σχηματίζουν εργατικές ενώσεις, υπό την προϋπόθεση ότι σε αυτές μετέχουν τουλάχιστον 50 άτομα. Η Γενική Ένωση Εργατών (General Trade Union of Workers) θα πρέπει να περιλαμβάνει τουλάχιστον 10 κλαδικές επιτροπές, εκάστη των οποίων θα πρέπει να συγκεντρώνει τουλάχιστον 15 εργαζόμενους – εκπροσώπους ως μέλη. Η Αιγυπτιακή Ομοσπονδία Εργατικών Ενώσεων (ETUF) απαιτείται να συγκεντρώνει τουλάχιστον 7 Γενικές Ενώσεις Εργατών, οι οποίες θα περιλαμβάνουν 150.000 εργαζόμενους ως μέλη. Η νέα νομοθεσία προβλέπει επίσης σειρά προστίμων για παραβάσεις από πλευράς των επικεφαλής των εργατικών ενώσεων της χώρας.

3. Το καθεστώς και τα δικαιώματα ιδιοκτησίας στην Αίγυπτο

Τα δικαιώματα ιδιοκτησίας γης και ακίνητης περιουσίας στην Αίγυπτο ρυθμίζονται με βάση σειρά νομοθετημάτων, τα σημαντικότερα των οποίων συνοψίζουμε κατωτέρω:

(α) Νόμος 230/1996: ο Ν.230/1996, ο οποίος αντικατέστησε τον Ν.56/1988, επέτρεψε σε αλλοδαπούς την κατοχή ακίνητης περιουσίας υπό τις ακόλουθες προϋποθέσεις:
(i) Η ιδιοκτησία περιορίζεται σε δύο ακίνητα για ιδιοκατοίκηση, επιπλέον του δικαιώματος κατοχής ακινήτου περιουσίας αναγκαίας για δραστηριότητες για τις οποίες παρέχει άδεια η αιγυπτιακή Κυβέρνηση.
(ii) Το μέγεθος κάθε ακινήτου δεν υπερβαίνει τα 4.000 τετραγωνικά μέτρα.
(iii) Το ακίνητο δεν είναι χαρακτηρισμένο ως ιστορικός χώρος.
Εξαιρέσεις από τις δύο πρώτες προϋποθέσεις μπορούν να γίνουν κατόπιν έγκρισης του Πρωθυπουργού.
Η ιδιοκτησία ακίνητης περιουσίας σε τουριστικές περιοχές υπόκειται σε όρους που θεσπίζονται από το Υπουργικό Συμβούλιο.
Αλλοδαποί οι οποίοι κατέχουν ακατοίκητη ακίνητη περιουσία (οικόπεδο) οφείλουν να οικοδομήσουν εντός περιόδου πέντε ετών από την ημερομηνία έναρξης ισχύος της νομικής κατοχής (καταχώρηση στο κτηματολόγιο). Αλλοδαποί δεν δύνανται να πωλήσουν ακίνητη περιουσία προτού παρέλθουν πέντε έτη από την καταχώρηση αυτής, εκτός εάν έχουν την έγκριση του Πρωθυπουργού.

(β) Νόμος 94/2005: Η εν λόγω νομοθεσία, η οποία τροποποίησε διατάξεις του νόμου περί εταιρειών (159/1981) και του παλαιού επενδυτικού νόμου του 1997 (8/1997), προβλέπει ότι οι εταιρείες και λοιπά νομικά πρόσωπα έχουν δικαίωμα να κατέχουν ιδιοκτησία γης και ακίνητης περιουσίας στην Αίγυπτο προκειμένου να ασκήσουν ή να επεκτείνουν τη δραστηριότητά τους, ασχέτως της εθνικότητας των εταίρων / μετόχων, ή του τόπου διαμονής τους, ή ακόμη και των μεριδίων που αυτοί κατέχουν στις εν λόγω εταιρείες ή νομικά πρόσωπα, με την εξαίρεση της γης και της ακίνητης περιουσίας σε περιοχές όπου υφίστανται περιορισμοί.

(γ) Πρωθυπουργικό διάταγμα 548/2005: Το εν λόγω διάταγμα εισάγει ίση μεταχείριση Αιγυπτίων και αλλοδαπών όσον αφορά την ιδιοκτησία ακίνητης περιουσίας με σκοπό την ιδιοκατοίκηση σε ορισμένες τουριστικές και νεοαναπτυσσόμενες αστικές / οικιστικές περιοχές (μεταξύ των οποίων περιοχές στις ακτές της Ερυθράς Θάλασσας). Οι αλλοδαποί ωστόσο πρέπει να υποβάλουν σχετική αίτηση για έγκριση από τις αρμόδιες αιγυπτιακές αρχές (κυρίως Υπουργεία Άμυνας και Εσωτερικών, καθώς και Εθνική Υπηρεσία Ασφάλειας). Το διάταγμα επιτρέπει επίσης σε αλλοδαπούς να μισθώνουν οικιστικές μονάδες με επικαρπία στην περιοχή του

Sharm El-Sheikh, για περίοδο 99 ετών, κατόπιν έγκρισης των αρμόδιων αιγυπτιακών αρχών. Επιπλέον, δίνει το δικαίωμα σε αλλοδαπούς να μεταβιβάζουν την ακίνητη περιουσία τους.

(δ) Πρωθυπουργικό διάταγμα 350/2007: Το εν λόγω διάταγμα προβλέπει, όπως και η ως άνω νομοθεσία του 2005, ότι όλες οι εταιρείες και νομικά πρόσωπα, ανεξαρτήτως εθνικότητας και τόπου διαμονής των εταίρων / μετόχων, έχουν δικαίωμα στην ιδιοκτησία γης και ακίνητης περιουσίας για την άσκηση / επέκταση των δραστηριοτήτων τους, με εξαίρεση τη γη σε περιοχές στρατηγικού ενδιαφέροντος, όπως σε παραμεθόριες περιοχές στα δυτικά, ανατολικά και νότια της χώρας, σε νησιά στην Ερυθρά και τη Μεσόγειο, στη Διώρυγα του Σουέζ και στη Χερσόνησο του Σινά.

(ε) Νόμος 95/2015: Η εν λόγω νομοθεσία απαγορεύει σε ξένες εταιρείες και νομικά πρόσωπα την ιδιοκτησία γης και ακινήτων στη Χερσόνησο του Σινά, συμπεριλαμβανομένων περιοχών που εμπίπτουν στη διοικητική αρμοδιότητα των επαρχιών Ισμαηλίας, Σουέζ και Πορτ Σάιντ. Ορίζει επίσης, ότι οι εταιρείες, υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις και υπό τον όρο της σύμφωνης γνώμης των αρμόδιων αρχών (Υπ. Άμυνας, Εσωτερικών και αρχών ασφάλειας), μπορούν να αποκτήσουν μέσω επικαρπίας το δικαίωμα χρήσης γης και ακινήτων στη Χερσόνησο του Σινά για μέγιστο χρονικό διάστημα 50 ετών.

Περαιτέρω, η ιδιοκτησία ακίνητης περιουσίας από αλλοδαπούς ρυθμίζεται από διατάξεις δύο επιπλέον, παλαιότερων νόμων, και συγκεκριμένα των ακόλουθων:

(α) Ο Ν.15/1963 και οι τροποποιήσεις του **(Ν.104/1985)** απαγορεύουν την αγορά αγροτικών εκτάσεων από αλλοδαπά φυσικά και νομικά πρόσωπα.

(β) Ο Ν.143/1981 και οι τροποποιήσεις του **(Ν.55/1988, Ν.205/1991 και Ν.96/1995)** ρυθμίζουν την αγορά και ιδιοκτησία ανακτημένων εκτάσεων ερήμου. Βάσει αυτού θεσπίζονται όρια για το μέγεθος των εκτάσεων που μπορούν να αποκτήσουν φυσικά και νομικά πρόσωπα. Οι κοινοπραξίες επιτρέπεται να κατέχουν έως και 10.000 Feddans (ένα Feddan αντιστοιχεί περίπου σε 4,2 στρέμματα), υπό την προϋπόθεση ότι σε κάθε εταίρο δεν θα αναλογούν περισσότερα από 150 Feddans. Οι μετοχικές εταιρείες δύνανται να κατέχουν έως 50.000 Feddans.

Σε κοινοπραξίες και μετοχικές εταιρείες που κατέχουν εκτάσεις ερήμου, εντός των ανωτέρω ορίων μπορούν να συμμετέχουν αλλοδαποί, το 51% όμως της εταιρείας θα πρέπει να ανήκει σε Αιγυπτίους. Σε περίπτωση εκκαθάρισης, το σύνολο της γης επιστρέφει στους Αιγυπτίους ιδιοκτήτες. Σύμφωνα με το άρθρο 1 του Ν.143 ως έρημος χαρακτηρίζεται έκταση που απέχει 2 χιλιόμετρα από τα όρια της πόλης.

Η ενοικίαση των εν λόγω εκτάσεων για περίοδο άνω των 50 ετών λογίζεται ως ιδιοκτησία στο πλαίσιο του Ν.143. Παρ' ότι για τις εταιρείες που συστήνονται στο πλαίσιο του Επενδυτικού Νόμου δεν απαιτείται εν γένει αιγυπτιακή συμμετοχή, για όσες εξ αυτών αναλαμβάνουν έργα σε εκτάσεις ερήμου επιβάλλεται πλειοψηφική αιγυπτιακή συμμετοχή. Σύμφωνα με τον Ν.55/1988 υπήκοοι αραβικών χωρών δύνανται να τύχουν μεταχείρισης όμοιας με τους Αιγυπτίους πολίτες, για τους σκοπούς του Νόμου αυτού, βάσει Προεδρικού Διατάγματος.

Εξαίρεση από τα παραπάνω εισήγαγε ο **Ν. 14/2012**, ο οποίος ρυθμίζει την ιδιοκτησία ακίνητης περιουσίας στη Διώρυγα του Σουέζ. Σύμφωνα με αυτόν, το δικαίωμα απόκτησης ακίνητης περιουσίας από φυσικά πρόσωπα στη συγκεκριμένη περιοχή περιορίζεται αποκλειστικά σε Αιγυπτίους πολίτες, που δε διαθέτουν δεύτερη ιθαγένεια και των οποίων αμφότεροι οι γονείς είναι Αιγύπτιοι. Όσον αφορά τα νομικά πρόσωπα, επιτρέπεται σε αυτά να κατέχουν ακίνητη περιουσία μόνο όταν το κεφάλαιό τους ανήκει σε Αιγυπτίους, ενώ το δικαίωμα επικαρπίας αλλοδαπών περιορίζεται σε τριάντα χρόνια με δυνατότητα επέκτασης σε 50 χρόνια, εάν υπάρχει σύμφωνη γνώμη των αρμόδιων αιγυπτιακών αρχών. Επιπλέον, με το **Ν. 203/2012,** που συντάχθηκε με πρωτοβουλία του Υπουργείου Άμυνας, απαγορεύεται κάθε μορφή ιδιοκτησίας και χρήσης της περιοχής που εκτείνεται 5 χιλιόμετρα δυτικά του ανατολικού συνόρου της Αιγύπτου με τη Γάζα και το Ισραήλ, με εξαίρεση την πόλη Ραφάχ, ενώ

απαγορεύεται επίσης κάθε είδους ιδιοκτησία και χρήση των νησιών, προστατευόμενων περιοχών και αρχαιολογικών χώρων στο Κυβερνείο της Ερυθράς Θάλασσας.

4. Η προστασία των δικαιωμάτων βιομηχανικής & πνευματικής ιδιοκτησίας

Το 2002, με το **Νόμο. 82/2002**, η Αίγυπτος θέσπισε εμπεριστατωμένη νομοθεσία για την προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, συμβατή με τις υποχρεώσεις της στο πλαίσιο του ΠΟΕ, η οποία ρυθμίζει την προστασία διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας, βιομηχανικών σχεδίων, υποδειγμάτων χρησιμότητας ("utility models"), σχεδίων ολοκληρωμένων κυκλωμάτων, εμπορικών σημάτων, γεωγραφικών ενδείξεων, δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και ποικιλιών φυτών. Σύμφωνα με την ως άνω ισχύουσα ολοκληρωμένη νομοθεσία για την προστασία της πνευματικής ιδιοκτησίας, οι εφευρέτες μπορούν να κατοχυρώνουν τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας τους για περίοδο είκοσι ετών από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης στην Αίγυπτο. Με την υποβολή της αίτησης διπλώματος ευρεσιτεχνίας απαιτείται πλήρης αποκάλυψη και παράθεση των χαρακτηριστικών και των ιδιοτήτων της ευρεσιτεχνίας και καταβάλλεται εφ' άπαξ τέλος, ενώ από το δεύτερο έτος έως το τέλος της περιόδου κατοχύρωσης καταβάλλεται ετήσιο τέλος. Επίσης, ο αιτών διπλώματος ευρεσιτεχνίας πρέπει να καταβάλει τις αμοιβές των εμπειρογνωμόνων που καλούνται από το Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας (Egyptian Patent Office) για το σχετικό έλεγχο, καθώς και το κόστος εξέτασης. Η παράλειψη καταβολής του ετήσιου τέλους επισύρει τη διακοπή της περιόδου κατοχύρωσης. Ιδιοκτήτες διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας που είναι κατοχυρωμένα στο εξωτερικό μπορούν να υποβάλουν αίτηση για κατοχύρωση αυτών στην Αίγυπτο, εντός περιόδου ενός έτους από τη σχετική αίτηση κατοχύρωσης που έχουν υποβάλει στη χώρα προέλευσης. Η προστασία των διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας είναι για περίοδο είκοσι ετών αρχής γενομένης από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης κατοχύρωσης στο αρμόδιο Γραφείο, και καλύπτει νέα βιομηχανικά προϊόντα, νέες βιομηχανικές διεργασίες ή νέες εφαρμογές ήδη υφιστάμενων βιομηχανικών διεργασιών. Επιπλέον, η προστασία των βιομηχανικών σχεδίων είναι δεκαετής από την ημερομηνία υποβολής της αίτησης κατοχύρωσης με δυνατότητα ανανέωσης για ακόμη πέντε έτη, η προστασία των εμπορικών σημάτων είναι δεκαετής με δυνατότητα ανανέωσης για ακόμη δέκα έτη και αρχίζει από την ημερομηνία κατοχύρωσής τους στην Αίγυπτο. Η αιγυπτιακή νομοθεσία παρέχει εξάλλου προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας για περιόδους που ποικίλλουν –από 15 έως πάνω από 50 έτη- ανάλογα με τη φύση του δικαιώματος και το εάν αυτό ανήκει σε φυσικό ή νομικό πρόσωπο. Σημειώνεται ότι η Αίγυπτος έχει υπογράψει, μεταξύ άλλων, πέντε διεθνείς συμφωνίες που αφορούν την προστασία δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας, συγκεκριμένα τη Διεθνή Σύμβαση Παρισίων του 1883 για την προστασία της βιομηχανικής ιδιοκτησίας, τη Συμφωνία Διεθνούς Συνεργασίας για τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας (PCT) του WIPO, τη Συμφωνία της Μαδρίτης για τη διεθνή κατοχύρωση εμπορικών σημάτων, τη Σύμβαση της Βέρνης του 1886 για την προστασία των λογοτεχνικών και καλλιτεχνικών έργων και τη Σύμβαση της Γενεύης του 1971 για την προστασία των παραγωγών μουσικών έργων.

Επειδή η προστασία της βιομηχανικής και πνευματικής ιδιοκτησίας αποτελεί ιδιαίτερα περίπλοκο ζήτημα με αρκετές νομικής φύσεως λεπτομέρειες, συνιστάται όπως οι ενδιαφερόμενοι ζητούν εγκαίρως εξειδικευμένη νομική συμβουλή προκειμένου να εξασφαλίσουν την προστασία των πνευματικών δικαιωμάτων τους στην Αίγυπτο. Ολόκληρος ο νόμος καθώς και περισσότερες πληροφορίες για άμεση ενημέρωση για τις δυνατότητες προώθησης ευρεσιτεχνίας στην Αίγυπτο και τις προϋποθέσεις κατοχύρωσής της, ανευρίσκονται στην κάτωθι αρμόδια υπηρεσία - Γραφείο Διπλωμάτων Ευρεσιτεχνίας Αιγύπτου.

Egyptian Patent Office, Academy of Scientific Research & Technology
101 Kasr Al Ainy st., Cairo, Egypt, P.O: 11516 Cairo
Tel: +20 27921291-27921274-27921272, Fax: +20 27921272
E-mail: **patinfo@egypo.gov.eg,** web site: **www.egypo.gov.eg**

5. Ο τραπεζικός – χρηματοπιστωτικός τομέας στην Αίγυπτο

Ο τραπεζικός τομέας συνιστά θεμελιώδη παράγοντα της οικονομικής ανάπτυξης της Αιγύπτου, επιδεικνύοντας σημαντικές αντοχές από τα γεγονότα του 2011 που οδήγησαν στην ανατροπή του πολιτικού σκηνικού, και έπειτα. Η ανθεκτικότητα του τομέα βασίζεται στη συντηρητική πολιτική της Κεντρικής Τράπεζας και στις μεταρρυθμίσεις της τελευταίας δεκαετίας σε σχέση, κυρίως, με την ενίσχυση της εποπτείας του τραπεζικού συστήματος και την αναμόρφωση του ρυθμιστικού περιβάλλοντος. Κατά τη διάρκεια της κρίσης, ο τραπεζικός κλάδος διαδραμάτισε κομβικό ρόλο στην ανάπτυξη της αιγυπτιακής οικονομίας, συνιστώντας τον κύριο δανειστή της κυβέρνησης.

Δεδομένων της αυξανόμενης ανεργίας, των υψηλών ρυθμών πληθωρισμού, της ύφεσης βασικών τομέων οικονομίας και της διεύρυνσης του δημοσιονομικού ελλείμματος, η αιγυπτιακή κυβέρνηση προβαίνει επανειλημμένως σε εγχώριες εκδόσεις ομολόγων και εντόκων γραμματίων, δανειζόμενη κυρίως από τις εγχώριες τράπεζες. Θα πρέπει να σημειωθεί ότι αρκετά έντονο πρόβλημα αντιμετώπισε το αιγυπτιακό τραπεζικό σύστημα σε ολόκληρη τη διάρκεια του 2016, όταν η χώρα επλήγη από σοβαρή έλλειψη συναλλάγματος. Η κατάσταση βελτιώθηκε έκτοτε σταδιακά μετά την απελευθέρωση της συναλλαγματικής ισοτιμίας και τη θέση του εγχώριου νομίσματος σε καθεστώς ελεύθερης διακύμανσης το Νοέμβριο 2016, που σηματοδότησαν την εισροή συναλλάγματος στο τραπεζικό σύστημα και την εξαφάνιση της «παράλληλης» αγοράς συναλλάγματος.

Ο βασικός νόμος που διέπει το χρηματοπιστωτικό τομέα στην Αίγυπτο είναι ο **88/2003**, ο οποίος δίνει την αρμοδιότητα στην Κεντρική Τράπεζα να διαμορφώνει και υλοποιεί τη νομισματική πολιτική, καθώς και να ασκεί την εποπτεία του εγχώριου τραπεζικού συστήματος. Το ελάχιστο εταιρικό κεφάλαιο των τραπεζών, το οποίο πρέπει να είναι εξ ολοκλήρου καταβεβλημένο ανέρχεται στις EGP500 εκατ. **Η αιγυπτιακή κυβέρνηση προωθεί από το 2017 μεταρρυθμίσεις στον τραπεζικό / χρηματοοικονομικό κλάδο, οι οποίες κατά το μακρό στάδιο της προετοιμασίας τους έχουν προκαλέσει έντονες συζητήσεις και αρκετές διαμάχες μεταξύ υποστηρικτών τους και μη, εντός και εκτός του κλάδου**. Το νέο θεσμικό πλαίσιο, τουλάχιστον όπως έχει σχεδιαστεί από την κυβέρνηση, αναμένεται να επηρεάσει τα τραπεζικά ιδρύματα της χώρας, υποχρεώνοντας τις μεν εγχώριες τράπεζες να αυξήσουν την κεφαλαιακή τους βάση από το ελάχιστο επίπεδο των EGP500 εκατ. σε εκείνο των EGP5 δισ., τα δε υποκαταστήματα ξένων τραπεζών να την αυξήσουν επίσης σε $150 εκατ. από $50 εκατ. μέχρι σήμερα. Οι τράπεζες θα έχουν στη διάθεσή τους τριετή μεταβατική περίοδο προκειμένου να συμμορφωθούν προς τις κεφαλαιακές απαιτήσεις της νέας νομοθεσίας.

Επιπλέον, η νέα νομοθεσία αναμένεται να ενισχύσει την αυτονομία και τον εποπτικό ρόλο της Κεντρικής Τράπεζας Αιγύπτου, η οποία θα απολαμβάνει τεχνικής, οικονομικής και διοικητικής αυτοτέλειας και θα υπάγεται κατευθείαν στην αιγυπτιακή Προεδρία. Τον Οκτώβριο 2019, το αιγυπτιακό υπουργικό συμβούλιο ενέκρινε το αναθεωρημένο νομοσχέδιο που θα διέπει τη λειτουργία του αιγυπτιακού τραπεζικού συστήματος. Το εν λόγω νομοσχέδιο, το οποίο θα αντικαταστήσει το νόμο υπ' αριθ. 88/2003 που διέπει το χρηματοπιστωτικό τομέα, περιλαμβάνει 242 άρθρα, έχει ήδη υποστεί νομοτεχνική επεξεργασία από το νομικό συμβούλιο του κράτους (State Council), και έχει εισαχθεί στο τέλος του 2019 προς συζήτηση και ψήφιση στο κοινοβούλιο.

Η Κεντρική Τράπεζα, από τη δεκαετία του 1990, διαπιστώνοντας ότι σημειωνόταν «υπερμεγέθυνση» του τραπεζικού τομέα στη χώρα και συνακόλουθα χαλάρωση των πρακτικών χορήγησης πιστώσεων, επιδόθηκε σε υλοποίηση μεταρρυθμίσεων στον κλάδο, καταφέρνοντας να μειώσει σταδιακά τον αριθμό των τραπεζικών ιδρυμάτων από 61 το 2004 σε 38 τον Ιανουάριο 2019. Οι 38 αδειοδοτημένες τράπεζες, κρατικές και ιδιωτικές, λειτουργούν συνολικά 4.155 υποκαταστήματα (στοιχεία Ιουν. 2018). Παρά τη σταθερή αύξηση των υποκαταστημάτων ετησίως, η τραπεζική διείσδυση σε σχέση με τον πληθυσμό παραμένει χαμηλή, αλλά με σημαντικές προοπτικές επέκτασης. Σύμφωνα με στοιχεία έτους 2017, περίπου το 33% των ενηλίκων Αιγυπτίων κατείχαν τραπεζικό λογαριασμό, έναντι ποσοστού κάτω του 20% το 2014.

Από την έναρξη της μεταρρύθμισης του τραπεζικού συστήματος το κράτος έχει αποσύρει τη συμμετοχή του από πολλές τράπεζες και το 2008 ιδιωτικοποίησε την κρατική Bank of Alexandria, εκχωρώντας το 70,25% των μετοχών της στον ιταλικό τραπεζικό όμιλο Intesa Sanpaolo, διατηρώντας μερίδιο 20%. Σημειώνεται ότι στην παρούσα φάση (αρχές 2020), παρατηρείται τάση εξαγορών και συγχωνεύσεων στον τραπεζικό κλάδο της Αιγύπτου, κυρίως μεταξύ των ξένων τραπεζών που λειτουργούν στη χώρα, αλλά και ιδιωτικοποιήσεων ορισμένων μεγάλων κρατικών τραπεζών, με πλέον προωθημένη τη μερική ιδιωτικοποίηση της Banque du Caire, μέσω αρχικής δημόσιας εγγραφής μετοχών της στο Χρηματιστήριο Αιγύπτου, που αναμένεται να λάβει χώρα εντός του πρώτου ημίσεως του 2020.

Με βάση στοιχεία αρχών 2018, οι μεγαλύτερες **κρατικές** τράπεζες είναι οι National Bank of Egypt (ενεργητικό $78,7 δισ.), Banque Misr (ενεργητικό $44,2 δισ.), και Banque du Caire (ενεργητικό $8,4 δισ., στοιχεία μέσων 2017). Με βάση στοιχεία Δεκεμβρίου 2018, οι μεγαλύτερες **ιδιωτικές** τράπεζες (συνολικά 26), αντιστοίχως, είναι η Commercial International Bank (ενεργητικό $19,2 δισ.), και η Qatar National Bank-QNB Al Ahly (ενεργητικό $14,5 δισ.). Η μεγαλύτερη **ξένη** τράπεζα είναι η HSBC, με παρουσία στην Αίγυπτο από το 1982, ενεργητικό $4,59 δισ. και άνω των 100 υποκαταστήματα, ενώ τα τελευταία χρόνια έχει σημειωθεί «κύμα» εισόδου τραπεζών από χώρες του Κόλπου, συνήθως δια της εξαγοράς υποκαταστημάτων ευρωπαϊκών ιδρυμάτων που είχαν παρουσία στη χώρα. Συγκεκριμένα, η τράπεζα Emirates NBD από το Ντουμπάι, η οποία εξαγόρασε στα τέλη του 2012 το μερίδιο (95,2%) της γαλλικής BNP Paribas στην BNP Paribas Egypt και τα 69 υποκαταστήματά της, η QNB Al Ahly του Κατάρ που εξαγόρασε το Μάρτιο 2013 τη γαλλική National Société Générale Bank (NSGB) και τα 160 υποκαταστήματά της, καθώς και η τράπεζα Al Ahli από το Κουβέιτ που εξαγόρασε τον Αύγουστο 2015 το μερίδιο (98,5%) της Τράπεζας Πειραιώς στην αιγυπτιακή θυγατρική της, έναντι $150 εκατ. Σημειώνεται ότι η εδώ θυγατρική της Τράπεζας Πειραιώς διέθετε 39 υποκαταστήματα και συνολικό ενεργητικό περίπου $530 εκατ.

Επισημαίνεται ότι η ξένη τράπεζα με την αρχαιότερη παρουσία στην Αίγυπτο (από το 1864), η Barclays, τον Οκτώβριο 2016 πώλησε το δίκτυο των 55 υποκαταστημάτων της στη μαροκινή Attijariwafa Bank και αποχώρησε από την χώρα. Παράλληλα στην τοπική αγορά λειτουργούν περισσότερα από 20 **Γραφεία Αντιπροσώπευσης** ξένων τραπεζών (μεταξύ των οποίων και της Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος), συμπεριλαμβανόμενων αυτών της JP Morgan Chase, Credit Suisse, Standard Chartered, Royal Bank of Scotland και State Bank of India.

Από το Μάιο 2019 είχε οριστικοποιηθεί συμφωνία για την εξαγορά της εδώ θυγατρικής (πιο συγκεκριμένα, υποκαταστήματος) της Εθνικής Τράπεζας Ελλάδος, NBG Egypt (έπειτα από σχεδόν 100 χρόνια παρουσίας στη χώρα, συγκεκριμένα, από το έτος 1933, με την εξαγορά της “Anatoly” Bank), από το μεγαλύτερο τραπεζικό όμιλο του Λιβάνου, Bank Audi. Με βάση τη συμφωνία, η λιβανική τράπεζα Bank Audi επρόκειτο να αποκτήσει όλα τα περιουσιακά στοιχεία της NBG Egypt, περιλαμβανομένων των καταθέσεων και του επενδυτικού χαρτοφυλακίου της, καθώς επίσης το δίκτυο 17 υποκαταστημάτων αυτής, όπου απασχολούνται

περίπου 250 τραπεζικοί υπάλληλοι. Το ύψος των στοιχείων ενεργητικού της NBG Egypt ανέρχεται σε €110 εκατ. Πάντως, εν συνεχεία στη διάρκεια του 2019, η ολοκλήρωση της εν λόγω εξαγοράς «πάγωσε» εξαιτίας διαφοράς μεταξύ της διοίκησης της NBG Egypt και των εργαζομένων της, αναφορικά με το ύψος της αποζημίωσης που θα καταβαλλόταν σε αυτούς προτού μεταφερθούν στη λιβανική τράπεζα. Στις αρχές δε του 2020, σε συνέχεια της χρηματοπιστωτικής κρίσης ρευστότητας του λιβανικού τραπεζικού τομέα, **η αιγυπτιακή μονάδα της Bank Audi αποτελεί πλέον στόχο εξαγοράς για τον εμιρατινό τραπεζικό όμιλο First Abu Dhabi Bank, με συνέπεια, από ότι φαίνεται, να εγκαταλείπεται μάλλον η εξαγορά της NBG Egypt από τη λιβανική τράπεζα**.

Η αιγυπτιακή κυβέρνηση στη διάρκεια του 2017 σύστησε Εθνικό Συμβούλιο Πληρωμών, το οποίο στοχεύει στον περιορισμό της χρήσης χαρτονομισμάτων εκτός τραπεζικού συστήματος, κυρίως δια της στήριξης της ανάπτυξης των ηλεκτρονικών συναλλαγών. Σύμφωνα με στοιχεία Σεπτεμβρίου 2018, υπό συζήτηση σε κυβερνητικό επίπεδο βρίσκεται νομοσχέδιο που αποσκοπεί στην ανάπτυξη των ηλεκτρονικών τραπεζικών συναλλαγών άνευ χρήσης μετρητών, στο πλαίσιο της προσπάθειας ψηφιοποίησης της οικονομίας. Κύριοι σκοποί του νομοσχεδίου, σύμφωνα με το διοικητή της Κεντρικής Τράπεζας, είναι η παροχή υπηρεσιών ηλεκτρονικών πληρωμών από τις τράπεζες στους πολίτες, η μείωση της γραφειοκρατίας και της διαφθοράς, ο περιορισμός της παραοικονομίας και η ένταξή της στην επίσημη οικονομία, καθώς και η αύξηση των κρατικών εσόδων.

Τον Οκτώβριο 2019, η Κεντρική Τράπεζα Αιγύπτου εξέδωσε τέσσερις νέους κανονισμούς οι οποίοι αυστηροποιούν τον έλεγχο επί των μικροχρηματοδοτήσεων προς ιδιώτες, επιχειρήσεις και μη κυβερνητικούς οργανισμούς. Οι νέοι κανονισμοί αναμένεται να υποχρεώσουν τις εγχώριες τράπεζες να αναστέλλουν τις χορηγήσεις μικροδανείων σε περιπτώσεις που έχουν διαπιστωθεί παρατυπίες ή ατασθαλίες από πλευράς δανειοληπτών, καθώς και να περιορίζουν το βαθμό δανειακής μόχλευσης των οντοτήτων που δέχονται μικροχρηματοδοτήσεις. Οι δανειζόμενοι δεν θα πρέπει να αντλούν μικροχρηματοδοτήσεις ταυτόχρονα από περισσότερες των τριών πηγές, ενώ οι τράπεζες της χώρας δεν θα μπορούν να συνυπολογίσουν τις μικροχρηματοδοτήσεις στο επιβληθέν από την αιγυπτιακή κυβέρνηση ποσοστό 20% που πρέπει να αντιπροσωπεύουν οι χορηγήσεις προς μικρομεσαίες επιχειρήσεις, επί του συνόλου του χαρτοφυλακίου χορηγήσεων των τραπεζών. Επιπλέον, η Κεντρική Τράπεζα εξέδωσε νέους κανονισμούς σχετικούς με τις χορηγήσεις των τραπεζικών και άλλων χρηματοοικονομικών ιδρυμάτων προς επιχειρήσεις, με σκοπό την αποτελεσματικότερη διασφάλιση της διαφοροποίησης των χαρτοφυλακίων δανειακών χρηματοδοτήσεων των τραπεζών και την ελαχιστοποίηση του κινδύνου αυτών. Επίσης, η Χρηματοοικονομική Ρυθμιστική Αρχή και η Κεντρική Τράπεζα Αιγύπτου υπέγραψαν συμφωνία συνεργασίας για την καταπολέμηση του φαινομένου ξεπλύματος χρήματος, καθώς και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας.

Το Δεκέμβριο 2019, η Κεντρική Τράπεζα εγκαινίασε νέες πρωτοβουλίες με σκοπό τη χρηματοδότηση της βιομηχανίας, καθώς επίσης και της οικιστικής ανάπτυξης, δια της στήριξης των αγοραστών κατοικιών μεσαίου εισοδηματικού επιπέδου. Όσον αφορά τη στήριξη της βιομηχανίας, η σχετική πρωτοβουλία στοχεύει να χρηματοδοτήσει ήδη υφιστάμενες βιομηχανικές μονάδες με ετήσιες πωλήσεις μικρότερες του EGP1 δισ. οι οποίες επιθυμούν να επεκταθούν, με κονδύλια συνολικού ύψους EGP100 δισ. και επιδοτούμενο, αποκλιμακούμενο επιτόκιο αρχικού ύψους 10%. Η αιγυπτιακή κυβέρνηση εγκαινίασε επίσης έτερη πρωτοβουλία προς ενίσχυση της εγχώριας βιομηχανίας, δια της στήριξης 5.200 προβληματικών βιομηχανικών μονάδων, οι οποίες έχουν συνολικό ύψος εκκρεμών οφειλών της τάξεως των EGP31 δισ. και έχουν αναστείλει τη λειτουργία τους, ώστε αυτές να μπορέσουν να επανεκκινήσουν την παραγωγή τους. Η τρίτη κυβερνητική πρωτοβουλία, η οποία θα υλοποιηθεί από την Κεντρική Τράπεζα, αφορά τη χρηματοδοτική στήριξη οικογενειών μεσαίου

εισοδηματικού επιπέδου προκειμένου να αγοράσουν κατοικία μέσω επιδοτούμενων στεγαστικών δανείων με χαμηλό επιτόκιο της τάξεως του 10%, με συνολικά κονδύλια EGP50 δισ.

Τον Ιούνιο 2017, **η Κεντρική Τράπεζα της Αιγύπτου (CBE) ανακοίνωσε την άρση του επιβληθέντος το Φεβρουάριο 2011 ανώτατου ορίου στις διατραπεζικές μεταφορές κεφαλαίων φυσικών προσώπων σε συνάλλαγμα στο εξωτερικό, ύψους $100.000 ετησίως**, στο πλαίσιο της κυβερνητικής προσπάθειας για προσέλκυση ξένων επενδύσεων στη χώρα. Στο τέλος Νοεμβρίου 2017, **η Κεντρική Τράπεζα ανακοίνωσε επίσης την άρση των ισχυόντων από το 2012 περιορισμών στις συναλλαγές νομικών προσώπων μέσω τηρούμενων λογαριασμών συναλλάγματος για τη χρηματοδότηση εισαγωγών μη βασικών αγαθών, ύψους $10.000 ημερησίως και $50.000 μηνιαίως όσον αφορά τις καταθέσεις και $30.000 όσον αφορά τις αναλήψεις, που είχε πλήξει σοβαρά το εισαγωγικό εμπόριο**. Η άρση των ως άνω περιορισμών εμπίπτει στις δεσμεύσεις της Αιγύπτου έναντι του ΔΝΤ, στο πλαίσιο της συμφωνίας για παροχή από το Ταμείο εκτεταμένης χρηματοδοτικής διευκόλυνσης προς τη χώρα.

Το Δεκέμβριο 2018 **καταργήθηκε ειδικός μηχανισμός εγγυήσεων που αφορούν το ξένο συνάλλαγμα εις χείρας ξένων επενδυτών χαρτοφυλακίου στην Αίγυπτο** (επενδύσεις σε κρατικά χρεόγραφα, καθώς και σε τίτλους του Χρηματιστηρίου Αιγύπτου), σε περίπτωση που αυτοί αποφασίσουν την «έξοδό» τους από την αιγυπτιακή αγορά και τον επαναπατρισμό των κεφαλαίων και των κερδών τους. Με την κατάργηση του εν λόγω μηχανισμού, οι επενδύσεις χαρτοφυλακίου διενεργούνται μέσω του τραπεζικού συστήματος. Ο ως άνω εγγυητικός μηχανισμός είχε εγκαθιδρυθεί το Μάρτιο 2013, εποχή κατά την οποία η έλλειψη διεθνούς εμπιστοσύνης προς τη χώρα απέτρεπε την εισροή ξένων επενδυτικών κεφαλαίων προς αυτήν.

Τον Απρίλιο 2019, **η αιγυπτιακή κυβέρνηση και το διεθνές κεντρικό αποθετήριο αξιών με έδρα τις Βρυξέλλες, Euroclear, υπέγραψαν στην Ουάσιγκτον μνημόνιο συνεργασίας** που θα επιτρέψει τη συμπερίληψη αιγυπτιακών κρατικών χρεογράφων εκφρασμένων σε λίρες, μεταξύ των χρεογράφων που διαχειρίζεται το Euroclear, διευκολύνοντας τους ξένους επενδυτές να προβαίνουν απ' ευθείας σε επενδυτικές τοποθετήσεις σε αιγυπτιακά κρατικά χρεόγραφα εκφρασμένα σε λίρες.

Το Μάρτιο 2019 η Κεντρική Τράπεζα Αιγύπτου (CBE) εξαίρεσε για ένα έτος –έως τις 15/3/2020- τις εισαγωγές ρυζιού, ξερών φασολιών, φακών και κουκιών από την υποχρέωση κατάθεσης, από πλευράς των εγχώριων εισαγωγέων, του ισόποσου της συνολικής αξίας της συναλλαγής σε συνάλλαγμα, μέτρο που είχε επιβληθεί και ίσχυε από το έτος 2015, εποχή κατά την οποία η Αίγυπτος αντιμετώπιζε έντονα προβλήματα έλλειψης συναλλάγματος. Διευκρινίζουμε ότι η σχετική απόφαση του 2015 απαιτούσε από τους εγχώριους εισαγωγείς να καλύπτουν εξ ολοκλήρου σε συνάλλαγμα την αξία των ενέγγυων πιστώσεων που ανοίγονταν στις εμπορικές τράπεζες της χώρας προκειμένου να πραγματοποιηθούν εισαγωγές, ακριβώς κατά τη στιγμή του ανοίγματος αυτών.

Β2. ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ – ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΕΙΣΟΔΟΥ

1. Στρατηγική εισόδου στην αιγυπτιακή αγορά, δίκτυα διανομής, καταναλωτικά πρότυπα

Οι ελληνικές επιχειρήσεις που ενδιαφέρονται να εξάγουν στην Αίγυπτο, ιδιαίτερα οι μικρού και μεσαίου μεγέθους, θα πρέπει κατ' αρχάς να εντοπίζουν ντόπιο εισαγωγέα ή διανομέα, με τον οποίο να οικοδομούν σχέση εμπιστοσύνης, καθώς οι εγχώριοι εισαγωγείς είναι εκείνοι που έχουν ευρύτερη και βαθύτερη γνώση, άνεση στην κατανόηση των διαδικασιών και συνεπώς δυνατότητα υποβοήθησης των αλλοδαπών εξαγωγέων προς

υπερπήδηση των διαφόρων εμποδίων που κατά καιρούς τίθενται στις εισαγωγές από κρατικής αιγυπτιακής πλευράς. Επίσης, οι ντόπιοι εισαγωγείς κατανοούν καλύτερα τα εγχώρια κανάλια διανομής και διαθέτουν σχέσεις με τους λιανέμπορους. Οι προμήθειες των Αιγυπτίων εισαγωγέων / αντιπροσώπων διαφέρουν ανάλογα με τη φύση του προϊόντος ή της υπηρεσίας, τον όγκο πωλήσεων και το βαθμό εμπλοκής / φόρτο εργασίας του αντιπροσώπου στην όλη διαδικασία συναλλαγής. Σύμφωνα με πληροφορίες παραγόντων της αγοράς, τα ποσοστά αμοιβών των εγχώριων αντιπροσώπων κατά προσέγγιση κυμαίνονται σε 1%-3% για εμπορεύματα όπως σιτηρά, ρύζι, ζάχαρη, ξυλεία και βαμβάκι, σε 3%-5% για τρόφιμα και χημικά, σε περίπου 10% για μηχανολογικό εξοπλισμό και περίπου 15% για επιστημονικό εξοπλισμό ενώ για κατασκευαστικά έργα οι αμοιβές του αντιπροσώπου κυμαίνονται γύρω στο 3%-5%. Οι προμήθειες των αντιπροσώπων στον τομέα των κρατικών διαγωνισμών συναρτώνται προς την αξία της σχετικής προσφοράς. Για να διασφαλιστεί σοβαρή προοπτική, οι εν δυνάμει εξαγωγείς θα πρέπει να αντιμετωπίζουν την τοποθέτηση των προϊόντων τους στην αιγυπτιακή αγορά ως «μεσο-μακροπρόθεσμη» επένδυση, παρά ως ευκαιριακή συναλλαγή.

Ορισμένοι μεγαλύτερου μεγέθους ξένοι επιχειρηματικοί όμιλοι που διαθέτουν παραγωγική δραστηριότητα στην Αίγυπτο, ή δραστηριοποιούνται στο πλαίσιο ελευθέρων ή άλλων ειδικών επενδυτικών ζωνών, χρησιμοποιούν ασφαλώς τη μέθοδο των απ' ευθείας πωλήσεων, χωρίς τη χρήση εγχώριου αντιπροσώπου, καθώς γνωρίζουν την αγορά και αξιοποιούν το επιτόπιο εργατικό / στελεχιακό δυναμικό που διαθέτουν. Επιπλέον, άλλοι μεγάλοι διεθνείς όμιλοι με παρουσία στην αιγυπτιακή αγορά συστήνουν κοινοπραξίες με εγχώριους εταίρους με αντικείμενο τη διανομή των προϊόντων τους στην Αίγυπτο. Διευκρινίζεται επίσης ότι ορισμένες μεγάλες αιγυπτιακές αλυσίδες του λιανεμπορίου εισάγουν απ' ευθείας από ξένους προμηθευτές, ωστόσο το συντριπτικά μεγαλύτερο μέρος των μικρότερου και μεσαίου μεγέθους λιανέμπορων προμηθεύονται προϊόντα από την αλλοδαπή μέσω εισαγωγέων.

Η άντληση πληροφόρησης για τις αγορές συγκεκριμένων προϊόντων δεν είναι ιδιαίτερα εύκολη υπόθεση στην Αίγυπτο, καθώς τα αντίστοιχα στατιστικά στοιχεία είτε δεν είναι διαθέσιμα ή, σε ορισμένες περιπτώσεις, δεν είναι αξιόπιστα. Για το λόγο αυτό θεωρείται απαραίτητη η εξεύρεση καλού ντόπιου συνεργάτη ο οποίος να γνωρίζει καλά την αγορά, ή ακόμη και η πρόσληψη επιτόπιων συνεργατών ή εταιρείας μάρκετινγκ, με σκοπό τη συλλογή πλέον εξειδικευμένων πληροφοριών για την αγορά, πέραν αυτών που θα παρασχεθούν από το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Καΐρου εφ' όσον ο ενδιαφερόμενος αποταθεί σε μας. Σημαντικό για κάθε ενδιαφερόμενο Έλληνα εξαγωγέα είναι να προσδιορίσει εάν τα προϊόντα ενδιαφέροντός του έχουν δυνατότητες πρόσβασης και διείσδυσης στην αγορά, καθώς και σε τι είδους διαδικασίες (registration κλπ.) υπόκειται ενδεχομένως η εισαγωγή τους.

Επιπλέον, δεδομένου ότι τα εγχώρια μεταφορικά κόστη αλλά και οι διάφορες επιβαρύνσεις στα τελωνεία συχνά είναι αρκετά υψηλά, θα πρέπει ο ενδιαφερόμενος εξαγωγέας να τιμολογεί αρκούντως χαμηλά τα προϊόντα του πριν τη φόρτωση, ώστε οι τελικές τιμές που προσφέρει στην εδώ αγορά να είναι ανταγωνιστικές. Σημαντική όπως προείπαμε είναι η οικοδόμηση σχέσεων εμπιστοσύνης με τον τοπικό εισαγωγέα / διανομέα / συνεργάτη, ενώ επίσης θα πρέπει να συγκρατείται ότι η γραπτή επικοινωνία με τις εδώ επιχειρήσεις δεν είναι πάντοτε ο προσφορότερος τρόπος, αντιθέτως αρκετές φορές λειτουργούν καλύτερα οι τηλεφωνικές ή κατ' ιδίαν, δια ζώσης επικοινωνίες. Ωστόσο, αυτό δεν αναιρεί την ανάγκη όπως η τελική συμφωνία γίνει απαραιτήτως γραπτώς προκειμένου να αποφευχθούν ενδεχόμενες δυσχέρειες αργότερα. Επίσης, είναι αρκετά συνηθισμένο, τουλάχιστον στις πρώτες, δοκιμαστικές φορτώσεις, οι Αιγύπτιοι εισαγωγείς να ασχολούνται με περισσότερα του ενός προϊόντα, έως ότου αποφασίσουν ποια από αυτά τα προϊόντα θα προκρίνουν και θα συνεχίσουν να προωθούν στην αγορά. Σημειώνεται ότι, πέραν των διαδικασιών που επιβάλλονται κατά καιρούς στις εισαγωγές,

τα εισαγόμενα προϊόντα θα πρέπει να συμμορφώνονται επίσης με διάφορες αιγυπτιακές προδιαγραφές, όπως επισήμανσης (labeling), διάρκειας ζωής κλπ. (βλ. και κατωτέρω, υπό κεφάλαιο Γ).

Εκτός των πρακτικών δυσκολιών που προκύπτουν στην εισαγωγή ορισμένων προϊόντων στην Αίγυπτο, και ιδιαίτερα των τροφίμων, εξαιτίας των τεχνικών εμποδίων αλλά και της πληθώρας προδιαγραφών που εφαρμόζουν οι αιγυπτιακές Αρχές, θα πρέπει να μνημονευθεί η γενικότερη δυσκολία που παρατηρήθηκε όσον αφορά τις πληρωμές κατά την προηγούμενη τριετία. Η έλλειψη συναλλάγματος στη χώρα κορυφώθηκε το έτος 2016, δημιουργώντας τότε πρόβλημα στις εισαγωγές, ωστόσο η κατάσταση έχει βελτιωθεί έκτοτε σημαντικά. Η κατά κανόνα ακολουθούμενη μέθοδος πληρωμών είναι μέσω ανέκκλητης ενέγγυας τραπεζικής πίστωσης ή έναντι φορτωτικών εγγράφων. Σημειώνεται ότι το Μάιο 2018 **η Κεντρική Τράπεζα Αιγύπτου (CBE) εξέδωσε εγκύκλιο με αντικείμενο την άρση ορισμένων περιορισμών στις τραπεζικές διαδικασίες εισαγωγών, οι οποίες είχαν εισαχθεί το 2015**. Συγκεκριμένα, καταργήθηκε η υποχρέωση της τράπεζας του Αιγύπτιου εισαγωγέα να επικοινωνεί απ' ευθείας με την τράπεζα του ξένου εξαγωγέα στο πλαίσιο της διαδικασίας συλλογής των φορτωτικών εγγράφων, η οποία μέχρι σήμερα διενεργείτο αποκλειστικά διατραπεζικά. Η νέα εγκύκλιος κατευθύνει τις εγχώριες τράπεζες να αφήνουν τη διαχείριση της διαδικασίας φορτωτικών εγγράφων στους πελάτες τους. Επιπλέον, η εγκύκλιος της Κεντρικής Τράπεζας απαλλάσσει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις που εισάγουν βασικά τρόφιμα από την υποχρέωση πραγματοποίησης κατάθεσης σε εγχώριο νόμισμα, ισόποσης με το συνολικό ύψος -σε δολλάρια- του τιμολογίου για την εισαγωγή αγαθών, που είχε σκοπό την πλήρη κάλυψη της σχετικής ενέγγυας τραπεζικής πίστωσης για εκάστη εμπορική συναλλαγή.

Σύμφωνα με πληροφορίες της αγοράς, αρκετές ελληνικές επιχειρήσεις αξιώνουν προεξόφληση της αξίας των εμπορευμάτων που αποστέλλουν στην Αίγυπτο, μέσω τραπέζης. Το Γραφείο μας, καίτοι οι περιπτώσεις αθέτησης πληρωμών από πλευράς αιγυπτιακών επιχειρήσεων προς Έλληνες εξαγωγείς που του έχουν περιέλθει προς παροχή συνδρομής είναι σχετικά ολιγάριθμες, συνιστά στους τελευταίους αφ' ενός να είναι αρκετά προσεκτικοί στην επιλογή των συνεργατών τους στην Αίγυπτο, προβαίνοντας όπου το θεωρούν σκόπιμο σε -έστω στοιχειώδη- έλεγχο της αξιοπιστίας τους, αφ' ετέρου δε να τηρούν ευλαβικά τις διατραπεζικές μεθόδους πληρωμών, ώστε να είναι κατά το δυνατόν περισσότερο εξασφαλισμένοι, δεδομένης και της ταξινόμησης της χώρας από τον ΟΟΣΑ σε αρκετά υψηλό επίπεδο κινδύνου όσον αφορά την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων. Σε πρόσφατη αναθεώρηση της αξιολόγησης του βαθμού επικινδυνότητας χωρών όσον αφορά την ασφάλιση εξαγωγικών πιστώσεων ("Country Risk Classifications Index"), η οποία βρίσκεται σε ισχύ από 1.2.2019, ο ΟΟΣΑ βελτίωσε κατά μία μονάδα την αξιολόγηση κινδύνου της Αιγύπτου, από 6 που ήταν έως τον Ιούνιο 2018, σε 5.

Θα πρέπει να ληφθεί σημαντικά υπόψη ότι οι Αιγύπτιοι καταναλωτές είναι παραδοσιακά προσανατολισμένοι στην τιμή ως κριτήριο που επηρεάζει καθοριστικά την απόφαση αγοράς αγαθών και υπηρεσιών, γεγονός που αντανακλάται καίρια στην αναζήτηση εκ μέρους των εισαγωγέων χαμηλής τιμής εμπορευμάτων έστω και εις βάρος της ποιότητάς τους. Σταδιακά ωστόσο, και καθώς ανεβαίνει το βιοτικό επίπεδο σημαντικής μερίδας του πληθυσμού, υπεισέρχονται πρόσθετοι παράγοντες που προσδιορίζουν την καταναλωτική απόφαση: κυρίως η ποιότητα, ο κύκλος χρήσιμης ζωής του προϊόντος και τα ενδεχόμενα κόστη συντήρησής του. Η Αίγυπτος διαθέτει μία καταναλωτική «ελίτ» που αριθμεί περίπου 5 εκατ. μέλη, ανώτερου εισοδηματικού επιπέδου, υψηλού επιπέδου εκπαίδευσης και εξοικειωμένων με ξένα αγαθά και υπηρεσίες. Το εν λόγω καταναλωτικό κοινό αναζητά προϊόντα και υπηρεσίες με βέλτιστο συνδυασμό ποιότητας-τιμής, ενώ τείνει να προτιμά δυτικά προϊόντα. Πέραν της ως άνω στενής καταναλωτικής «ελίτ», στόχο για την ανάπτυξη των ελληνικών εξαγωγών στη χώρα θα πρέπει να αποτελέσει το μεσαίου προς ανώτερου εισοδηματικού επιπέδου και δυτικότροπων καταναλωτικών συνηθειών τμήμα της ανώτερης μεσαίας αιγυπτιακής αστικής τάξης, η οποία κατ' εκτίμηση αντιπροσωπεύει περίπου το 10%

με 15% του συνολικού αιγυπτιακού πληθυσμού. Η αναζήτηση ποιοτικών προϊόντων από αξιόλογη μερίδα του αιγυπτιακού πληθυσμού (κατ' εκτίμηση 10 -15 εκατομμύρια περίπου) γεννά ευκαιρίες για τα ελληνικά προϊόντα, τα οποία σε γενικές γραμμές διαθέτουν καλή εικόνα και χαίρουν εκτίμησης όσον αφορά την ποιότητά τους, μεταξύ των Αιγυπτίων καταναλωτών.

2. Επιχειρηματικά ήθη, τεχνική διαπραγματεύσεων, επιχειρηματικές συναντήσεις

Κατά κανόνα οι εκπρόσωποι των αιγυπτιακών επιχειρήσεων που ασχολούνται με το εξωτερικό εμπόριο ή γενικότερα έχουν σχέσεις με το εξωτερικό, μιλούν τουλάχιστον μία ξένη γλώσσα (συνήθως την αγγλική) πέραν της μητρικής τους (αραβική), έχουν ταξιδέψει αρκετά και διαθέτουν αρκετές προσλαμβάνουσες παραστάσεις σχετικές με τον τρόπο που λειτουργεί η διεθνής επιχειρηματικότητα και κλείνονται οι επιχειρηματικές συμφωνίες. Τα ίδια ισχύουν γενικά για τους εκπροσώπους των ανώτερων και μεσαίων κλιμακίων της αιγυπτιακής Διοίκησης, ενώ η πλειονότητα των κατώτερων στελεχών συνήθως δεν διαθέτουν επαρκή γνώση ξένων γλωσσών.
Οι Αιγύπτιοι είναι γενικά δεινοί διαπραγματευτές όσον αφορά εμπορικές συμφωνίες, ενώ οι διαπραγματευτικές τους μέθοδοι είναι βασισμένες σε αρχαιότατες πολιτισμικές παραδόσεις της χώρας. Βασικές πεποιθήσεις των Αιγυπτίων διαπραγματευτών αποτελούν κατά κανόνα οι παραδοχές ότι «δεν υπάρχει βέλτιστη χαμηλή προσφορά η οποία δεν μπορεί να μειωθεί περαιτέρω κατόπιν διαπραγμάτευσης», καθώς και ότι «κανείς δεν πρόκειται να παράσχει τη βέλτιστη -ή έστω πλησίον της βέλτιστης- προσφορά του στην αρχή των διαπραγματεύσεων». Επιπλέον, κατά κανόνα οι κρατικοί υπάλληλοι, επειδή αξιολογούνται με βάση την ικανότητά τους να εξοικονομούν κονδύλια για το αιγυπτιακό κράτος, έχουν την τάση να διαπραγματεύονται σκληρά, ιδιαίτερα με ξένους επιχειρηματικούς ομίλους, καθώς έτσι βελτιώνουν την υπηρεσιακή τους εικόνα.

Οι εκπρόσωποι ξένων επιχειρήσεων πρέπει να είναι γενικά υπομονετικοί τόσο με τις πολύπλοκες και συχνότατα αργές γραφειοκρατικές διαδικασίες, όσο και με τις, ορισμένες φορές, μακρότερες του συνήθους εμπορικές διαπραγματεύσεις. Επίσης, θα πρέπει να εξοικειώνονται με τις μακρόχρονες πολιτισμικές παραδόσεις της χώρας, για τις οποίες οι Αιγύπτιοι είναι ιδιαίτερα υπερήφανοι, συμπεριλαμβανομένων των πολιτισμικών ιδιαιτεροτήτων που συνεπάγεται η ισλαμική θρησκεία, την οποία ακολουθεί το 90% του αιγυπτιακού πληθυσμού. Επιπλέον, οι Αιγύπτιοι κατά κανόνα εκτιμούν ιδιαίτερα την ανάπτυξη προσωπικών, φιλικών σχέσεων με τους συνομιλητές τους.

Η πρότερη ενδελεχής μελέτη της αγοράς, ενδεχομένως δια της συνδρομής έμπιστου και ικανού Αιγύπτιου συνεργάτη, καθώς και η δυνατότητα ταχείας αναπροσαρμογής στρατηγικών εισόδου ανάλογα με τις επικρατούσες, συχνά μεταβαλλόμενες συνθήκες, αποτελούν καθοριστικούς παράγοντες για την επιτυχημένη διείσδυση στην αιγυπτιακή αγορά.

3. Προώθηση - διαφήμιση

Στην Αίγυπτο λειτουργούν αρκετά καλά στοχευμένες διαφημιστικές καταχωρήσεις σε έντυπα μέσα ενημέρωσης (εφημερίδες, περιοδικά), δεδομένου ότι αυτά φαίνεται να κατέχουν κυρίαρχο μερίδιο -τουλάχιστον επί του παρόντος- έναντι των ηλεκτρονικών μέσων. Επίσης, η διαφήμιση στην τηλεόραση λειτουργεί ολοένα και περισσότερο αποδοτικά, καθώς ο εν λόγω κλάδος έχει τα τελευταία χρόνια εκσυγχρονισθεί αρκετά με την παρουσία ιδιωτικών -και συνδρομητικών- καναλιών.

Η Αίγυπτος αριθμεί πληθώρα εφημερίδων, περιοδικών και επιθεωρήσεων, ιδιοκτησία (με τον ένα ή άλλον τρόπο) της Κυβέρνησης, αντιπολίτευσης και πολιτικών κομμάτων. Δεν υφίστανται blogs όπως τα γνωρίζουμε, λόγω της ιδιομορφίας του ρυθμιστικού πλαισίου του τομέα ΜΜΕ.

- ✓ Εφημερίδες: Al Ahram, Al Akhbar, Gomhoreya (κρατικές, αραβόφωνες), Egyptian Gazette, Al-Ahram Weekly, Daily News Egypt (αγγλόφωνες), El-Wafd (ιδιωτική, κομματικό όργανο, αραβόφωνη)
- ✓ Οικονομικές εφημερίδες: Al-Ahram Ektesadi (κρατική, αραβόφωνη), Al Borsa (αραβόφωνη), Middle East Observer (κρατική, η μοναδική αγγλόφωνη),
- ✓ Περιοδικά: Egypt Today, Business Today (ιδιωτικά, αγγλόφωνα)
- ✓ Περιοδικά ποικίλης ύλης: Al Muhsawar, October, Ros Al Yussef (αραβόφωνα, ιδιωτικά)
- ✓ Διαδικτυακές Οικονομικές εφημερίδες: Amwal Al Ghad

Η Κρατική Ραδιοτηλεόραση διαχειρίζεται 2 δίκτυα εθνικής (Nile TV και Fadaqeya Misreya) και 6 δίκτυα περιφερειακής εμβέλειας, καθώς και δορυφορικά κανάλια. Η λήψη των ανωτέρω όσο και πολλών αραβόφωνων καναλιών που εκπέμπουν από άλλες χώρες πραγματοποιείται κατά μεγάλο ποσοστό μέσω δορυφορικής μετάδοσης και λιγότερο δια της καλωδιακής οδού. Χωρίς δορυφορική ή καλωδιακή σύνδεση ελεύθερα προσβάσιμα είναι δύο μόνο από τα κρατικά κανάλια (1^{ο} και 2^{ο} κανάλι). Εκπέμπουν, επίσης, και 2 ιδιωτικά κανάλια (Dream και OnTV). Στο πεδίο της ραδιοφωνίας λειτουργούν 70 περίπου ραδιοφωνικοί σταθμοί (στοιχεία 2010) δύο εκ των οποίων, ικανής εμβέλειας, είναι ιδιωτικοί.

Άλλες μεθόδους διαφήμισης αρκετά διαδεδομένες στην Αίγυπτο συνιστούν η υπαίθρια διαφήμιση (υπαίθριες γιγάντιες πινακίδες στην άκρη των δρόμων, ηλεκτρικές φωτεινές πινακίδες στις κορυφές κτιρίων, διαφημιστικές καλύψεις τοίχων κτιρίων κλπ.), αλλά επίσης η διαφήμιση μέσω ηλεκτρονικών μέσων, μέσων κοινωνικής δικτύωσης, αλλά και απ' ευθείας διαφημιστικών ταχυδρομήσεων.

Τέλος, αξιόλογες προοπτικές εταιρικής προβολής παρουσιάζει η συμμετοχή σε εγχώριες διεθνείς κλαδικές εκθέσεις, ορισμένες εκ των οποίων έχουν μία κάποια περιφερειακή διάσταση καλύπτοντας τον ευρύτερο χώρο της Β. Αφρικής, και αποτελούν ενδεχομένως πρόσφορο τρόπο απόκτησης ορισμένων χρήσιμων επαφών με εδώ εμπόρους και παράγοντες της αγοράς. Πλήρης κατάλογος εμπορικών εκθέσεων στην Αίγυπτο κατά το τρέχον έτος μπορεί να εντοπιστεί στην ιστοσελίδα του Γραφείου μας στη διαδικτυακή πύλη AGORA, στη διεύθυνση: http://www.agora.mfa.gr/ta-grafeia-oikonomikon-emporikon-upotheseon/grafeia-ana-xora/infofile/68715.

Γ. ΔΑΣΜΟΛΟΓΙΚΟ ΚΑΘΕΣΤΩΣ, ΕΜΠΟΡΙΚΑ ΕΜΠΟΔΙΑ, ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΕΙΣΑΓΩΓΗΣ

1. Γενικά περί εισαγωγικών δασμών στην Αίγυπτο

Σύμφωνα με την πλέον πρόσφατη, από το Φεβρουάριο 2018, ανασκόπηση της εμπορικής πολιτικής της Αιγύπτου από τον ΠΟΕ, καταγράφεται ότι από το 2004 η χώρα ξεκίνησε την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων του δασμολογικού καθεστώτος καταργώντας διατάξεις αντιβαίνουσες σε εκείνες του Π.Ο.Ε., μειώνοντας τον αριθμό κατηγοριών των επί της αξίας δασμών και προσαρμόζοντας τις δασμολογικές κλάσεις στις ισχύουσες διεθνώς (του εναρμονισμένου δασμολογικού συστήματος). Κατ' αυτόν τον τρόπο μείωσε τον αριθμό των δεκαψήφιων δασμολογικών κλάσεων σε 7.850 το 2017, κατήργησε τέλη τελωνειακών υπηρεσιών και άλλες εισαγωγικές εισφορές. Συνολικά, το μέσο επίπεδο των εισαγωγικών δασμών ρήτρας MFN, σύμφωνα με στοιχεία του 2017, έχει μειωθεί ελαφρότατα και τοποθετείται στο 19,1%, έναντι επιπέδου 20% που ήταν κατά την προηγούμενη ανασκόπηση του ΠΟΕ, που διενεργήθηκε το έτος 2005.

Πάντως, όπως επισημαίνεται στην ανασκόπηση του ΠΟΕ, το αιγυπτιακό κράτος μετά το 2011, οπότε άρχισε να αντιμετωπίζει διευρυνόμενα εμπορικά ελλείμματα και έλλειψη συναλλαγματικών πόρων, έχει αναστρέψει την

προηγούμενη, από το 2005, γενικευμένη τάση μείωσης των δασμών. Συγκεκριμένα, με προεδρικά διατάγματα που εκδόθηκαν το 2013, το 2015 και το 2016, εισήχθησαν αυξημένα επίπεδα δασμολογικών επιβαρύνσεων σε ευρείες κατηγορίες προϊόντων του δασμολογίου, καθώς και δασμοί ύψους έως 60% σε ορισμένες κατηγορίες προϊόντων, κυρίως μη αγροτικών. Στις αρχές αλλά και στο τέλος του 2016, η αιγυπτιακή κυβέρνηση προχώρησε σε αυξήσεις των εισαγωγικών δασμών σε ευρύ φάσμα προϊόντων, κυρίως αγαθών θεωρούμενων πολυτελείας, μεταξύ των οποίων ηλεκτρικές και ηλεκτρονικές συσκευές, πλαστικά, ενδύματα και υποδήματα, ορισμένα φρούτα, καλλυντικά, χαρτικά / γραφικά είδη, σε μία κίνηση στήριξης της εγχώριας παραγωγής και περιορισμού των εισαγωγών.

Το 2017, περίπου το 66% των αιγυπτιακών δασμολογικών κλάσεων έφεραν μέσο ύψος επιβαρύνσεων της τάξεως του 10% ή κατώτερο, ενώ το 11,1% των δασμολογικών κλάσεων έφεραν μηδενικές δασμολογικές επιβαρύνσεις. Η πλειονότητα των κατηγοριών προϊόντων που περιλαμβάνονται στην τρέχουσα δομή του αιγυπτιακού δασμολογίου επιβαρύνονται με εισαγωγικούς δασμούς από 2% έως 40%, αναλόγως του βαθμού μεταποίησης. Ωστόσο, νομοθεσία του 2016 εισήγε τρεις ακόμη νέες κλίμακες δασμολογικών επιβαρύνσεων, της τάξεως του 45%, του 50% και του 60%, που εφαρμόζονται στο 5,8% του συνόλου των δασμολογικών κλάσεων και αφορούν κυρίως μηχανολογικό εξοπλισμό, ηλεκτρικό εξοπλισμό και έπιπλα. Σημειώνεται ότι οι ως άνω περιγραφείσες αυξήσεις αιγυπτιακών δασμών, κατά κανόνα δεν αφορούν τις εισαγωγές από χώρες Ε.Ε., οι οποίες διέπονται από τη Συμφωνία Σύνδεσης Αιγύπτου-Ε.Ε., καθώς και από άλλες χώρες με τις οποίες η Αίγυπτος διατηρεί προτιμησιακές συμφωνίες (βλ. κατωτέρω).

Σημειώνεται ότι κατηγορίες προϊόντων που υφίστανται επιβάρυνση με υψηλότερους δασμούς, αποτελούν τα αλκοολούχα ποτά, ο καπνός, τα τσιγάρα και τα επιβατικά οχήματα υψηλού κυβισμού. Τα εισαγόμενα προϊόντα που διατίθενται στην εσωτερική αγορά υπόκεινται από το Σεπτέμβριο 2016 σε ΦΠΑ με τρέχοντα γενικό συντελεστή 14% (βλ. και ανωτέρω, υπό κεφάλαιο Β1, τμήμα φορολογίας).

Το Σεπτέμβριο 2018, η αιγυπτιακή κυβέρνηση προχώρησε σε νέες τροποποιήσεις των ισχυόντων τελωνειακών δασμών σε σειρά εισαγόμενων προϊόντων, που περιλαμβάνουν την καθιέρωση ενιαίου δασμού ύψους 20% σε εισαγωγές που πραγματοποιούν ξενοδοχειακές επιχειρήσεις και εταιρείες του τουριστικού κλάδου, καθώς επίσης αυξήσεις δασμών από το επίπεδο του 5% σε 40% σε σειρά εισαγόμενων προϊόντων και αύξηση του δασμού στους εισαγόμενους χυμούς στο επίπεδο του 60%, έναντι του ισχύοντος μέχρι τώρα 20%. Η αύξηση των δασμολογικών επιβαρύνσεων σε επίπεδο έως 40% αφορά προϊόντα όπως ενδύματα, ηλεκτρονικά είδη, ορισμένα είδη διατροφής και ζωοτροφές για κατοικίδια. Επίσης, επήλθε μείωση κατά 35% των εισαγωγικών δασμών οχημάτων που χρησιμοποιούν φυσικό αέριο ως καύσιμο, μείωση του δασμού εισαγωγών υβριδικών οχημάτων σε 30%, καθώς και απαλλαγή των εισαγωγών ηλεκτροκίνητων οχημάτων από δασμούς. Επιπλέον, ενιαίος χαμηλός δασμός της τάξεως του 10% επιβάλλεται σε προϊόντα που επανεισάγονται από το εξωτερικό, όπου προηγουμένως είχαν εξαχθεί για επισκευή και συντήρηση, ενώ ενιαίος δασμός 2% επιβάλλεται σε εισαγωγές πρώτων υλών που απαιτούνται για την εγχώρια παραγωγή βρεφικού γάλακτος. Οι εν λόγω τροποποιήσεις περιλαμβάνουν, τέλος, σημαντικότατες φορολογικές εκπτώσεις για επανεισαγόμενα αγαθά, ανάλογα με την περιεκτικότητά τους σε εγχώρια συστατικά ή και το βαθμό εγχώριας επεξεργασίας τους. Σημειώνεται ότι οι εισαγωγές προϊόντων προέλευσης Ε.Ε. δεν επηρεάζονται άμεσα από τροποποιήσεις του αιγυπτιακού δασμολογίου, δεδομένου ότι ρυθμίζονται από τη Συμφωνία Σύνδεσης Ε.Ε.-Αιγύπτου.

Επισημαίνεται ότι μεταξύ Ε.Ε. και Αιγύπτου έχει υπογραφεί Συμφωνία Σύνδεσης (2001) η οποία ισχύει και εφαρμόζεται από το 2004, στην οποία προβλέπεται, μεταξύ άλλων, η εμπορική και οικονομική ολοκλήρωση

κεντρικό στοιχείο της οποίας είναι η δημιουργία Ζώνης Ελευθέρου Εμπορίου (βλ. αναλυτικότερα κατωτέρω, υπό τμήματα 2 και 3 παρόντος κεφαλαίου).

2. Εμπορικές & λοιπές οικονομικές συμφωνίες που έχει συνάψει η Αίγυπτος

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΣΥΝΔΕΣΗΣ ΜΕ Ε.Ε., ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΜΕ ΧΩΡΕΣ ΕΓΤΑ

Μεταξύ Ε.Ε. και Αιγύπτου έχει υπογραφεί Συμφωνία Σύνδεσης (2001) η οποία ισχύει και εφαρμόζεται από το 2004. Για περισσότερες πληροφορίες για την εν λόγω Συμφωνία οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Αίγυπτο (https://eeas.europa.eu/delegations/egypt_en), για δε τους ισχύοντες δασμούς την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (http://madb.europa.eu/madb/indexPubli.htm).

Σημειώνεται εξάλλου ότι η Αίγυπτος διαθέτει από το 2007 σε ισχύ συμφωνία ελευθέρου εμπορίου με τις χώρες ΕΓΤΑ (Ισλανδία, Λιχτενστάιν, Νορβηγία, Ελβετία).

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΕΛΕΥΘΕΡΟΥ ΕΜΠΟΡΙΟΥ ΜΕ ΧΩΡΕΣ MERCOSUR

Η Αίγυπτος έχει υπογράψει συμφωνία ελευθέρου εμπορίου με τις χώρες MERCOSUR το 2010, η οποία τέθηκε σε ισχύ το Σεπτέμβριο 2017, κατόπιν της κύρωσής της από την Αργεντινή.

ΣΥΜΦΩΝΙΑ AGADIR (ΑΙΓΥΠΤΟΣ, ΙΟΡΔΑΝΙΑ, ΜΑΡΟΚΟ, ΤΥΝΗΣΙΑ)

Συμφωνία ελευθέρου εμπορίου (υπεγράφη το 2004, σε ισχύ από το 2006). Η ολοκλήρωση της συμφωνίας συνδέεται με τη δημιουργία ευρω-μεσογειακής ζώνης ελευθέρου εμπορίου, καθώς εμπεριέχει ρυθμίσεις για διμερή και διαγώνια συσσώρευση (www.agadiragreement.org).

ΣΥΜΦΩΝΙΑ GREATER ARAB FREE-TRADE AREA

Συμφωνία ελευθέρου εμπορίου μεταξύ των χωρών-μελών του Αραβικού Συνδέσμου (υπεγράφη το 1997, σε ισχύ από το 1998). Αρμόδιο για την εφαρμογή της συμφωνίας είναι το Οικονομικό και Κοινωνικό Συμβούλιο του Αραβικού Συνδέσμου.

ΚΟΙΝΗ ΑΓΟΡΑ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΤΙΟΥ ΑΦΡΙΚΗΣ (COMESA)

Συμφωνία ελευθέρου εμπορίου μεταξύ 20 αφρικανικών κρατών η οποία προβλέπει τη, μελλοντική, υιοθέτηση κοινού εξωτερικού δασμολογίου (η Αίγυπτος έγινε μέλος το 1998, www.comesa.int).

ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΑΦΡΙΚΑΝΙΚΗΣ ΖΩΝΗΣ ΕΛΕΥΘΕΡΩΝ ΣΥΝΑΛΛΑΓΩΝ (AfCFTA)

Συμφωνία δημιουργίας αφρικανικής ζώνης ελευθέρων συναλλαγών μεταξύ των κρατών μελών της Αφρικανικής Ένωσης. Υπεγράφη το Μάρτιο 2018 στο Κιγκάλι της Ρουάντα. Την έχουν υπογράψει συνολικά 54 από τα 55 κράτη μέλη της Αφρικανικής Ένωσης, ενώ την έχουν επικυρώσει συνολικά 28 κράτη, μεταξύ των οποίων η Αίγυπτος. Η συμφωνία έχει τεθεί σε –προκαταρκτική- ισχύ από 30.5.2019.

ΣΥΜΦΩΝΙΑ QIZ (QUALIFIED INDUSTRIAL ZONES)

Τριμερής συμφωνία ΗΠΑ-Αιγύπτου-Ισραήλ (υπεγράφη το 2004, σε ισχύ από το 2005) βάσει της οποίας εταιρείες εγκατεστημένες σε Ειδικές Βιομηχανικές Ζώνες (Qualifying Industrial Zones) στην Αίγυπτο δύνανται να εξάγουν κλωστοϋφαντουργικά προϊόντα στις ΗΠΑ άνευ δασμών και ποσοστώσεων, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά ενσωματώνουν εισροές ισραηλινής προέλευσης σε προκαθορισμένο ποσοστό (10,5%) (www.qizegypt.gov.eg).

ΔΙΜΕΡΕΙΣ ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Με Λιβύη (1991), Συρία (1991), Τυνησία (1999), Μαρόκο (1999), Λίβανο (1999), Ιορδανία (1999), Ιράκ (2001), Τουρκία (2007).

ΣΥΜΦΩΝΙΕΣ ΑΠΟΦΥΓΗΣ ΔΙΠΛΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ-ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

Η Αίγυπτος έχει υπογράψει Συμφωνίες Αποφυγής Διπλής Φορολογίας με 59 χώρες συμπεριλαμβανομένης της Ελλάδος και Διμερείς Συμφωνίες Προστασίας και Προώθησης Επενδύσεων με 100 χώρες.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΜΠΟΡΙΟΥ

Η Αίγυπτος είναι μέλος του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου από το 1995.

3. Γενικά στοιχεία για το καθεστώς εισαγωγών και εξαγωγών της Αιγύπτου

Μέχρι το 2017, μόνον Αιγύπτιοι υπήκοοι και εταιρείες πλήρως αιγυπτιακής ιδιοκτησίας και διαχείρισης μπορούσαν να προβούν σε εισαγωγή προϊόντων στην Αίγυπτο, με την προϋπόθεση της εγγραφής τους στο μητρώο των εισαγωγέων. Το Μάρτιο 2017, ψηφίστηκε από το αιγυπτιακό κοινοβούλιο **νέα νομοθεσία (Ν. 7/2017) που τροποποίησε το νόμο του 1982 (Ν. 121/1982) περί εμπορικής αντιπροσώπευσης. Η εν λόγω νομοθεσία προβλέπει για τις εισαγωγικές εταιρείες ελάχιστο μερίδιο αιγυπτιακής ιδιοκτησίας στο κεφάλαιο το 51% - και συνεπώς επιτρέπει την ξένη συμμετοχή στο κεφάλαιο αυτών- σε αντίθεση με το νόμο του 1982 που προέβλεπε 100% αιγυπτιακή ιδιοκτησία των εισαγωγικών εταιρειών.** Η νομοθεσία προβλέπει εξάλλου ότι το διευθυντικό στέλεχος της εταιρείας που ασχολείται με εισαγωγές πρέπει να είναι αιγυπτιακής εθνικότητας. Η νέα νομοθεσία εισάγει, ως νέα προϋπόθεση για την, στο εξής, εγγραφή των εισαγωγικών εταιρειών στο μητρώο εισαγωγέων, ελάχιστο επίπεδο κύκλου εργασιών κατά το έτος που προηγείται της εγγραφής, στις 2 εκατ. λίρες Αιγύπτου (για ατομικές εμπορικές επιχειρήσεις) και στις 5 εκατ. λίρες Αιγύπτου (για εταιρείες). Επίσης, η νέα νομοθεσία αυξάνει το ελάχιστο απαιτούμενο κεφάλαιο για την εγγραφή των εμπόρων (ατομικών επιχειρήσεων) στο μητρώο εισαγωγέων, στις 500.000 λίρες (έναντι 10.000 λιρών προηγουμένως) και **απαιτεί από τις εισαγωγικές εταιρείες περιορισμένης ευθύνης να διαθέτουν ελάχιστο εταιρικό κεφάλαιο 2 εκατ. λιρών (έναντι 15.000 λιρών προηγουμένως), ενώ από τις ανώνυμες εισαγωγικές εταιρείες απαιτεί ελάχιστο εταιρικό κεφάλαιο 5 εκατ. λιρών.** Τέλος, η νομοθεσία εισάγει την υποχρέωση κατάθεσης κατά την εγγραφή στο μητρώο εισαγωγέων εγγύησης ποσών ύψους 50.000 λιρών (για φυσικά πρόσωπα) και 200.000 λιρών (για νομικά πρόσωπα).

Η εγγραφή στο Μητρώο Εξαγωγέων είναι εξάλλου απαραίτητη προϋπόθεση προκειμένου να πραγματοποιηθεί εξαγωγή από την Αίγυπτο. Δεν υπάρχουν περιορισμοί που να επιβάλλονται στους αλλοδαπούς ή στις τοπικές εταιρείες, ανεξάρτητα αν ανήκουν ολικά ή εν μέρει σε αλλοδαπούς αναφορικά με την εξαγωγή προϊόντων από την Αίγυπτο.

Οι εταιρείες που υπόκεινται στον επενδυτικό νόμο έχουν το δικαίωμα να εισάγουν και να εξάγουν τα προϊόντα τους που σχετίζονται με τη λειτουργία της επένδυσης απ' ευθείας ή δια της χρήσης μεσαζόντων, χωρίς άδεια και χωρίς να υπάρχει υποχρέωση να εγγράφονται σε ειδικά μητρώα εισαγωγέων ή εξαγωγέων.

Με βάση την υπογραφείσα το 2001 Συμφωνία Σύνδεσης Ε.Ε. και Αιγύπτου η οποία ισχύει και εφαρμόζεται από το 2004, προβλέπεται, μεταξύ άλλων, η εμπορική και οικονομική ολοκλήρωση, κεντρικό στοιχείο της οποίας είναι η δημιουργία Ζώνης Ελευθέρου Εμπορίου. Η τελευταία προϋποθέτει την εκατέρωθεν δασμολογική απελευθέρωση των αγροτικών και βιομηχανικών προϊόντων (με μεταβατικές διατάξεις, για ορισμένες κατηγορίες, 15-ετούς διάρκειας). Για περισσότερες πληροφορίες για τη Συμφωνία Σύνδεσης, καθώς και βασικά στοιχεία για τις εμπορικές σχέσεις Ε.Ε.-Αιγύπτου και τις ισχύουσες διαδικασίες, οι ενδιαφερόμενοι

μπορούν να επισκεφθούν την ιστοσελίδα της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Αίγυπτο (https://eeas.europa.eu/delegations/egypt_en), για δε τις ισχύουσες εισαγωγικές διαδικασίες και τους δασμούς που εφαρμόζονται στην Αίγυπτο, καθώς και στατιστικά στοιχεία εμπορίου, την αρμόδια υπηρεσία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (Market Access Database, στη διεύθυνση: http://madb.europa.eu/madb/indexPubli.htm). Επίσης, πληροφορίες όσον αφορά τους δασμούς εισαγωγής και τους ισχύοντες φόρους κατανάλωσης, μπορούν να αντληθούν και από την ιστοσελίδα των αιγυπτιακών τελωνείων http://www.customs.gov.eg (στην αραβική).

Σημειώνεται ότι **το αιγυπτιακό κράτος έχει εφαρμόσει από τις 16 Μαρτίου 2016 νομοθεσία για συγκεκριμένες κατηγορίες εισαγόμενων αγαθών, η οποία θεσπίζει ειδική διαδικασία πιστοποίησης και εγγραφής σε ειδικό μητρώο (registration) των μονάδων της αλλοδαπής που τα παράγουν, καθώς και επιθεώρησης των αγαθών πριν τη φόρτωση.** Η εν λόγω προβλεπόμενη διαδικασία περιλαμβάνει τρία διαδοχικά στάδια ενεργειών, τα οποία εξηγούμε κατωτέρω, υπό τμήμα 7, σχετικό με εισαγωγικές διατυπώσεις και πιστοποιητικά.

4. Γενικές και ειδικές απαιτήσεις για την εισαγωγή προϊόντων, δασμοί για ορισμένα προϊόντα

Σύμφωνα με το δασμολόγιο που ισχύει στην Αίγυπτο, το εύρος των δασμών που επιβάλλονται στα Ευρωπαϊκά προϊόντα τα οποία ανήκουν στην κατηγορία τροφίμων ποικίλει από 0% μέχρι 32%, με τις περισσότερες κατηγορίες προϊόντων που εισάγονται από την Ε.Ε. να έχουν μηδενική δασμολογική επιβάρυνση, στο πλαίσιο της αποκλιμάκωσης δασμών που προβλέπει η Συμφωνία Σύνδεσης. Σε ό,τι αφορά τους περιορισμούς, στην Αίγυπτο απαγορεύονται οι εισαγωγές σειράς προϊόντων περιλαμβανομένων μεταχειρισμένων αυτοκινήτων οχημάτων, βοείου κρέατος και προϊόντων του που περιέχουν συνθετικές ορμόνες, μερών πουλερικών, μεταχειρισμένου ιατρικού εξοπλισμού και εφοδίων, φυσικών φαρμακευτικών προϊόντων, βιταμινών και συμπληρωμάτων διατροφής σε μορφή τελικού προϊόντος. Οι εισαγωγές σειράς άλλων κατηγοριών προϊόντων υπόκεινται σε περιορισμούς και ειδικές άδειες από τους αρμόδιους αιγυπτιακούς κρατικούς φορείς.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι παρά το γεγονός ότι επιτρέπεται η εισαγωγή και η κατανάλωση οινοπνευματωδών ποτών στην Αίγυπτο, η δασμολόγηση τέτοιων προϊόντων είναι υπερβολικά υψηλή (κυμαίνεται από 1200% μέχρι 3000%). Τα όποια εισαγόμενα προϊόντα διακινούνται μόνο μέσω ξενοδοχειακών μονάδων και καταστημάτων αφορολόγητων ειδών, που πραγματοποιούν τις εισαγωγές με ειδικό καθεστώς και χαμηλότερους εισαγωγικούς δασμούς, κατόπιν αδείας του εποπτευόμενου από το Υπουργείο Εμπορίου κρατικού φορέα General Organization for Export & Import Control (www.goeic.gov.eg). Αξίζει να επισημανθεί ότι οι εισαγωγές οινοπνευματωδών ποτών για τουριστικούς λόγους (από ξενοδοχειακές μονάδες) υπόκεινται σε χαμηλότερο δασμό, της τάξεως του 300%.

Τον Οκτώβριο 2019, το αιγυπτιακό Υπουργείο Εμπορίου & Βιομηχανίας, δια του διατάγματος υπ' αριθ. 907/2019, επέβαλε οριστικούς αντισταθμιστικούς δασμούς, τριετούς διάρκειας, τόσο στον εισαγόμενο χάλυβα οπλισμού σκυροδέματος (reinforcing steel bars, coils & rods, υπό Κ.Δ. 7213 & 7214), όσο και στα εισαγόμενα σφαιρίδια ημικατεργασμένου σιδήρου & χάλυβα (iron / steel billets, υπό Κ.Δ. 7207), στο πλαίσιο μέτρων διασφάλισης έναντι εισαγωγών χαλυβουργικών από το εξωτερικό που έχει υιοθετήσει η αιγυπτιακή κυβέρνηση. Οι νέοι δασμοί, όσον αφορά τους δασμολογικούς κωδικούς 7213 & 7214, ξεκινούν από το επίπεδο του 25% επί της αξίας (CIF) για την περίοδο 12/10/2019 - 11/4/2020, ενώ εν συνεχεία θα μειωθούν στο 21% για την περίοδο 12/4/2020 - 11/4/2021 και στο 17% για την περίοδο 12/4/2021 - 11/4/2022. Το σχετικό διάταγμα προβλέπει εξάλλου ελάχιστους δασμούς $125, $105 και $85 ανά τόνο, για εκάστη των ως άνω περιόδων, αντίστοιχα. Όσον αφορά το δασμολογικό κωδικό 7207, οι νέοι δασμοί ξεκινούν από το επίπεδο του 16% επί της αξίας (CIF) για την περίοδο 12/10/2019 - 11/4/2020, ενώ εν συνεχεία θα μειωθούν στο 13% για την

περίοδο 12/4/2020 - 11/4/2021 και στο 10% για την περίοδο 12/4/2021 - 11/4/2022. Το σχετικό διάταγμα προβλέπει εξάλλου ελάχιστους δασμούς $74, $60 και $46 ανά τόνο, για εκάστη των ως άνω περιόδων, αντίστοιχα. Σημειώνεται ότι **η επιβολή των ανωτέρω αντισταθμιστικών δασμών αφορά και τα προϊόντα κοινοτικής προέλευσης**.

Σημαντικό είναι να επισημάνουμε ότι μεγάλος αριθμός πιστοποιητικών απαιτούνται από τις αιγυπτιακές αρχές κατά την εισαγωγή προϊόντων στην αιγυπτιακή αγορά. Γενικά, τα πιστοποιητικά που απαιτούνται κατά την εισαγωγή προϊόντων που εμπίπτουν στην κατηγορία «τρόφιμα και ποτά» με προέλευση από την Ε.Ε είναι τα εξής (Market Access Database, 2019):

Γενικές απαιτήσεις

- ✓ Prior Notice of Arrival
- ✓ Manifest
- ✓ Single Administrative Document (Customs clearance)
- ✓ Declaration of Dutiable Value
- ✓ Commercial Invoice
- ✓ Pro Forma Invoice
- ✓ Packing List
- ✓ Certificate of Non-Preferential Origin
- ✓ Proof of Preferential Origin (Certificate of Origin)
- ✓ Certificate of Inspection or Importer Card (πλήρης κατάλογος οργανισμών επιθεώρησης μπορεί να εντοπιστεί στην ιστοσελίδα του GOEIC, στη διεύθυνση: https://www.goeic.gov.eg/en/pages/default/psiCompaniesList/type/industrial/m/6161)
- ✓ Air Waybill
- ✓ Bill of Lading
- ✓ Insurance Certificate
- ✓ Delivery Order
- ✓ Risk Management
- ✓ Commercial Registration
- ✓ Importer Card
- ✓ Tax Registration Card

Συγκεκριμένες απαιτήσεις για ορισμένους κλάδους προϊόντων

- ✓ Import Approval and Import Permit for Animals, Animal Products
- ✓ Certificate of Fumigation for Plants & Plant Products
- ✓ Certificate of Radioactivity Inspection
- ✓ Veterinary Health Certificate for Animal Products
- ✓ Halal Certificate
- ✓ Authorisation of Foreign Foodstuffs Manufacturers
- ✓ Registration of Foreign Manufacturers Qualified to Export Their Products to Egypt
- ✓ Inspection of Agricultural products, foodstuffs and articles intended to come into contact with these
- ✓ Declaration for Milk & Milk Products
- ✓ Description of Meat & Meat Products
- ✓ Declaration of Organic Food

- ✓ License to Deal in Genetically Modified Plant Products
- ✓ License to Deal in Seeds
- ✓ Phytosanitary Certificate
- ✓ Standard Inspection for Imported Industrial and Engineering Products
- ✓ Permit to Import Endangered Species & Products Thereof
- ✓ Permit to Import Plants & Plant Products
- ✓ Permit to Import Seeds & Seedlings
- ✓ Sample Environmental Analysis Request
- ✓ Seed Registration
- ✓ Inspection Certificate for Industrial and Engineering Products
- ✓ Declaration of Conformity
- ✓ Certificate of Conformity
- ✓ Registration of Manufacturers of Pharmaceuticals and Related Goods
- ✓ Registration of Importers of Pharmaceuticals and Related Goods
- ✓ Registration of Cosmetics
- ✓ Marketing Authorisation for Pharmaceuticals
- ✓ Registration of Medicinal Products for Veterinary Use
- ✓ Pricing Request for Imported Pharmaceuticals
- ✓ Certificate of Analysis
- ✓ Free Sale Certificate
- ✓ Certificate of Good Manufacturing Practice
- ✓ Certificate of a Pharmaceutical Product

Όλα τα προς εισαγωγή προϊόντα κρέατος και πουλερικών (υποχρεωτικώς ολόκληρο το πτηνό) απαιτείται να είναι πιστοποιημένα Halal (διαδικασία σφαγής σύμφωνα με τον ισλαμικό νόμο). Η χρήση οινοπνεύματος ως συστατικού ή ως πρόσθετης ουσίας απαγορεύεται σε όλα τα εισαγόμενα προϊόντα τροφίμων στην Αίγυπτο. Η εισαγωγή χοιρινού και προϊόντων χοιρινού κρέατος επιτρέπεται, αλλά υπό πολύ αυστηρούς κανονισμούς.

Όλα τα προϊόντα, οι αναγραφόμενες ημερομηνίες λήξης των οποίων ξεπερνούν την ημερομηνία ραφιού (Shelf Life) θεωρούνται ως μη κατάλληλα για την ανθρώπινη κατανάλωση. Επίσης η χρήση των φράσεων ‘use by’ ή ‘sell by’ για την αναγραφή της ημερομηνίας κατανάλωσης δεν είναι αποδεκτή (Βλ. επίσης γενικές απαιτήσεις για συσκευασία).

Με βάση κυβερνητικό διάταγμα του 1994, όλα τα προϊόντα τροφίμων (και ορισμένα άλλα, λ.χ. σύριγγες και καθετήρες) πρέπει να διαθέτουν τουλάχιστον το ήμισυ της διάρκειας ζωής τους στο ράφι (established shelf life) κατά την εισαγωγή τους στην Αίγυπτο, διαφορετικά απορρίπτονται. Η εναπομείνασα διάρκεια ζωής υπολογίζεται με βάση την ημερομηνία παραγωγής, έως την ημερομηνία ολοκλήρωσης όλων των τελωνειακών διαδικασιών και την πιστοποίηση εισαγωγής στον αιγυπτιακό λιμένα εισόδου.

Με διάταγμα του Υπουργείου Εμπορίου του έτους 2012, ορίζονται οι επιτρεπόμενες διάρκειες ζωής διαφορετικών κατηγοριών προϊόντων στο ράφι, ως ακολούθως:
- Προϊόντα με διάρκεια ζωής 6 μηνών και άνω πρέπει να φθάνουν στα αιγυπτιακά σημεία εισόδου με εναπομείνασα διάρκεια ζωής τουλάχιστον 3 μήνες.
- Προϊόντα με διάρκεια ζωής μεταξύ 3 και 6 μηνών πρέπει να φθάνουν στα αιγυπτιακά σημεία εισόδου με εναπομείνασα διάρκεια ζωής τουλάχιστον 1 μηνός.

- Προϊόντα με διάρκεια ζωής μεταξύ 16 ημερών και 3 μηνών πρέπει να φθάνουν στα αιγυπτιακά σημεία εισόδου με εναπομείνασα διάρκεια ζωής τουλάχιστον 1 εβδομάδας.
- Προϊόντα με διάρκεια ζωής τουλάχιστον 15 ημερών πρέπει να φθάνουν στα αιγυπτιακά σημεία εισόδου με εναπομείνασα διάρκεια ζωής τουλάχιστον 3 ημερών.

Οι εξαγωγείς πρέπει να γνωρίζουν ότι οι διαδικασίες εκτελωνισμού των προϊόντων διαρκούν τουλάχιστον 2 εβδομάδες, και κατά συνέπεια η διάρκεια ζωής των αποστελλόμενων προϊόντων θα πρέπει να είναι τουλάχιστον διπλάσια του ανωτέρω διαστήματος. Για τα βιολογικά προϊόντα απαιτείται ειδική δήλωση του ξένου εξαγωγέα περί συμβατότητάς τους με τα αιγυπτιακά και διεθνή πρότυπα.

5. Κανονισμοί και απαιτήσεις συσκευασίας και επισήμανσης προϊόντων (Packaging and Labeling)

Η Αίγυπτος έχει επιβάλει ένα μεγάλο αριθμό από κανονισμούς όσο αφορά τη συσκευασία και την επισήμανση που πρέπει να ακολουθείται για τα εισαγόμενα προϊόντα. Όλα τα προϊόντα θα πρέπει να είναι κωδικοποιημένα σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Παρόμοια προϊόντα πρέπει να συσκευάζονται με παρόμοιο τρόπο.

Γενικές απαιτήσεις για την επισήμανση (Labeling)

Πιο συγκεκριμένα σύμφωνα με στοιχεία που έχουν συλλεχθεί από την ηλεκτρονική βάση δεδομένων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Market Access Database (2019), για τα προϊόντα που ανήκουν στην κατηγορία των τροφίμων και ποτών, θα πρέπει να αναγράφονται καθαρά στις συσκευασίες στην αραβική γλώσσα, οι ακόλουθες πληροφορίες:

- ✓ name and address of the manufacturer
- ✓ name and kind of product
- ✓ international details and signs to be observed in the course of transportation and handling
- ✓ country of origin
- ✓ mode of operation, if applicable
- ✓ production date
- ✓ expiry date

Ειδικές απαιτήσεις για τη συσκευασία & την επισήμανση τροφίμων (Food Packaging & Labeling)

Προϊόντα που ανήκουν στην κατηγορία «τρόφιμα» υπόκεινται σε πολύ αυστηρούς κανονισμούς όσο αφορά τη συσκευασία των προϊόντων. Πιο συγκεκριμένα, τα προϊόντα πρέπει να συσκευάζονται κατά τρόπο ώστε να έχουν απολύτως το ίδιο βάρος και τρόπο συσκευασίας. Οι συσκευασίες θα πρέπει να είναι καθαρές και σφραγισμένες, έτσι ώστε να διατηρείται το προϊόν χωρίς οποιαδήποτε αλλοίωση στα χαρακτηριστικά του. Επιπροσθέτως, σύμφωνα με την ηλεκτρονική βάση δεδομένων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Market Access Database (2019), σε κάθε συσκευασία θα πρέπει να αναγράφονται σε σταθερή τοποθεσία, σε καθαρά γραμμένα αραβικά γράμματα και σε τουλάχιστον άλλη μια γλώσσα, για παράδειγμα Αγγλικά ή Γαλλικά οι πιο κάτω πληροφορίες:

- ✓ name and address of the manufacturer
- ✓ manufacturer's brand and trade mark, if applicable
- ✓ name of the slaughterhouse and date of slaughter, if applicable
- ✓ country of origin
- ✓ name and kind of the goods
- ✓ name and address of the importer
- ✓ production date (dates may also be written in Western numerals, instead of Eastern Arabic numerals, whereas the notions "production date" and "expiry date" must feature in Arabic)

- ✓ expiry date (in the format MM/YYYY for food products for which the expiration period exceeds six months, and DD/MM/YYYY for all other foodstuffs), "best-used-by" dates are not acceptable
- ✓ price of the product for the final consumer in Arabic
- ✓ mode of preparation, user instructions, if applicable
- ✓ ingredients in order of their proportion to the whole product
- ✓ mode of preservation and storing conditions
- ✓ net and gross weights, including total number of packages per case/carton, if applicable
- ✓ additives and preserving/upgrading materials, if included in the goods
- ✓ the indication "Halal" = "Islamic Slaughter" and the name of the entity responsible for the adherence to Islamic Shari ‘a guidelines in case of animal products (with the exception of fish). The entity must be duly accredited with the authorities in the country of origin.

Επίσης, είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι υπάρχει δυνατότητα απαλλαγής από τις πιο πάνω απαιτήσεις όσον αφορά τη σήμανση των τροφίμων και ποτών, για προϊόντα σε μικρές συσκευασίες, που το περιεχόμενο τους είναι γάλα και ποτά καθώς επίσης και τυλιγμένα αποξηραμένα γλυκά (wrapped dried sweets).

Γενικά, η τροποποίηση οποιασδήποτε πληροφορίας που αναγράφεται στη συσκευασία επιτρέπεται να γίνει χρησιμοποιώντας αυτοκόλλητη ετικέτα, εκτός από τις αλλαγές στις ημερομηνίες, οι οποίες θα πρέπει να εκτυπώνονται τόσο στις εξωτερικές, όσο και στις εσωτερικές συσκευασίες, μη επιτρέποντας την επικόλληση ετικετών. Σημειώνεται ότι δεν επιτρέπεται πλέον η επικόλληση τροποποιητικών ετικετών στις συσκευασίες των προϊόντων στους εδώ τελωνειακούς χώρους από τους εισαγωγείς.

6. Εισαγωγικό καθεστώς για προϊόντα κρέατος και πουλερικών

Για την εισαγωγή στην Αίγυπτο προϊόντων κρέατος και πουλερικών, απαιτείται κατ’ αρχάς προσκόμιση πιστοποίησης της ξένης παραγωγικής μονάδας από τις αρμόδιες υπηρεσίες της χώρας προέλευσης, που να βεβαιώνει ότι η μονάδα είναι αναγνωρισμένη / εξουσιοδοτημένη ως προς τις υγειονομικές της προδιαγραφές και τις μεθόδους παραγωγής κρέατος πουλερικών. Απαιτείται επίσης προσκόμιση κτηνιατρικού υγειονομικού πιστοποιητικού, εκδοθέντος από τις αρμόδιες αρχές της χώρας προέλευσης. Τα ανωτέρω πιστοποιητικά θα πρέπει να αποστέλλονται προκαταβολικά στις αρμόδιες αιγυπτιακές Αρχές (General Organization for Veterinary Services -GOVS) προκειμένου να διαπιστώνεται η επάρκειά τους, ενώ στη συνέχεια θα πρέπει να συνοδεύουν τα προϊόντα κατά την εισαγωγή τους στην χώρα. Της εξαγωγής προηγείται έλεγχος πριν τη φόρτωση, στις εγκαταστάσεις των ξένων παραγωγών / εξαγωγέων, από κλιμάκιο κτηνιάτρων του αιγυπτιακού Υπουργείου Γεωργίας. Ο έλεγχος μπορεί να γίνει είτε κατόπιν αιτήματος από το ενδιαφερόμενο κράτος, οπότε τα έξοδα μετακίνησης και διαμονής του αιγυπτιακού κλιμακίου βαρύνουν το ξένο κράτος (μέθοδος που προτιμάται συνήθως εάν υπάρχει πλειάδα ξένων παραγωγών / εξαγωγέων που πρόκειται να ελεγχθούν), ή κατόπιν σχετικού αιτήματος εκπροσώπων του ιδιωτικού τομέα, το οποίο θα πρέπει να κατατεθεί από τους εδώ ενδιαφερόμενους αντιπροσώπους τους. Στην τελευταία περίπτωση, τα έξοδα επιβαρύνουν τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις. Η εν λόγω πιστοποίηση, για τα προϊόντα πουλερικών, ισχύει για 1 έτος, ενώ εξυπακούεται ότι τα εισαγόμενα στην Αίγυπτο φορτία ελέγχονται και κατά την είσοδό τους από τις υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας. Απαιτείται επίσης η έκδοση ισλαμικού πιστοποιητικού (HALAL), από ειδικά εξουσιοδοτημένο οργανισμό στη χώρα προέλευσης (ή σε περιφερειακό επίπεδο).

Οι γενικότερες αιγυπτιακές απαιτήσεις πιστοποίησης εισαγόμενων ζωικών προϊόντων, έχουν ως ακολούθως:

- ✓ Τα προϊόντα πρέπει να αποστέλλονται απευθείας από τη χώρα προέλευσης στην Αίγυπτο.

- ✓ Τα προϊόντα πρέπει να είναι συσκευασμένα σε κατάλληλη συσκευασία, όπως απαιτείται από τα αιγυπτιακά πρότυπα. Οι ετικέτες πρέπει να τοποθετηθούν στο εσωτερικό της συσκευασίας, καθώς και στην εξωτερική επιφάνεια της συσκευασίας.

Τα κάτωθι πιστοποιητικά απαιτούνται για τα ζωικά προϊόντα:

- ✓ Πιστοποιητικό καταγωγής που δείχνει το όνομα της χώρας εξαγωγής, τον αριθμό των δεμάτων, το είδος του κρέατος, τις ημερομηνίες επιθεώρησης, παραγωγής και λήξης, το όνομα του εξαγωγέα, το λιμάνι εισόδου, και το όνομα του παραλήπτη.
- ✓ Πιστοποιητικό Κτηνιατρικού ελέγχου, εκδοθέν στη χώρα καταγωγής αναφέροντας ότι τα ζώα που χρησιμοποιούνται στην παραγωγή του προϊόντος εξετάστηκαν πριν και μετά τη σφαγή, και ότι είναι απαλλαγμένα από μεταδοτικές ασθένειες.
- ✓ Στην περίπτωση του κατεψυγμένου κρέατος, πιστοποιητικό που βεβαιώνει ότι η θερμοκρασία των -18 βαθμών Κελσίου διατηρήθηκε πριν από την εξαγωγή, και ότι κάθε τεμάχιο συσκευάστηκε σύμφωνα με τα αποδεκτά διεθνή πρότυπα συσκευασίας.
- ✓ Τα πουλερικά επιτρέπεται να εισαχθούν ολόκληρα, μόνο, όχι τεμαχισμένα

7. Εισαγωγικές διατυπώσεις – απαιτούμενα πιστοποιητικά

Όλα τα εισαγόμενα στην Αίγυπτο προϊόντα οφείλουν να συνοδεύονται από το έντυπο τελωνειακής διασάφησης (πλην εκείνων που προορίζονται για τις ελεύθερες ζώνες), ανεξαρτήτως της αξίας τους. Άλλα πιστοποιητικά που απαιτούνται είναι: πρωτότυπο τιμολόγιο, πιστοποιητικό προέλευσης, φορτωτική, δελτίο συσκευασίας, προτιμολόγιο, έγγραφο δεικνύον τον τρόπο πληρωμής, διατακτικό παράδοσης του μεταφορέα και, για ορισμένα προϊόντα, ανάλυση περιεχομένου. Σε ορισμένες περιπτώσεις οι τελωνειακές αρχές απαιτούν επιπρόσθετα πιστοποιητικά (χημικής ανάλυσης για υλικά προϊόντων διατροφής, υγειονομικού ελέγχου και ποιότητας). Τα προϊόντα φυτικής και ζωικής προέλευσης υπόκεινται σε ελέγχους από τις αρμόδιες υπηρεσίες του Υπουργείου Γεωργίας (Central Administration of Plant Quarantine - CAPQ και General Organization for Veterinary Services – GOVS), και σε ορισμένες περιπτώσεις, από το Υπουργείο Υγείας (Central Labs Administration, National Nutrition Institute).

Δεν απαιτείται επικύρωση αυθεντικότητας πιστοποιητικών προελεύσεως (EUR.1) από Αιγυπτιακές αρχές του εξωτερικού (Πρεσβείες και Προξενεία), όσον αφορά εξαγωγές αγαθών από χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Βάσει του υπουργικού διατάγματος 619/1998 όλα τα καταναλωτικά αγαθά οφείλουν να εισάγονται απ' ευθείας από τη χώρα προέλευσης στην Αίγυπτο. Μεταγενέστερες τροποποιήσεις (1999) επιτρέπουν πλέον την αποστολή των εν λόγω προϊόντων μέσω υποκαταστημάτων και κέντρων διανομής των παραγωγών εταιρειών. Εξαίρεση αποτελούν τα προϊόντα ζωικής προέλευσης.

Επιτρέπεται εξάλλου η προσωρινή, χωρίς δασμολογική επιβάρυνση, εισαγωγή εμπορικών δειγμάτων ή και εμπορευμάτων για συμμετοχή σε αναγνωρισμένες εμπορικές εκθέσεις ή δραστηριότητες προώθησης πωλήσεων, υπό την προϋπόθεση ότι τα προϊόντα θα επανεξαχθούν από την Αίγυπτο. Εξυπακούεται ότι δεν επιτρέπεται η προσωρινή εισαγωγή προϊόντων που περιλαμβάνονται μεταξύ των απαγορευμένων προς εισαγωγή στη χώρα. Η Αίγυπτος διαθέτει επίσης σύστημα προσωρινής εισαγωγής -με καταβολή δασμών- ενδιάμεσων προϊόντων ("drawback system"), σύμφωνα με το οποίο, εφ' όσον τα τελικά προϊόντα εξαχθούν εντός περιόδου ενός έτους, μπορεί να ζητηθεί η επιστροφή των δασμών που είχαν αρχικά καταβληθεί. Πάντως, όπως σημειώνουν έγκυρες εμπορικές πηγές, στην πράξη και εξαιτίας του εξαιρετικά άκαμπτου γραφειοκρατικού συστήματος των αιγυπτιακών τελωνείων, απαιτείται μεγάλη προσοχή στη διαδικασία και στα απαιτούμενα έντυπα κατά την

επανεξαγωγή των εμπορευμάτων –ή δειγμάτων- που τελούν σε καθεστώς προσωρινής εισαγωγής, ενώ στην πράξη παρατηρούνται μεγάλες καθυστερήσεις στην επιστροφή στις επιχειρήσεις των δασμών που έχουν ήδη καταβάλει.

7 (α) Η Εθνική Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων (NFSA)

Όσον αφορά τα τρόφιμα, τον Ιανουάριο 2017 θεσπίσθηκε **ενιαία Εθνική Αρχή Ασφάλειας Τροφίμων (National Food Safety Authority – NFSA)**, οι διεργασίες εγκαθίδρυσης της οποίας είχαν ξεκινήσει το έτος 2007. Η Αρχή συστάθηκε επίσημα με το Νόμο 1/2017, ξεκίνησε δε να λειτουργεί τον Ιούλιο 2017. Αντλεί σταδιακά αρμοδιότητες όσον αφορά τις προδιαγραφές και τον έλεγχο ασφάλειας και ποιότητας των τροφίμων από 17 συναρμόδιους κρατικούς φορείς, καταργώντας σειρά συναρμόδιων μέχρι σήμερα υπηρεσιών που υπάγονται στα Υπουργεία Γεωργίας, Εμπορίου & Βιομηχανίας, Υγείας. Είναι ανεξάρτητη δημόσια υπηρεσία που υπάγεται απ' ευθείας στον Αιγύπτιο Πρόεδρο. Σκοπός της είναι να αναδιοργανώσει, ομογενοποιήσει και εκσυγχρονίσει το πολυσχιδές και πεπαλαιωμένο θεσμικό πλαίσιο που ρυθμίζει την ασφάλεια των τροφίμων, να απαλείψει τις συχνά αλληλοαντικρουόμενες διατάξεις αυτού και να θεσπίσει ενοποιημένο κώδικα τροφίμων, ο οποίος θα αντικαταστήσει όλες τις προηγούμενες επιμέρους νομοθετικές ρυθμίσεις.

Από τη στιγμή που θα λειτουργεί σε πλήρη δυναμικότητα και με όλες της τις αρμοδιότητες, η Αρχή θα έχει υπό την εποπτεία της όλα τα εμπορεύσιμα είδη διατροφής, ενώ πολύ λίγες κατηγορίες προϊόντων –βασικά, τα ζώντα ζώα και τα φυτά έως τη στιγμή της συγκομιδής- θα παραμείνουν στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Γεωργίας. Επιπλέον, και ο Οργανισμός Ελέγχου Εισαγωγών-Εξαγωγών της Αιγύπτου (GOEIC), θα ασχολείται αποκλειστικά με τον έλεγχο άλλων προϊόντων, πλην των τροφίμων. Η Αρχή θα είναι αποκλειστικά υπεύθυνη για την προετοιμασία και θέσπιση προδιαγραφών για τα τρόφιμα, τα οποία θα καθίστανται υποχρεωτικά, ενώ αντιθέτως, πρότυπα που θεσπίζουν άλλες κρατικές Αρχές, λ.χ. ο Αιγυπτιακός Οργανισμός Προτύπων & Ποιότητας (EOS) θα καταστούν προαιρετικά. Ήδη, η NFSA έχει αναλάβει από τον Αύγουστο 2018 την έγκριση και εγγραφή όλων των συμπληρωμάτων διατροφής, καθώς και των διαιτητικών τροφίμων.

Στην παρούσα φάση, η NFSA ευρίσκεται σε διαδικασία εξασφάλισης χώρων για να στεγάσει τις περιφερειακές υπηρεσίες της εντός των τελωνειακών σημείων εισόδου στην Αίγυπτο, προκειμένου να ξεκινήσει τη συστηματική διενέργεια ελέγχων –μέσω διαπιστευμένων εργαστηρίων- σε εισερχόμενα και εξερχόμενα φορτία τροφίμων. Η ενεργοποίηση της ως άνω Αρχής θεωρείται –και από την εδώ Αντιπροσωπεία της Ε.Ε.- ως εξαιρετικά θετική εξέλιξη, που θα δημιουργήσει ενιαίο θεσμικό πλαίσιο στον τομέα ελέγχου της ασφάλειας τροφίμων στην Αίγυπτο.

7 (β) Η διαδικασία πιστοποίησης & εγγραφής σε μητρώο εγκεκριμένων αλλοδαπών παραγωγικών μονάδων (registration), με βάση τα Διατάγματα Υπ. Εμπορίου & Βιομηχανίας υπ' αριθ. 991/2015, 43/2016, 44/2019

Το αιγυπτιακό κράτος έχει από τα μέσα Μαρτίου 2016 εφαρμόσει νέα νομοθεσία για συγκεκριμένες κατηγορίες εισαγόμενων αγαθών, που θεσπίζει ειδική διαδικασία πιστοποίησης, επιθεώρησης και εγγραφής σε μητρώο εγκεκριμένων αλλοδαπών παραγωγικών μονάδων (registration) που δύνανται να εξάγουν προς Αίγυπτο. Πέραν των καθυστερήσεων που δημιουργεί το εν λόγω καθεστώς στους ξένους εξαγωγείς, τους επιβαρύνει επίσης με πρόσθετα σημαντικά κόστη, τα οποία συνεπάγεται η διαδικασία προ-πιστοποίησης. Σύμφωνα με πληροφορίες που έχουμε υπόψη μας από παράγοντες της αγοράς, με κάθε επιφύλαξη, το κόστος της εγγραφής ανέρχεται κατά προσέγγιση σε €1.000 για κάθε εγγραφή και για τις ανανεώσεις αυτής.

Η εν λόγω προβλεπόμενη διαδικασία περιλαμβάνει τρία διαδοχικά στάδια ενεργειών. Σημειώνεται ότι το Γραφείο Ο.Ε.Υ. Καΐρου μπορεί να προμηθεύσει κάθε ενδιαφερόμενο με την αιγυπτιακή νομοθεσία περί registration, καθώς και καταλόγους κατηγοριών προϊόντων και παραγωγικών μονάδων που εμπίπτουν στις ρυθμίσεις της. **Στα προϊόντα που εμπίπτουν στις ρυθμίσεις της διαδικασίας registration περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων** το γάλα, τα γαλακτοκομικά προϊόντα σε συσκευασίες μικρότερες των 2 κιλών, τα διατηρημένα / αποξηραμένα φρούτα σε συσκευασίες κάτω των 2 κιλών, τα έλαια και λίπη σε συσκευασίες κάτω των 5 κιλών, τα προϊόντα σοκολάτας σε συσκευασίες κάτω των 2 κιλών, τα ζαχαρώδη προϊόντα, τα προϊόντα αρτοποιίας και ζαχαροπλαστικής, οι φρουτοχυμοί σε συσκευασίες κάτω των 10 κιλών, το εμφιαλωμένο νερό, τα καλλυντικά, τα είδη κουζίνας και μαχαιροποιίας, τα γυαλικά, τα χαρτικά είδη σπιτιού, τα κλωστοϋφαντουργικά, τα ενδύματα, τα υποδήματα, τα έπιπλα και φωτιστικά, οι ηλεκτρικές συσκευές οικιακής χρήσης, ο ενισχυμένος σίδηρος, τα χαλιά, τα ποδήλατα, τα παιχνίδια, τα είδη μπάνιου, οι βαλίτσες, οι σάκοι ταξιδιού και οι θήκες από φυσικό ή ανασχηματισμένο δέρμα, πλαστικές ή υφαντικές ύλες, τα είδη μεταφοράς ή συσκευασίας από πλαστικές ύλες, τα είδη συσκευασίας από χαρτί / χαρτόνι, τα ξυράφια, οι λεπίδες για ξυράφια, οι συσκευές στεγνώματος μαλλιών & άλλες συσκευές κόμμωσης, οι ξυριστικές μηχανές, οι κουρευτικές μηχανές, οι αποτριχωτικές συσκευές, οι συσκευές ενσύρματης τηλεφωνίας με ασύρματο ακουστικό, τα τηλέφωνα για κυψελοειδή δίκτυα ή για άλλα ασύρματα δίκτυα.

Συγκεκριμένα, η διαδικασία πιστοποίησης και εγγραφής αλλοδαπών παραγωγικών μονάδων προκειμένου να εξάγουν στην Αίγυπτο απαρτίζεται από τα ακόλουθα στάδια:

A. <u>Πιστοποίηση παραγωγικών μονάδων και εγγραφή σε μητρώο εγκεκριμένων αλλοδαπών παραγωγικών μονάδων στην Αίγυπτο (factory registration)</u>

- ✓ Η εγγραφή της παραγωγικής μονάδος στο ειδικό μητρώο αλλοδαπών παραγωγικών μονάδων που εξάγουν στην Αίγυπτο (βλ. Διατάγματα Υπ. Εμπορίου 43/2016 & 44/2019) αποτελεί την πρώτη ενέργεια στη σειρά των διαδικασιών οι οποίες προβλέπονται από τη νέα Νομοθεσία της χώρας προκειμένου να επιτραπεί η εισαγωγή των παραγόμενων από αυτή προϊόντων στην Αίγυπτο. Η εγγραφή πρέπει να γίνει υποχρεωτικά και για όλες τις μονάδες παραγωγής, στην Ελλάδα ή αλλού.
- ✓ Έναρξη της διαδικασίας μπορεί να γίνει με επίσκεψη στην κεντρική σελίδα του οργανισμού General Organization For Export & Import Control (GOEIC) http://www.goeic.gov.eg/en, όπου οι ενδιαφερόμενοι μπορούν να βρουν όλες τις πληροφορίες που απαιτούνται για την εγγραφή των επιχειρήσεών τους στο μητρώο εξαγωγέων στην Αίγυπτο (Διάταγμα Υπ. Εμπορίου 43/2016 και σχετικές διευκρινίσεις, κατάλογο προϊόντων σε Συνδυασμένη Ονοματολογία για τα οποία πρέπει να γίνει εγγραφή των μονάδων παραγωγής, απαιτούμενα δικαιολογητικά / υποδείγματα καθώς και πίνακα «Συχνών Ερωτήσεων»).
- ✓ Ο ενδιαφερόμενος δύναται να υποβάλει <u>προς έλεγχο</u>, είτε απ' ευθείας ή μέσω εξουσιοδοτημένου εκπροσώπου της παραγωγικής μονάδας στην Αίγυπτο, όλα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά, προκειμένου να εκκινήσει η διαδικασία εγγραφής αυτής στο ανωτέρω ειδικό μητρώο. <u>Συνιστάται όπως η υποβολή των δικαιολογητικών να πραγματοποιηθεί από τον εξουσιοδοτημένο στην Αίγυπτο εκπρόσωπο της παραγωγικής μονάδος</u>.
- ✓ Οι παραγωγικές μονάδες θα πρέπει να υποβάλλουν αίτηση εγγραφής, συνοδευόμενη από δικαιολογητικά που πιστοποιούν τη νομική υπόσταση και την άδεια λειτουργίας τους, καθώς επίσης και την ύπαρξη συστήματος ελέγχου ποιότητας αναγνωρισμένου από διεθνείς οργανισμούς πιστοποίησης (International Laboratory Accreditation Cooperation –ILAC, International Accreditation Forum - IAF), ή αιγυπτιακούς φορείς πιστοποίησης, ή και εγκεκριμένους ξένους φορείς πιστοποίησης. Επιπλέον, τα

δικαιολογητικά θα πρέπει να καταγράφουν τα προϊόντα και τα εμπορικά τους σήματα, καθώς και τους ενδεχόμενους δικαιούχους των εμπορικών τους σημάτων.

- ✓ Οι δικαιούχοι των εμπορικών σημάτων θα πρέπει, στην περίπτωση που διενεργούν εκείνοι τη διαδικασία εγγραφής, να υποβάλλουν δικαιολογητικά που πιστοποιούν την καταχώρηση του εμπορικού σήματος και των προϊόντων που εμπίπτουν σε αυτό, καθώς και άδεια από τον ιδιοκτήτη του εμπορικού σήματος ο οποίος εξουσιοδοτεί συγκεκριμένα κέντρα διανομής να εμπορεύονται τα προϊόντα που εμπίπτουν στο εμπορικό σήμα. Ομοίως με ανωτέρω, θα πρέπει να πιστοποιείται από την παραγωγική μονάδα / ιδιοκτήτρια του εμπορικού σήματος η ύπαρξη συστήματος ελέγχου ποιότητας αναγνωρισμένου από διεθνείς οργανισμούς πιστοποίησης (International Laboratory Accreditation Cooperation –ILAC, International Accreditation Forum - IAF), ή αιγυπτιακούς φορείς πιστοποίησης, ή και εγκεκριμένους ξένους φορείς πιστοποίησης.
- ✓ Σημειώνεται ότι η ισχύς της πιστοποίησης και εγγραφής των αλλοδαπών παραγωγικών μονάδων στο ως άνω ειδικό μητρώο στην Αίγυπτο εκτείνεται σε ολόκληρη την περίοδο κατά την οποία ισχύουν τα υποβληθέντα δικαιολογητικά που πιστοποιούν την ύπαρξη συστήματος ελέγχου ποιότητας. Εφ' όσον η ισχύς των ως άνω δικαιολογητικών λήξει, οι ενδιαφερόμενες αλλοδαπές επιχειρήσεις θα πρέπει να υποβάλλουν ανανεωμένα πιστοποιητικά ποιότητας προκειμένου να ανανεωθεί η εγγραφή των παραγωγικών τους μονάδων στην Αίγυπτο.

Β. <u>Επιθεώρηση προ φόρτωσης (pre-shipment inspection)</u>

Η σχετική νομοθεσία (Διάταγμα 991/2015) προβλέπει ότι τα προϊόντα που συμπεριλαμβάνονται στο σχετικό κατάλογο του Διατάγματος 43/2016, με τους περιγραφόμενους εκεί κωδικούς Συνδυασμένης Ονοματολογίας, υπόκεινται σε «επιθεώρηση προ φόρτωσης». Εν λόγω έλεγχος, που αποτελεί το δεύτερο στάδιο στη σειρά των απαιτούμενων διαδικασιών προκειμένου να επιτραπεί η εισαγωγή των αντίστοιχων προϊόντων στην Αίγυπτο, διεξάγεται από συνεργαζόμενες/πιστοποιημένες από τον GOEIC εταιρείες, με διεθνή εκπροσώπηση, και οι οποίες είναι αναρτημένες στην ιστοσελίδα του GOEIC. Στην κεντρική σελίδα του GOEIC – συγκεκριμένα στο πεδίο "pre-inspection companies"- μπορεί να εντοπιστεί κατάλογος των εγκεκριμένων οργανισμών και φορέων πιστοποίησης, καθώς και των κατηγοριών προϊόντων που αυτοί είναι εξουσιοδοτημένοι να επιθεωρούν.

Πρακτικά, η ούτως ή άλλως δαπανηρή διαδικασία συνίσταται στην αποστολή συνεργαζόμενων ελεγκτών στις εγκαταστάσεις παραγωγής, στη χώρα προέλευσης, για δειγματοληψία του προϊόντος και έλεγχό του κατά πόσο συμμορφώνεται με τα αιγυπτιακά πρότυπα (standards) και μάλιστα διττώς. Ήτοι, τόσο σε ό,τι αφορά την επισήμανση (προδιαγραφές labeling), όσο και αναφορικά με την ποιότητα κατασκευής του (quality standards). Ο έλεγχος μπορεί να λάβει χώρα ακόμη και επιτόπου στην παραγωγική μονάδα / εργαστήριο του εξαγωγέα για την επιτάχυνση της διαδικασίας. Εν λόγω εξουσιοδοτημένες εταιρείες θα κατευθύνουν, κατά περίπτωση, τον ενδιαφερόμενο με σκοπό την προσαρμογή του στα αιγυπτιακά πρότυπα, τα οποία άλλοτε ταυτίζονται με τα διεθνή και άλλοτε ισχύουν παράλληλα (π.χ. δεν υπάρχει αιγυπτιακό πρότυπο για το γυαλί, ο έλεγχος προτύπου των μεταλλικών συσκευασιών είναι περίπλοκος κ.ο.κ.).

Η έκδοση του πιστοποιητικού απαιτεί περίπου μία εβδομάδα και λιγότερες μέρες για την καταχώριση της επιχείρησης στις βάσεις του GOEIC. Επισημαίνεται ότι θα πρέπει να αποδίδεται ιδιαίτερη προσοχή στην κατάλληλη επισήμανση (labeling) των προϊόντων, καθώς <u>η δυνατότητα τυχόν αντικατάστασης των ετικετών προϊόντων στους εδώ τελωνειακούς χώρους έχει πάψει να ισχύει.</u>

Γ. <u>Εγγραφή στη Λευκή Λίστα (White list)</u>

Σύμφωνα με τον GOEIC, το τρίτο και τελικό στάδιο της διαδικασίας που εξασφαλίζει τη χωρίς ελέγχους ή άλλα εμπόδια εισαγωγή προϊόντων στην Αίγυπτο και η οποία κατά δήλωσή τους αποσκοπεί στην προστασία των καταναλωτών μέσω διασφάλισης της εισαγωγής στη χώρα προϊόντων ηλεγμένης ποιότητας, αποτελεί η εγγραφή **των προϊόντων** στην αποκαλούμενη Λευκή Λίστα (White list).

Αίτηση για τέτοια εγγραφή μπορεί να υποβληθεί αφού διεξαχθεί «επιθεώρηση προ φόρτωσης» για περίπου 5-6 διαδοχικές αποστολές προϊόντων και διαπιστωθεί εν τοις πράγμασι ότι η ποιότητα των προϊόντων ικανοποιεί τα αιγυπτιακά πρότυπα. Εφ' όσον εγκριθεί, η εγγραφή στη **«Λευκή Λίστα»** απαλλάσσει άπαξ τον ενδιαφερόμενο από την υποχρέωση εν λόγω επιθεώρησης. Η εν λόγω εγγραφή δεν αποκλείει πάντως την πραγματοποίηση τυχαίας δειγματοληψίας κατά καιρούς προς επιβεβαίωση της ποιότητας των προϊόντων.

Οι εγγεγραμμένες στη «Λευκή Λίστα» αλλοδαπές εξαγωγικές επιχειρήσεις, με εξαίρεση τους παραγωγούς τροφίμων (για τα οποία εξακολουθεί να ισχύει τόσο η προ φόρτωσης, όσο και η μετά την άφιξη στην Αίγυπτο επιθεώρηση), δεν υπόκεινται σε επιθεώρηση προ φόρτωσης και παραμένουν στη λίστα, υπό τον όρο της ανανέωσης των πιστοποιητικών ποιότητας, πιστοποιήσεων κ.ο.κ. που διαθέτουν. Στην περίπτωση όπου βεβαιωθεί παράβαση της νομοθεσίας εισαγωγών, η εν λόγω επιχείρηση αφαιρείται από τη λίστα για διάστημα έξι μηνών ενώ σε τυχόν βεβαίωση δεύτερης, μελλοντικά, η εγγραφή της επιχείρησης αναστέλλεται.

Σημειώνεται ότι στη διάρκεια του 2019, ορισμένες ευρωπαϊκές και ελληνικές επιχειρήσεις αντιμετώπισαν πρόβλημα με την εξαγωγή των προϊόντων τους στην Αίγυπτο, εξαιτίας της τροποποίησης –από τα μέσα Ιουλίου 2019- του κανονιστικού πλαισίου που διέπει τους εγκεκριμένους από τον GOEIC φορείς πιστοποίησης ποιότητας και διενέργειας επιθεωρήσεων προ φόρτωσης. Συγκεκριμένα, ο ως άνω αιγυπτιακός οργανισμός είχε περιορίσει τη δυνατότητα έκδοσης πιστοποιητικών από τους εν λόγω φορείς μόνον εφ' όσον είναι εγκεκριμένοι από το GOEIC, μόνο για τις κατηγορίες προϊόντων για τις οποίες είναι οι ίδιοι διαπιστευμένοι διεθνώς και μόνον εφ' όσον εδρεύουν στη χώρα απ' όπου εξάγεται το προϊόν.

Σύμφωνα πάντως με πλέον πρόσφατη ενημέρωσή μας από την Ε.Ε., η οποία ενεργοποιήθηκε προς επίλυση του προβλήματος, η ως άνω προβληματική για τις ευρωπαϊκές επιχειρήσεις κατάσταση φαίνεται να έχει τακτοποιηθεί με νέα εγκύκλιο του GOEIC, η οποία επιτρέπει στους μεν φορείς πιστοποίησης που είναι εγκεκριμένοι από τον ίδιο, να εκδίδουν πιστοποιητικά και για επιχειρήσεις εκτός χώρας όπου αυτοί εδρεύουν, στους δε φορείς που διαθέτουν πιστοποίηση κατά ISO αλλά δεν είναι εγκεκριμένοι από τον GOEIC, να εκδίδουν πιστοποιητικά μόνον για επιχειρήσεις της χώρας όπου αυτοί εδρεύουν, επικυρωμένων από τα κατά τόπους επιμελητήρια και τις αιγυπτιακές προξενικές Αρχές.

8. Έλεγχοι ποιότητας και πρότυπα / προδιαγραφές προϊόντων

Ο κύριος φορέας για τη διενέργεια ελέγχων (ποιότητας-προτύπων) επί των εισαγόμενων προϊόντων είναι ο **General Organization for Export & Import Control - GOEIC** (www.goeic.gov.eg), για ορισμένες όμως κατηγορίες προϊόντων (τρόφιμα, φαρμακευτικά, καλλυντικά) απαιτούνται επιπρόσθετες εγκρίσεις από αρμόδια υπουργεία (Υγείας, Γεωργίας, Εμπορίου και Βιομηχανίας). Παρότι έχει σημειωθεί πρόοδος (δημιουργία ειδικών κέντρων εισόδου σε Αλεξάνδρεια, Port Said, Suez, Κάιρο), εν λόγω διαδικασίες παραμένουν χρονοβόρες και σε ορισμένες περιπτώσεις ιδιαίτερα περίπλοκες. Ο GOEIC δύναται να κάνει έλεγχο εντός μίας εβδομάδας από την ημερομηνία εισαγωγής (για ειδικές κατηγορίες προϊόντων απαιτείται και πρότερος έλεγχος) σε τυχαίο δείγμα (έως 1% του συνόλου του φορτίου και έως 2% του περιεχομένου συγκεκριμένων συσκευασιών). Ειδικότερα όσον αφορά τα προϊόντα διατροφής, σημειώνεται ότι οι καθυστερήσεις κατά τον έλεγχο συνιστούν σε πολλές περιπτώσεις μείζον πρόβλημα, καθώς η εναπομένουσα διάρκεια ζωής (shelf-life) οφείλει να είναι τουλάχιστον η

μισή της αρχικής. Εργαστήρια του Υπουργείου Γεωργίας και του Υπουργείου Υγείας ασκούν ελέγχους σε εισαγόμενα γεωργικά προϊόντα, καθώς και σε πρόσθετα τροφίμων, χρωστικές ουσίες, συντηρητικά, αρωματικές ουσίες κλπ., αντίστοιχα. Σημειώνεται ότι τα πρόσθετα τροφίμων τα οποία είναι αποδεκτά για χρήση από τη βιομηχανία προσδιορίζονται με βάση το διάταγμα 204/2015 του Υπουργείου Υγείας, ενώ το 2016, ο αιγυπτιακός Οργανισμός Προτύπων & Ποιότητας (EOS) εξέδωσε νέο κανονισμό που ρυθμίζει τα επιτρεπόμενα πρόσθετα τροφίμων, μέσω του διατάγματος 2111, ενοποιώντας τα σχετικά πρότυπα που αναφέρονταν σε σειρά άλλων νομοθετημάτων.

Θα πρέπει να επισημανθεί ότι, για την πραγματοποίηση της εισαγωγής, τα δικαιολογητικά τα οποία υποβάλλονται στις αιγυπτιακές Αρχές θα πρέπει: (α) να είναι γραμμένα στην αραβική ή την αγγλική, με κυρωμένη μετάφραση στην αραβική εάν δεν είναι γραμμένα σε αυτήν, (β) το σύνολο των δικαιολογητικών θα πρέπει να παρουσιάζεται στον GOEIC, και (γ) τα δικαιολογητικά πρέπει να προσυπογράφονται από τα κατά τόπους Επιμελητήρια και να κυρώνονται από τα κατά τόπους αιγυπτιακά προξενεία, στις χώρες προέλευσης.

Κεντρικός κρατικός φορέας που εκδίδει, εφαρμόζει και διαχειρίζεται πρότυπα στην Αίγυπτο είναι ο **αιγυπτιακός Οργανισμός Προτύπων και Ποιότητας (Egyptian Organization for Standards & Quality - EOS)**. Η Αίγυπτος εφαρμόζει 8.500 πρότυπα, εκ των οποίων περίπου 5.000 αποτελούν εθνικές τεχνικές προδιαγραφές ή υποχρεωτικά πρότυπα. Σύμφωνα με τον EOS, περίπου το 80% των υποχρεωτικών αιγυπτιακών προτύπων βασίζονται σε διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα, όπως αυτά που εκδίδονται από την International Organization for Standardization. Σημειώνεται ότι μόλις το 15% του συνολικού αριθμού αιγυπτιακών προτύπων είναι υποχρεωτικά. Ελλείψει υποχρεωτικών αιγυπτιακών προτύπων σε αρκετούς κλάδους προϊόντων, νομοθεσία του 1996 επιτρέπει την επιλογή μεταξύ 7 διεθνών συστημάτων προτύπων (ISO, Ε.Ε., ΗΠΑ, ιαπωνικών, βρετανικών, γερμανικών, και ειδικότερα για τα τρόφιμα, πρότυπα του Codex Alimentarius). Πέραν του EOS, δευτερεύοντες αρμόδιοι οργανισμοί για την έκδοση και διαχείριση προτύπων στην Αίγυπτο είναι το National Institute for Standards (NIS) που υπάγεται στο Υπουργείο Ανώτερης Εκπαίδευσης & Έρευνας, καθώς και –εμμέσως- ο GOEIC, ο οποίος μέσω ειδικών τεχνικών επιτροπών του εισηγείται τη δημιουργία νέων, ή την τροποποίηση υφιστάμενων προτύπων.

Οι εισαγωγικοί κανονισμοί της Αιγύπτου προβλέπουν ότι τα εισαγόμενα προϊόντα υπόκεινται σε δειγματοληπτικούς ελέγχους, προκειμένου να διαπιστωθεί η συμβατότητά τους προς τα υφιστάμενα αιγυπτιακά πρότυπα. Σε περιπτώσεις όπου δεν υφίσταται εγχώριο πρότυπο, χρησιμοποιούνται διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα, όπως του ISO, του Codex Alimentarius, ευρωπαϊκά, βρετανικά, γερμανικά, γαλλικά, αμερικανικά και ιαπωνικά.

Για αναλυτικές πληροφορίες για θέματα σήμανσης και προτύπων ενδιαφερόμενοι μπορούν να απευθύνονται στις ιστοσελίδες είτε της αρμόδιας υπηρεσίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (http://madb.europa.eu/madb/indexPubli.htm), ή του General Organization for Export & Import Control - GOEIC (www.goeic.gov.eg), ή του Αιγυπτιακού Οργανισμού Προτύπων & Ποιότητας (http://www.eos.org.eg), ή της νεοσυσταθείσας Εθνικής Αρχής Ασφάλειας Τροφίμων (http://www.nfsa.gov.eg).

Δ. ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ, ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ

1. Θεσμικό πλαίσιο επενδύσεων

Ο βασικός επενδυτικός νόμος της Αιγύπτου ήταν μέχρι το Μάιο 2017 ο Ν. 8/1997, ο οποίος ρύθμιζε το καθεστώς των επενδύσεων σε 16 τομείς, με τους επενδυτές να επωφελούνται ειδικών μεταχειρίσεων και κινήτρων σε κλάδους όπως η μεταποίηση και οι υποδομές. Ο εν λόγω νόμος εγγυάτο τον επαναπατρισμό των κεφαλαίων, το δικαίωμα κατοχής λογαριασμών ξένου συναλλάγματος και ισότιμη μεταχείριση μεταξύ εγχώριων και αλλοδαπών επενδυτών, καθώς και τη μη απαλλοτρίωση και εθνικοποίηση των επενδύσεών τους από το κράτος, ενώ παρείχε προστασία στους επενδυτές από ενδεχόμενες αυθαιρεσίες των κρατικών φορέων. Ο κλασικός επενδυτικός νόμος προέβλεπε επίσης δικαίωμα ιδιοκτησίας κτιρίων και γης, καθώς και επέκτασης της ακίνητης περιουσίας επενδυτικών εταιρειών, χωρίς διάκριση σχετική με την εθνικότητα ή τον τόπο διαμονής των εταίρων (με την εξαίρεση των ιδιοκτησιακών περιορισμών που υφίστανται για τη Χερσόνησο του Σινά, καθώς και άλλες παραμεθόριες περιοχές). Κύριος ρυθμιστής και εκτελεστής της επενδυτικής πολιτικής της Αιγύπτου είναι η Γενική Αρχή Επενδύσεων & Ελευθέρων Ζωνών (GAFI), που λειτουργεί ως “one-stop-shop” για επενδυτές.

Ο επενδυτικός νόμος του 1997 είχε υποβληθεί έκτοτε σε αρκετές πρόσθετες τροποποιήσεις, ωστόσο οι ως άνω βασικές έννοιες και αρχές που εισήγε εξακολούθησαν να διέπουν την αιγυπτιακή νομοθεσία για τη διευκόλυνση και την προσέλκυση επενδύσεων. **Το Μάρτιο 2015, στο πλαίσιο του ευρύτερου προγράμματος οικονομικών μεταρρυθμίσεων της αιγυπτιακής κυβέρνησης, είχε θεσπισθεί νέος επενδυτικός νόμος (Προεδρικό Διάταγμα 17/2015), ο οποίος επέφερε αρκετές τροποποιήσεις στο βασικό επενδυτικό νόμο**, και παρείχε πρόσθετα κίνητρα και εγγυήσεις προς τους ξένους επενδυτές, σε μία προσπάθεια να καταστεί η χώρα ελκυστικότερος επενδυτικός προορισμός, μειώνοντας κάπως τον αριθμό εμποδίων στις επενδύσεις, βελτιώνοντας την προστασία των επενδυτών από τη γραφειοκρατία και τη διαφθορά και επιταχύνοντας τις διαδικασίες έγκρισης επενδυτικών σχεδίων και λήψης των σχετικών αδειών. Οι εκτελεστικοί κανονισμοί του αναθεωρημένου επενδυτικού νόμου δημοσιεύθηκαν στις 6 Ιουλίου 2015 (Απόφαση Π/Θ υπ’ αριθ. 1820/2015). Σημειώνεται ότι η επενδυτική νομοθεσία του 2015 αποτελεί τη βάση του νεότερου επενδυτικού νόμου του 2017.

Στο τέλος Δεκεμβρίου 2019, στο πλαίσιο κυβερνητικού ανασχηματισμού, καταργήθηκε το ενοποιημένο Υπουργείο Επενδύσεων & Διεθνούς Συνεργασίας, ενώ το χαρτοφυλάκιο των επενδύσεων -συμπεριλαμβανομένης της Γενικής Αρχής Επενδύσεων & Ελευθέρων Ζωνών (GAFI)- και της διοικητικής μεταρρύθμισης ανατέθηκε στον Π/Θ κ. Madbouly.

2. Το νέο θεσμικό πλαίσιο για τις επενδύσεις

Η αιγυπτιακή κυβέρνηση προώθησε με εντατικούς ρυθμούς από τα τέλη του 2016, νέο επενδυτικό νόμο με σκοπό την προσέλκυση κυρίως άμεσων ξένων επενδύσεων, που θεωρούνται απαραίτητες για την επίτευξη οικονομικής ανάπτυξης και την απομάκρυνση του κινδύνου νέας συναλλαγματικής κρίσης. Τον Οκτώβριο 2016 ο Πρόεδρος της χώρας Al Sisi εξέδωσε διάταγμα δια του οποίου δημιουργήθηκε Ανώτατο Συμβούλιο Επενδύσεων, που κατά την πρώτη συνεδρίαση, την 1η Νοεμβρίου 2016, καθόρισε συγκεκριμένα μέτρα για τη βελτίωση του επενδυτικού κλίματος.

Το Κοινοβούλιο της Αιγύπτου ενέκρινε στις 7 Μαΐου 2017 **τον επενδυτικό νόμο 72/2017**, το κείμενο του οποίου –όπως προαναφέραμε- βασίζεται σε εκείνο του επενδυτικού νόμου του Μαρτίου 2015. Την 31η Μαΐου 2017, ο Αιγύπτιος Πρόεδρος κ. Al Sisi κύρωσε δια διατάγματος τον επενδυτικό νόμο, ο οποίος δημοσιεύθηκε την ίδια

ημέρα στην επίσημη εφημερίδα. **Ο επενδυτικός νόμος του 2017 αντικατέστησε τον επενδυτικό νόμο 8 του 1997.**

Ο νέος επενδυτικός νόμος εισάγει σειρά νέων κινήτρων –επαναφέροντας και τα φορολογικά κίνητρα- ανάλογα με τη γεωγραφική τοποθεσία και τον κλάδο των επενδυτικών σχεδίων. καταγράφονται συνοπτικά ως εξής:

- Φορολογικές εκπτώσεις επταετούς διάρκειας, της τάξεως του 50% για επενδύσεις σε γεωγραφικές ζώνες που παρουσιάζουν επείγουσες αναπτυξιακές ανάγκες και του 30% για επενδύσεις στην υπόλοιπη επικράτεια, σε κλάδους εντάσεως εργασίας, σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, σε στρατηγικού χαρακτήρα επενδυτικά σχέδια στον τουρισμό, στην παραγωγή και διανομή ηλεκτρισμού, σε εξαγωγικούς κλάδους, στην αυτοκινητοβιομηχανία, στις βιομηχανίες ξύλου, επίπλων, εκτυπώσεων, συσκευασίας, πετροχημικών προϊόντων, φαρμακευτικών, δερμάτων, αγροβιομηχανίας και παραγωγής ορυκτών.
- Σε εξαιρετικές περιπτώσεις, επιστροφές του 50% του κόστους αγοράς γης για βιομηχανικά σχέδια (projects) στους επενδυτές, εφ' όσον η παραγωγή ξεκινήσει εντός περιόδου 2 ετών.
- Πληρωμή από το κράτος του κόστους σύνδεσης των νέων επενδυτικών σχεδίων (projects) με παροχές κοινής ωφέλειας.
- Μείωση γραφειοκρατίας, μέσω ενίσχυσης του ρόλου του GAFI ως επενδυτικού "one stop shop".
- Παροχή δυνατότητας στον Π/Θ να χορηγεί κατά περίπτωση πρόσθετα επενδυτικά κίνητρα, μεταξύ των οποίων τη δωρεάν διάθεση γαιών για στρατηγικού χαρακτήρα οικονομικές δραστηριότητες.
- Παροχή δυνατότητας στους επενδυτές να απασχολούν ξένους εργαζόμενους σε ποσοστό έως 20% του συνολικού προσωπικού.
- Επαναφορά του καθεστώτος των ιδιωτικών ελευθέρων ζωνών, οι δραστηριότητες εντός των οποίων απαλλάσσονται από φόρους και δασμούς.

Στο τέλος Οκτωβρίου 2017, με Πρωθυπουργικό Διάταγμα (2310/2017) τέθηκαν σε ισχύ τα εκτελεστικά διατάγματα που συγκεκριμενοποιούν τα κίνητρα, τις προϋποθέσεις και τις διαδικασίες υπαγωγής στις ευεργετικές διατάξεις της νέας επενδυτικής νομοθεσίας. Τα εν λόγω εκτελεστικά διατάγματα ρυθμίζουν λεπτομερειακά σειρά διατάξεων του Επενδυτικού Νόμου, μεταξύ των οποίων περί αδειών παραμονής ξένων επενδυτών και αλλοδαπού εργατικού δυναμικού, περί διαδικασιών σύστασης και εκκαθάρισης εταιρειών, περί διαδικασιών προέγκρισης και ενιαίας έγκρισης μεγάλων επενδυτικών σχεδίων στρατηγικής σημασίας ή εθνικής κλίμακας, περί διαδικασιών διάθεσης γης από το κράτος για υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων, καθώς και λεπτομέρειες σχετικές με τη σύσταση και λειτουργία επενδυτικών, τεχνολογικών και ελευθέρων ζωνών, αλλά και με την οργάνωση, τη λειτουργία και τις διαδικασίες των κρατικών οργάνων που είναι αρμόδια για τις επενδύσεις (Γενική Αρχή Επενδύσεων & Ελευθέρων Ζωνών – GAFI) και των συναφών μηχανισμών εφέσεων και επίλυσης επενδυτικών διαφορών.

Επιπλέον, στο ανωτέρω Πρωθυπουργικό Διάταγμα αποτυπώνονται οι 13 ακόλουθοι ευρείς κλάδοι οικονομικής δραστηριότητας οι οποίοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του νέου Επενδυτικού Νόμου: **(1) Βιομηχανία** (όλοι οι κλάδοι μεταποίησης πλην της καπνοβιομηχανίας και της βιομηχανίας οινοπνευματωδών ποτών, ο σχεδιασμός και η παραγωγή βιομηχανικού μηχανολογικού εξοπλισμού, η διαχείριση βιομηχανικών μονάδων και παραγωγικών διαδικασιών, η αναδιάρθρωση βιομηχανικών μονάδων, καθώς και η σύσταση, κατασκευή και διαχείριση νέων βιομηχανικών ζωνών), **(2) Γεωργική παραγωγή** (δραστηριότητες ανάκτησης, καλλιέργειας και αξιοποίησης μη χρησιμοποιούμενων και ερημικών γαιών, καθώς επίσης κτηνοτροφίας και παραγωγής ζωικών προϊόντων, προϊόντων πουλερικών, αλιείας, αλλά και γενετικής τροποποίησης φυτών και ζώων), **(3) Εμπόριο**

(δραστηριότητες που σχετίζονται με την ανάπτυξη του εγχώριου εμπορίου μέσω της ενθάρρυνσης επενδύσεων σε εμπορικά κέντρα, σε χονδρεμπορικές και λιανεμπορικές δραστηριότητες, καθώς και με ανάπτυξη της εφοδιαστικής αλυσίδας), **(4) Εκπαίδευση** (σύσταση, διαχείριση και λειτουργία σχολείων, σχολών τεχνικής εκπαίδευσης και πανεπιστημίων), **(5) Υγεία** (σύσταση νοσοκομείων, ιατρικών και θεραπευτικών κέντρων), **(6) Μεταφορές** (υπηρεσίες μαζικής μεταφοράς εντός και μεταξύ αστικών κέντρων, ποτάμιες, θαλάσσιες και παράκτιες μεταφορές, αερομεταφορές και σχετιζόμενα με αυτές επενδυτικά σχέδια ανάπτυξης υποδομών αεροδρομίων, επίγειες μεταφορές συμπεριλαμβανομένων διασυνοριακών και σιδηροδρομικών μεταφορών, καθώς και υπηρεσίες κατάψυξης, αποθήκευσης και μεταφοράς γεωργικών προϊόντων και τροφίμων), **(7) Τουρισμός** (επενδύσεις σε ξενοδοχειακές μονάδες, γιότ τουριστικής χρήσης, πανδοχεία, τουριστικά δωμάτια, τουριστικά resorts, camping, καθώς και σε projects μεταφοράς τουριστών περιλαμβανομένων των ποτάμιων μεταφορών, ανάπτυξης των υποδομών του Νείλου για δημιουργία δικτύου τουριστικών μεταφορών, κατασκευής μαρίνων, γηπέδων γκολφ και κέντρων καταδύσεων, ανάπτυξης ιατρικού και οικολογικού τουρισμού, καθώς επίσης και υπηρεσιών σε αρχαιολογικούς χώρους και μουσεία), **(8) Οικιστική ανάπτυξη, κατασκευές** (δραστηριότητες κατασκευών κατοικιών, οικιστικά projects που εντάσσονται σε προγράμματα κοινωνικής στέγασης, καθώς και κτηματομεσιτικές επενδύσεις σε αστικά κέντρα, σε νέες αστικές κοινότητες και σε περιοχές εκτός κοιλάδας του Νείλου, έργα ανάπτυξης υποδομών ύδρευσης, αποχέτευσης, οδοποιίας, χώρων στάθμευσης οχημάτων, κατασκευής μετρό, σηράγγων και σταθμών αντλιών άρδευσης, καθώς επίσης και σχεδιασμός και ανάπτυξη αστικών και βιομηχανικών ζωνών, με έμφαση στις απομακρυσμένες περιοχές), **(9) Αθλητισμός** (δραστηριότητες διαχείρισης, μάρκετινγκ και λειτουργίας αθλητικών διοργανώσεων, συλλόγων, ακαδημιών, κέντρων υγείας & γυμναστικής), **(10) Ηλεκτρισμός & Ενέργεια** (σχεδιασμός, κατασκευή, διαχείριση, λειτουργία και συντήρηση μονάδων παραγωγής ηλεκτρισμού και ενέργειας από διάφορες πηγές, καθώς και διανομή και διαχείριση δικτύων διανομής ενέργειας, **(11) Πετρέλαιο, φυσικό αέριο & φυσικοί πόροι** (βοηθητικές υπηρεσίες γεωτρήσεων και έρευνας προς τον πετρελαϊκό κλάδο, καθώς και κατασκευή και διαχείριση μονάδων υποδοχής, κατεργασίας και διανομής φυσικού αερίου, έργα επέκτασης του δικτύου διανομής φυσικού αερίου από τα σημεία παραγωγής στα σημεία κατανάλωσης, δραστηριότητες σχετιζόμενες με φυσικά ή τεχνητά ορυκτά άλατα / αλατούχα ορυκτά), **(12) ΄Υδρευση** (κατασκευή, διαχείριση, λειτουργία και συντήρηση μονάδων αφαλάτωσης και διύλισης πόσιμου νερού, καθώς και ανάπτυξη δικτύων διανομής, γραμμών μεταφοράς νερού, εγκαταστάσεων επεξεργασίας και ανακύκλωσης υδάτων), **(13) Επικοινωνίες & Τεχνολογία Πληροφορικής** (όλες οι βιομηχανικές δραστηριότητες και υπηρεσίες που σχετίζονται με σχεδιασμό και ανάπτυξη πληροφορικών και τηλεπικοινωνιακών δικτύων, κέντρων αποθήκευσης, μετατροπής και μετάδοσης δεδομένων, hardware, λογισμικού, τεχνολογικής εκπαίδευσης και υπηρεσιών outsourcing, καθώς και οι δραστηριότητες επιστημονικής έρευνας και τεχνικής εκπαίδευσης που σχετίζονται με τους κλάδους επικοινωνιών και πληροφορικής και η δημιουργία εκκολαπτηρίων τεχνολογικών επιχειρήσεων).

Στη διάρκεια του 2018 τέθηκε σε λειτουργία ηλεκτρονικός Επενδυτικός Χάρτης της Αιγύπτου, ο οποίος παρέχει ολοκληρωμένη πληροφόρηση σχετικά με τα επενδυτικά σχέδια και τις επενδυτικές ευκαιρίες που υπάρχουν στην αιγυπτιακή επικράτεια, καθώς και τα προσφερόμενα επενδυτικά κίνητρα ανά γεωγραφική περιοχή της χώρας, τα διοικητικά και νομικά απαιτούμενα και τις διαδικασίες για αδειοδότηση, και διάθεση κρατικής γης για επενδυτικά σχέδια ανά τη χώρα, τις διαθέσιμες υποδομές κ.α. Το εν λόγω καθ' όλα σοβαρό πόνημα παρέχει τη δυνατότητα σε οποιονδήποτε ενδιαφέρεται να πραγματοποιήσει επένδυση στην Αίγυπτο υπό οιαδήποτε μορφή, σχήμα και περιεχόμενο να διερευνήσει όλες τις υφιστάμενες δυνατότητες και σύμφωνα με τα επιθυμητά κριτήρια (κλαδικά, γεωγραφικά, καθεστώς κλπ.). Κατά την πρώτη φάση λειτουργίας του, ο χάρτης περιλάμβανε 1.270 επενδυτικά έργα / ευκαιρίες. Στη διάρκεια του 2019, το Υπουργείο Επενδύσεων εγκαινίασε τη δεύτερη φάση ανάπτυξης του επενδυτικού χάρτη, που περιλαμβάνει διαδραστικό κατάλογο 2.000 νέων επενδυτικών έργων /

ευκαιριών σε ολόκληρη τη χώρα. Τα εν λόγω επενδυτικά έργα περιλαμβάνουν διάφορες μορφές και μεγέθη επενδύσεων, διαθέσιμων προς υλοποίηση σε ελεύθερες ζώνες, σε τεχνολογικές ζώνες, σε βιομηχανικά συγκροτήματα, σε εθνικά αναπτυξιακά έργα στρατηγικού χαρακτήρα και σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις. Μεταξύ των μεγάλων επενδυτικών / αναπτυξιακών έργων που περιλαμβάνονται στον ανωτέρω διαδραστικό κατάλογο είναι η νέα πρωτεύουσα, η Οικονομική Ζώνη της Διώρυγας Σουέζ, η νέα πόλη του Ελ Αλαμέιν, η νέα πόλη της Galala, το μεγάλο έργο ανάκτησης και εκμετάλλευσης 1,5 εκατ. feddans αγροτικών γαιών σε ερημικές εκτάσεις, καθώς και το νέο, υπό κατασκευή, μεγάλο αιγυπτιακό αρχαιολογικό μουσείο. Η ενημερωμένη έκδοση του διαδραστικού χάρτη προσφέρει επίσης νέες «εικονικές υπηρεσίες», συμπεριλαμβανομένης μιας «εικονικής βιβλιοθήκης» ψηφιακών κειμένων που αναφέρονται στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο για τις επενδύσεις. Επιπλέον, οι επίδοξοι επενδυτές θα μπορούν να δημιουργήσουν ηλεκτρονικά προφίλ που θα τους δίνουν πρόσβαση σε εξατομικευμένες υπηρεσίες βάσει δηλωμένων προτιμήσεων, καθώς και δυνατότητες σύγκρισης μεταξύ επιχειρηματικών σχεδίων, λήψης ενημερωτικών φυλλαδίων, αλλά και υποβολής προτάσεων προς περαιτέρω ανάπτυξη του χάρτη. Η περιήγηση στον οικείο ιστότοπο, ο οποίος βρίσκεται υπό διαρκή ενημέρωση και είναι δεκτικός προσθηκών και βελτιώσεων μπορεί να πραγματοποιηθεί στην πιο κάτω ηλεκτρονική διεύθυνση: https://www.investinegypt.gov.eg/english//pages/sectorandgeographies.aspx.

Τον Οκτώβριο 2019, η αιγυπτιακή Γενική Αρχή Επενδύσεων & Ελευθέρων Ζωνών (GAFI) εγκαινίασε νέα ιστοσελίδα (στη διεύθυνση https://gafi.gov.eg/English/eServices/Pages/DepartmentService.aspx?DSID=32), στην οποία προσκάλεσε τόσο τις ιδιωτικές όσο και τις κρατικές επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στη χώρα να καταγράψουν –σε τριμηνιαία βάση- τα στοιχεία των ξένων συμμετοχών στα κεφάλαιά τους, καθώς και κάθε μορφής άμεση ή έμμεση επένδυση που έχουν πραγματοποιήσει στην Αίγυπτο. Σύμφωνα με τον GAFI, η εν λόγω καταγραφή θα διενεργηθεί για στατιστικούς αλλά και ελεγκτικούς σκοπούς.

Το Μάρτιο 2019 ο Αιγύπτιος Π/Θ εξέδωσε διάταγμα το οποίο περιλαμβάνει χάρτη που παρουσιάζει τις περιοχές υψηλής προτεραιότητας για την υλοποίηση επενδύσεων, από την κρατική Υπηρεσία Ανάπτυξης Άνω Αιγύπτου (Upper Egypt Development Agency). Στην πρώτη ζώνη αναπτυξιακής προτεραιότητας περιλαμβάνονται ο άξονας που περικλείει τις περιοχές Νουβίας και Λίμνης Νάσσερ, ο άξονας που περικλείει τις περιοχές Halayeb, Shalatin, Quseir και Safaga, οι οάσεις Kharga και Dakhla, οι περιφέρειες Sohag και Qena, καθώς και το μεγάλο αναπτυξιακό έργο του Χρυσού Τριγώνου, το οποίο εκτείνεται στην περιοχή μεταξύ των δύο τελευταίων περιφερειών και της περιφέρειας της Ερυθράς Θάλασσας.

Τον Ιούλιο 2019 κυρώθηκαν τροποποιήσεις που εισήγε στον επενδυτικό νόμο του 2017 (Ν. 72/2017) η κυβέρνηση. Οι τροποποιήσεις της επενδυτικής νομοθεσίας δημοσιεύθηκαν στην επίσημη εφημερίδα στο τέλος Ιουλίου 2019 και προβλέπουν κυρίως τη δυνατότητα εφαρμογής των επενδυτικών κινήτρων που περιλαμβάνει η νομοθεσία του 2017 σε υφιστάμενα επενδυτικά projects με σκοπό την επέκτασή τους, δια της αύξησης κεφαλαίου και παγίων στοιχείων με σκοπό την αύξηση της παραγωγής από αυτά. Επίσης, οι νέες τροποποιήσεις απλοποιούν ορισμένες διοικητικές διαδικασίες και μειώνουν σειρά τελών, με σκοπό τη διευκόλυνση των επενδυτών.

Το Δεκέμβριο 2019, το αιγυπτιακό υπουργικό συμβούλιο ενέκρινε νομοθετικές τροποποιήσεις με βάση τις οποίες οι αλλοδαποί που κατέχουν περιουσιακά / επενδυτικά στοιχεία στην Αίγυπτο θα δύνανται να αποκτήσουν ιθαγένεια. Σύμφωνα με σχετική κυβερνητική ανακοίνωση, το κόστος απόκτησης της ιθαγένειας θα κυμαίνεται μεταξύ $250 χιλ. και $1 εκατ., ανάλογα με το τύπο των επενδυτικών τοποθετήσεων. Πιο συγκεκριμένα, η αιγυπτιακή ιθαγένεια θα δύναται να αποκτηθεί είτε δια της κατάθεσης ποσού $250 χιλ. σε

εγχώριο τραπεζικό λογαριασμό του αιγυπτιακού κράτους χωρίς δυνατότητα ανάληψης, ή εναλλακτικά ποσών $750 χιλ. και $1 εκατ. σε εγχώριο τραπεζικό λογαριασμό μηδενικής απόδοσης με δυνατότητα ανάληψης έπειτα από περιόδους πενταετίας και τριετίας, αντίστοιχα. Επιπλέον, οι ενδιαφερόμενοι αλλοδαποί θα μπορούν να αποκτήσουν την αιγυπτιακή ιθαγένεια εφ' όσον συμμετάσχουν κατ' ελάχιστο μερίδιο 40% σε επενδυτικό σχέδιο ελάχιστης αξίας $400 χιλ., ή επίσης εφ' όσον αγοράσουν ακίνητη περιουσία ελάχιστης αξίας $500 χιλ., χωρίς φυσικά να έχουν τη δυνατότητα να εκχωρήσουν τα ανωτέρω περιουσιακά στοιχεία τους στην Αίγυπτο προτού παρέλθει περίοδος πενταετίας από την κτήση τους. Τον Ιούλιο 2019 το αιγυπτιακό κράτος είχε εγκρίνει τροποποιήσεις στην ισχύουσα νομοθεσία περί ιθαγένειας (Ν. 173/2018) που καλύπτει, μεταξύ άλλων, τα θέματα εισόδου και παραμονής αλλοδαπών, δίνοντας τη δυνατότητα χορήγησης καθεστώτος ιθαγένειας σε αλλοδαπούς που πραγματοποιούν επενδύσεις στη χώρα.

Τον Ιανουάριο 2020, ο Αιγύπτιος Π/Θ κ. Madbouly προχώρησε στη σύσταση δύο επιτροπών σε υπουργικό επίπεδο, οι οποίες ασχολούνται σε μόνιμη βάση με την προσέλκυση ξένων επενδύσεων και με την επίλυση επενδυτικών διαφορών. Η πρώτη επιτροπή ασχολείται με την προσέλκυση και διευκόλυνση ξένων επενδύσεων σε συγκεκριμένους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, ενώ παράλληλα εποπτεύει τις επιτροπές που ασχολούνται με επίλυση επενδυτικών διαφορών. Η δεύτερη επιτροπή ασχολείται με τη διευθέτηση επενδυτικών διαφορών και την εφαρμογή των σχετικών αποφάσεων. Επιπλέον, ο κ. Madbouly προσέθεσε τον επικεφαλής του GAFI στα μέλη του οικονομικού σκέλους του υπουργικού συμβουλίου, ενώ του ανέθεσε επίσης τη διεξαγωγή τακτικών, εβδομαδιαίων συναντήσεων με επενδυτές, προκειμένου να καταγράφει τα πάσης φύσεως προβλήματα που αυτοί αντιμετωπίζουν και να ενημερώνει τις ανωτέρω κυβερνητικές επιτροπές.

3. Αναλυτική παρουσίαση των κύριων πτυχών του επενδυτικού νόμου

Κατωτέρω προβαίνουμε σε αναλυτική παρουσίαση των κύριων πτυχών της νέας επενδυτικής νομοθεσίας, επισημαίνοντας ότι αρκετές από τις κάτωθι αναφερόμενες διατάξεις προϋπήρχαν στο ήδη υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο για τις επενδύσεις, κυρίως δε στον επενδυτικό νόμο του 2015.

(α) Βασικές εγγυήσεις και διευκολύνσεις προς τους επενδυτές:

- Ίση και δίκαιη μεταχείριση ξένων και Αιγυπτίων επενδυτών. Με διάταγμα του Υπουργικού Συμβουλίου, δίνεται η δυνατότητα παροχής προνομιακής μεταχείρισης σε ξένους επενδυτές, επί τη βάσει της αρχής της αμοιβαιότητας. Χορήγηση άδειας παραμονής στους ξένους επενδυτές όσο διαρκεί η ζωή των επενδυτικών τους σχεδίων.
- Περαιτέρω απλοποίηση και συντόμευση διαδικασιών που απαιτούνται για την έγκριση επενδυτικών σχεδίων, δια της δημιουργίας ειδικών καθεστώτων διευκόλυνσης των επενδύσεων, καθώς και ειδικών διυπουργικών υπηρεσιών στο πλαίσιο του GAFI, με τίτλο "Investor Service Centers", που παίζουν το ρόλο του "one-stop-shop" για τη διευκόλυνση των επενδυτών και την επιτάχυνση των διαδικασιών έγκρισης των επενδυτικών σχεδίων.
- Δημιουργία ειδικών υπηρεσιών, εξουσιοδοτημένων από τον GAFI, που εξετάζουν τη συμβατότητα νέων επενδυτικών σχεδίων με την ισχύουσα νομοθεσία ("Accreditation Offices"). Οι εν λόγω υπηρεσίες εξετάζουν τα δικαιολογητικά που υποβάλλουν οι επενδυτές και έχουν τη δυνατότητα να εκδίδουν πιστοποιητικά «συμβατότητας» τα οποία έχουν ισχύ ενός έτους. Δυνατότητα χορήγησης στον επενδυτή πιστοποίησης απολαβής επενδυτικών κινήτρων προκαταβολικά, χωρίς να είναι αναγκαία η χορήγηση επιμέρους εγκρίσεων και πιστοποιήσεων από κρατικούς φορείς.

- Προβλέπεται δυνατότητα χορήγησης –μέσω διατάγματος του Υπουργικού Συμβουλίου- μοναδικής, ενιαίας έγκρισης για τη σύσταση, λειτουργία και διαχείριση επενδυτικών σχεδίων στρατηγικού χαρακτήρα ή εθνικής κλίμακας, με τη σύμπραξη δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, στους κλάδους κοινωφελών υπηρεσιών, υποδομών, ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, οδοποιίας, μεταφορών και λιμένων. Η εν λόγω έγκριση περιλαμβάνει τις οικοδομικές άδειες καθώς και την εκχώρηση της γης που είναι αναγκαία για τη λειτουργία της επένδυσης.
- Προβλέπεται δυνατότητα δημιουργίας ιδιωτικών ελευθέρων ζωνών, κατόπιν σχετικής εισήγησης του αρμόδιου Υπουργού και έγκρισης του Υπουργικού Συμβουλίου.
- Δημιουργία ειδικών τεχνολογικών επενδυτικών ζωνών για κλάδους νέων τεχνολογιών, συγκεκριμένα στους κλάδους τηλεπικοινωνιών & τεχνολογίας πληροφορικής, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, data centers, outsourcing, ανάπτυξης λογισμικού, τεχνολογιών εκπαίδευσης.
- Θέσπιση δυνατότητας έκφρασης του εταιρικού κεφαλαίου σε οποιοδήποτε διεθνώς μετατρέψιμο νόμισμα.
- Περαιτέρω κατοχύρωση των κρατικών εγγυήσεων για μη εθνικοποίηση επενδυτικών σχεδίων. Επίσης, παροχή εγγυήσεων περί μη απαλλοτρίωσης επενδυτικών σχεδίων, παρά μόνον για λόγους δημοσίου συμφέροντος και κατόπιν ικανού ποσού αποζημίωσης.
- Δικαιώματα του επενδυτή αποτελούν η σύσταση και επέκταση του επενδυτικού σχεδίου, η ελεύθερη χρηματοδότησή του με κεφάλαια από το εξωτερικό σε ξένο νόμισμα, χωρίς περιορισμούς, καθώς επίσης και η ιδιοκτησία, διαχείριση, χρήση και διάθεση του επενδυτικού σχεδίου, ο επαναπατρισμός κερδών, καθώς και η εκκαθάρισή του και η μεταφορά όλων των εσόδων της ρευστοποίησης, ή μέρους αυτών, στο εξωτερικό. Σημειώνεται ότι επισπεύδονται οι διαδικασίες εκκαθάρισης εταιρειών, καθώς η διοίκηση υποχρεούται σε διάστημα 120 ημερών από την ημερομηνία κατάθεσης της αίτησης εκκαθάρισης, να ειδοποιήσει τον GAFI και την ενδιαφερόμενη επιχείρηση σχετικά με τις οικονομικές υποχρεώσεις που ενδεχομένως έχει έναντι κρατικών φορέων ή τρίτων στην Αίγυπτο.
- Θέσπιση υποχρέωσης του GAFI για ηλεκτρονική δημοσίευση –σε ετήσια βάση- βάσης δεδομένων με όλες τις λεπτομέρειες των εταιρειών που επωφελούνται των διατάξεων του επενδυτικού νόμου, καθώς και των εταιρειών στις οποίες έχει διατεθεί κρατική γη στο πλαίσιο του επενδυτικού νόμου.
- Καθιέρωση δικαιώματος των επιχειρήσεων και των επενδυτικών εταιρειών να πραγματοποιούν εισαγωγές και εξαγωγές σχετιζόμενες με τη λειτουργία της επένδυσης, απ' ευθείας ή δια της χρήσης μεσαζόντων, αλλά χωρίς την υποχρέωση να εγγράφονται σε ειδικά μητρώα εισαγωγέων ή εξαγωγέων.
- Θέσπιση γενικού δικαιώματος πρόσληψης ξένου εργατικού δυναμικού σε επενδυτικά σχέδια σε ποσοστό έως 10% του συνολικού αριθμού εργαζομένων, που μπορεί να προσαυξηθεί σε 20% σε περιπτώσεις έλλειψης ειδικευμένου εγχώριου εργατικού δυναμικού. Δυνατότητα εξαίρεσης στρατηγικού χαρακτήρα επενδύσεων από τα ως άνω ανώτατα ποσοστά, κατόπιν σχετικής απόφασης του Ανωτάτου Συμβουλίου Επενδύσεων.
- Προστασία των επενδυτικών σχεδίων από αυθαίρετες αποφάσεις διοικητικών οργάνων και μη λήψη κρατικών μέτρων εναντίον επενδύσεων (ακύρωση ή αναστολή ισχύος επενδυτικών αδειών, επανάκτηση από το κράτος ακινήτων που έχουν προηγουμένως διατεθεί για τη διενέργεια της επένδυσης), παρά μόνον κατόπιν παρέλευσης εύλογης προθεσμίας από την ειδοποίηση του επενδυτή περί ενδεχόμενων παραβάσεων, και οπωσδήποτε κατόπιν σύμφωνης γνώμης της Γενικής Αρχής Επενδύσεων.
- Μη δυνατότητα κατάσχεσης περιουσιακών στοιχείων των επενδυτικών σχεδίων χωρίς δικαστική εντολή ή τελεσίδικη δικαστική απόφαση, με εξαίρεση στην περίπτωση φορολογικών οφειλών ή οφειλών από ασφαλιστικές εισφορές προς το κράτος. Περαιτέρω, αφαίρεση δυνατότητας από διοικητικά όργανα να εκδίδουν αποφάσεις που επιβάλλουν οικονομικά ή διαδικαστικά βάρη σε επενδυτικά σχέδια, παρά μόνον

κατόπιν της σύμφωνης γνώμης της Γενικής Αρχής Επενδύσεων και της έγκρισης του Υπουργικού Συμβουλίου και του Ανωτάτου Συμβουλίου Επενδύσεων.

(β) Γενικά επενδυτικά κίνητρα:

- Τα έγγραφα σύστασης των επιχειρήσεων που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του επενδυτικού νόμου, καθώς και οι συμβάσεις δανεισμού τους και σύναψης ενυπόθηκων δανείων που συνδέονται με τις δραστηριότητές τους απαλλάσσονται από έξοδα χαρτοσήμου και συμβολαιογραφικά τέλη επικύρωσης για περίοδο πέντε ετών από την ημερομηνία εγγραφής στο εμπορικό μητρώο, καθώς επίσης και από φόρους και τέλη για την εγγραφή των γαιών που είναι απαραίτητες για τη σύσταση και λειτουργία των επιχειρήσεων / επενδυτικών σχεδίων.
- Γενικευμένη εφαρμογή ενιαίου δασμού 2% στις εισαγωγές μηχανολογικού και λοιπού εξοπλισμού που είναι απαραίτητος για τη σύσταση και λειτουργία επιχειρήσεων που εμπίπτουν στον επενδυτικό νόμο, καθώς και για την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων που σχετίζονται με ανάπτυξη υποδομών.
- Καθιέρωση προσωρινής απαλλαγής από δασμούς στις εισαγωγές προτύπων και καλουπιών για την παραγωγή προϊόντων από βιομηχανικά επενδυτικά σχέδια, για ορισμένη χρονική περίοδο, με υποχρέωση επανεξαγωγής τους στη συνέχεια εκτός Αιγύπτου.

(γ) Ειδικά επενδυτικά κίνητρα

- Φορολογικές εκπτώσεις (μείωση των καθαρών φορολογητέων κερδών) έως επταετούς διάρκειας, της τάξεως του 50% για επενδύσεις σε γεωγραφικές ζώνες που παρουσιάζουν επείγουσες αναπτυξιακές ανάγκες (περιλαμβανομένων της Οικονομικής Ζώνης της Διώρυγας Σουέζ, της Οικονομικής Ζώνης του Χρυσού Τριγώνου, καθώς και περιφερειών κυρίως της Άνω Αιγύπτου και του Σινά) και του 30% για επενδύσεις στην υπόλοιπη επικράτεια, σε κλάδους εντάσεως εργασίας, σε μικρομεσαίες επιχειρήσεις, σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, σε στρατηγικού χαρακτήρα εθνικής κλίμακας επενδυτικά σχέδια, στον τουρισμό, στην παραγωγή και διανομή ηλεκτρισμού, σε εξαγωγικούς κλάδους, στην αυτοκινητοβιομηχανία και τις τροφοδότριες της βιομηχανίες, στις βιομηχανίες ξύλου, επίπλων, εκτυπώσεων, συσκευασίας και χημικών προϊόντων, φαρμακευτικών (αντιβιοτικών και ογκολογικών φαρμάκων) και καλλυντικών, τροφίμων, αγροβιομηχανίας και ανακύκλωσης γεωργικών αποβλήτων, κατασκευών, μεταλλουργίας, κλωστοϋφαντουργίας και κατεργασίας δερμάτων. Οι εν λόγω φορολογικές εκπτώσεις για νέα επενδυτικά σχέδια δεν θα μπορούν να υπερβαίνουν το όριο του 80% του καταβληθέντος εταιρικού κεφαλαίου της επένδυσης, σύμφωνα με τις διατάξεις του φορολογικού κώδικα.

(δ) Πρόσθετα επενδυτικά κίνητρα (με διάταγμα του Υπουργικού Συμβουλίου)

- Δυνατότητα δημιουργίας ειδικών τελωνειακών καθεστώτων σε λιμένες για την εξαγωγή και εισαγωγή προϊόντων / υπηρεσιών που σχετίζονται με επενδυτικά σχέδια, με σύμφωνη γνώμη του Υπουργού Οικονομικών.
- Δυνατότητα ανάληψης από το κράτος της αξίας του κόστους σύνδεσης των επενδυτικών σχεδίων ή και μέρους αυτών με κοινωφελείς υπηρεσίες, μετά την ολοκλήρωση και λειτουργία αυτών.
- Δυνατότητα μερικής κάλυψης από το αιγυπτιακό κράτος του κόστους τεχνικής εκπαίδευσης του εργατικού δυναμικού που απασχολείται σε επενδυτικά σχέδια.
- Δυνατότητα επιστροφής του ημίσεως της αξίας της γης που χρησιμοποιείται για βιομηχανικά επενδυτικά σχέδια, υπό την προϋπόθεση έναρξης παραγωγής εντός περιόδου διετίας από την ημερομηνία κτήσης της βιομηχανικής γης.
- Δυνατότητα δωρεάν διάθεσης γης από το κράτος για την υλοποίηση επενδυτικών σχεδίων σε στρατηγικούς κλάδους.

(ε) Εξαιρέσεις από κανονισμούς εισαγωγών & εξαγωγών, δασμούς και λοιπούς φόρους σε ελεύθερες ζώνες

- Εξαιρούνται από τους κανονισμούς εισαγωγών και εξαγωγών και τις γενικές τελωνειακές διαδικασίες προϊόντα που εξάγονται ή εισάγονται από και προς ελεύθερες ζώνες, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά σχετίζονται με τη δραστηριότητα των επενδυτικών σχεδίων.
- Απαλλάσσονται από δασμούς, ΦΠΑ και άλλα τέλη τα προϊόντα που εξάγονται ή εισάγονται από και προς ελεύθερες ζώνες, υπό την προϋπόθεση ότι αυτά σχετίζονται με τη δραστηριότητα των επενδυτικών σχεδίων.
- Με την εξαίρεση των αυτοκινήτων, απαλλάσσονται από δασμούς, ΦΠΑ και άλλους φόρους και επιβαρύνσεις, όλος ο εξοπλισμός, τα εργαλεία, οι μηχανές και τα μεταφορικά οχήματα κάθε είδους που κρίνονται απαραίτητα για τη λειτουργία αδειοδοτηθέντων επενδυτικών σχεδίων εντός ελευθέρων ζωνών, ακόμη και σε εξαιρετικές περιπτώσεις που η φύση της δραστηριότητας απαιτεί την προσωρινή έξοδό τους από την ελεύθερη ζώνη και την επιστροφή τους σε αυτήν, υπό συγκεκριμένους όρους, προϋποθέσεις και εγγυήσεις που ορίζονται με διάταγμα του Υπουργικού Συμβουλίου.
- Επενδυτικά σχέδια που στεγάζονται εντός ελευθέρων ζωνών φορολογούνται με διαφορετικό τρόπο από ότι ισχύει γενικά με βάση το φορολογικό δίκαιο της Αιγύπτου.
- Η φορολόγηση των επενδυτικών σχεδίων σε δημόσιες ελεύθερες ζώνες γίνεται με συντελεστή 2% της αξίας (CIF) των εισερχόμενων αγαθών όσον αφορά επενδύσεις στους κλάδους αποθήκευσης και logistics και 1% της αξίας (FOB) των εξερχόμενων αγαθών όσον αφορά επενδύσεις στους κλάδους βιομηχανίας και συναρμολόγησης. Το διαμετακομιστικό εμπόριο αγαθών που επανεξάγονται σε συγκεκριμένους προορισμούς απαλλάσσεται από τη συγκεκριμένη φορολόγηση. Τα επενδυτικά σχέδια τα οποία δεν συνεπάγονται εισαγωγή ή εξαγωγή αγαθών υπόκεινται σε φορολόγηση με συντελεστή 1% των συνολικών εσόδων τους, όπως αυτά προκύπτουν από τις ελεγμένες οικονομικές τους καταστάσεις.
- Η φορολόγηση των επενδυτικών σχεδίων σε ιδιωτικές ελεύθερες ζώνες όσον αφορά επενδύσεις στους κλάδους βιομηχανίας και συναρμολόγησης γίνεται με συντελεστή 2% των συνολικών εσόδων τους όταν τα παραγόμενα προϊόντα προορίζονται για την αιγυπτιακή αγορά και 1% των συνολικών εσόδων τους όταν τα παραγόμενα προϊόντα εξάγονται. Το διαμετακομιστικό εμπόριο αγαθών που επανεξάγονται σε συγκεκριμένους προορισμούς απαλλάσσεται από τη συγκεκριμένη φορολόγηση. Τα λοιπά επενδυτικά σχέδια εντός ιδιωτικών ελευθέρων ζωνών υπόκεινται σε φορολόγηση με συντελεστή 2% των συνολικών εσόδων τους.
- Τα επενδυτικά σχέδια που στεγάζονται σε δημόσιες και ιδιωτικές ελεύθερες ζώνες υποχρεούνται σε καταβολή προς τον GAFI ετήσιων τελών υπηρεσιών έως 0,001% του κεφαλαίου τους (μέγιστου επιτρεπόμενου ύψους EGP100.000) ή του ισόποσού του σε άλλα νομίσματα.

(στ) Μηχανισμοί επίλυσης επενδυτικών διαφορών

- Λειτουργία Μόνιμης Επιτροπής επίλυσης επενδυτικών διαφορών, υπό μορφή «Επιτροπής Εφέσεων» στο πλαίσιο του GAFI, έναντι της οποίας οι επενδυτές μπορούν να ασκήσουν έφεση κατά αποφάσεων του GAFI, και η οποία έχει υποχρέωση έκδοσης τελεσίδικων αποφάσεων εντός περιόδου 30 ημερών από την ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας. Επιπλέον, σύσταση Διυπουργικής Επιτροπής επίλυσης επενδυτικών διαφορών μεταξύ επενδυτών και κράτους, με υποχρέωση έκδοσης τελεσίδικων αποφάσεων εντός περιόδου 30 ημερών από την ολοκλήρωση της ακροαματικής διαδικασίας, Επίσης, σύσταση Διυπουργικής Επιτροπής επίλυσης επενδυτικών διαφορών από επενδυτικές συμβάσεις μεταξύ κρατικών αρχών και επενδυτών, με σκοπό τη διευθέτηση προβλημάτων στις συμβάσεις ή στους

οικονομικούς όρους αυτών. Επίσης, δημιουργία του Ανωτάτου Συμβουλίου Επενδύσεων, υπό τον Αιγύπτιο Πρόεδρο, με δυνατότητα έκδοσης αποφάσεων δεσμευτικών για το σύνολο της διοίκησης.

- Η δυνατότητα επίλυσης επενδυτικών διαφορών –πέραν των προβλεπομένων στην επενδυτική νομοθεσία- και σύμφωνα με τις διατάξεις της νομοθεσίας περί διαιτησίας σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις που έχει θεσπιστεί με το Νόμο 27/1994. Επιπλέον, προβλέπεται η δημιουργία Αιγυπτιακού Κέντρου Διαιτησίας και Διαμεσολάβησης, που θα είναι αρμόδιο για διευθέτηση διαφορών μεταξύ επενδυτών, καθώς και επενδυτών με το κράτος ή κρατικούς φορείς, υπό την προϋπόθεση ότι αυτοί θα έχουν προσυμφωνήσει για την υπαγωγή των διαφορών τους σε διαιτησία με βάση το αιγυπτιακό δίκαιο.
- Παροχή δυνατότητας συμβιβασμού του κράτους με τον επενδυτή στο πλαίσιο του επενδυτικού νόμου, για αδικήματα που εμπίπτουν στον Ποινικό Κώδικα, καθώς και μη δυνατότητα άσκησης ποινικών διώξεων εναντίον του επενδυτή παρά μόνον κατόπιν σύμφωνης γνώμης του αρμόδιου Υπουργού.

Το Μάρτιο 2019, το Υπουργείο Επενδύσεων εκκίνησε νέα πρωτοβουλία για την ταχύτερη αντιμετώπιση προβλημάτων που ενδεχομένως αντιμετωπίζουν επενδυτές που δραστηριοποιούνται στη χώρα, υπό την επωνυμία “Investment without Challenges”. Συγκεκριμένα, το Υπουργείο δημιούργησε ειδικό λογαριασμό ηλεκτρονικού ταχυδρομείου (διεύθυνση: support@miic.gov.eg), καθώς και ειδική τηλεφωνική γραμμή στη Γενική Αρχή Επενδύσεων & Ελευθέρων Ζωνών (GAFI hotline: 16035) προκειμένου να υποδέχεται σχετικά παράπονα και προτάσεις επενδυτών.

Όπως σχολιάζουν αρκετοί έγκυροι διεθνείς αναλυτές της αιγυπτιακής οικονομίας, θεωρείται εξαιρετικά αμφίβολο εάν η θέσπιση, κάθε λίγα χρόνια, νέων θεσμικών πλαισίων για τις επενδύσεις, εξυπηρετεί στην πραγματικότητα το σκοπό της δραστικής βελτίωσης του επενδυτικού κλίματος και της προσέλκυσης επενδύσεων στη χώρα, δεδομένων των –πολύ επίμονων και ανθεκτικών στην πάροδο του χρόνου- αγκυλώσεων που παρουσιάζει το αιγυπτιακό κράτος και η γραφειοκρατία. Παρά τις όποιες βελτιώσεις του συστήματος προσέλκυσης και υποδοχής επενδύσεων, ως σημαντικά μειονεκτήματα, εν γένει, συνεχίζουν να αναφέρονται από τους επενδυτές η δαιδαλώδης γραφειοκρατία, η αδιαφάνεια και διαφθορά, το φορολογικό σύστημα, οι μακροχρόνιες δικαστικές ατελέσφορες διαδικασίες και το πολύπλοκο τελωνειακό σύστημα.

4. Ελεύθερες ζώνες

Τόσο εγχώριοι όσο και ξένοι επενδυτές μπορούν να υλοποιήσουν επενδυτικά σχέδια εντός των ελευθέρων ζωνών, το καθεστώς των οποίων διέπεται από πλειάδα νόμων, για την εφαρμογή των οποίων αρμόδιος φορέας είναι η Γενική Αρχή Επενδύσεων & Ελευθέρων Ζωνών (GAFI). Οι εισαγωγές των περισσοτέρων κατηγοριών πρώτων υλών και προϊόντων στις ελεύθερες ζώνες είναι απαλλαγμένες από δασμούς, περιορισμούς και διατυπώσεις. Σημειώνουμε ότι οι 9 αιγυπτιακές δημόσιες ελεύθερες ζώνες, οι οποίες εμπίπτουν στη δικαιοδοσία του GAFI, είναι επικεντρωμένες στις περιοχές της Αλεξάνδρειας, του Σουέζ, του Πορτ Σάιντ, της Δαμιέττης, της Ισμαηλίας και του Καΐρου, ενώ δύο ζώνες, εκείνες του Κεφτ και του Σιμπίν Ελ Κομ βρίσκονται στη νότια Αίγυπτο και στο Δέλτα του Νείλου, αντίστοιχα. Η γεωγραφική κατανομή των ελευθέρων ζωνών επικεντρώνεται σε περιοχές πλησίον λιμένων και αεροδρομίων –και συνεπώς τελωνειακών σημείων εισόδου και εξόδου, ώστε να διευκολύνονται και επισπεύδονται οι σχετικές εισαγωγικές και εξαγωγικές διαδικασίες.

Το 2017, ο GAFI ανακοίνωσε στρατηγική δημιουργίας δημοσίων ελευθέρων ζωνών σε όλες τις περιφέρειες της Αιγύπτου, ενώ στη διάρκεια του 2018 αποφασίστηκε η δημιουργία νέας ελεύθερης ζώνης στην περιοχή Nuweiba στο Νότιο Σινά και το Μάιο 2019 το αιγυπτιακό υπουργικό συμβούλιο ενέκρινε τη δημιουργία νέας ειδικής οικονομικής / επενδυτικής ζώνης, στην περιοχή νοτίως της νέας πόλης του Ασουάν, στην Άνω Αίγυπτο. Η νέα

επενδυτική ζώνη θα επικεντρώσει το ενδιαφέρον της στους κλάδους υψηλής τεχνολογίας, αγροτικών προϊόντων, βιομηχανίας τροφίμων (κυρίως κατεργασία ιχθυηρών) και κατασκευής κοσμημάτων, ενώ αναμένεται να προσελκύσει ιδιωτικές επενδύσεις $2,3 δισ. και να δημιουργήσει περίπου 15.000 θέσεις εργασίας. Επιπλέον, στο τέλος του 2017 αποφασίστηκε η προώθηση των διαδικασιών ανάπτυξης ελεύθερης ζώνης επικεντρωμένης στον κλάδο κλωστοϋφαντουργίας, στην περιοχή Minya της Άνω Αιγύπτου. Η υλοποιούμενη στρατηγική του GAFI περιλαμβάνει τη δημιουργία συνολικά επτά νέων ελευθέρων ζωνών στις περιφέρειες Minya, Νοτίου Σινά, Νέας Ισμαηλίας, Γκίζα, Dakahlia, Ασουάν και Kafr El Sheikh, οι οποίες αναμένεται να συγκεντρώσουν πάνω από 1.000 νέα επενδυτικά σχέδια και να δημιουργήσουν περίπου 120.000 θέσεις απασχόλησης.

Το Σεπτέμβριο 2019 ολοκληρώθηκαν οι εργασίες επέκτασης, αναβάθμισης, εκσυγχρονισμού και ψηφιοποίησης / αυτοματοποίησης των υποδομών της ελεύθερης ζώνης του Nasr City, στο Κάιρο, η οποία φιλοξενεί στην τρέχουσα περίοδο 206 επενδυτικά σχέδια, με κεφάλαια ύψους $3,8 δισ., συνολικές επενδύσεις αξίας $6,8 δισ. και συνολική αξία οικονομικής δραστηριότητας, συμπεριλαμβανομένων των εξαγωγών, ύψους $1,8 δισ. κατά το οικονομικό έτος 2018/19.

Οι δραστηριότητες που επιτρέπεται να αναληφθούν εντός των ορίων ελευθέρων ζωνών περιλαμβάνουν την ανάμειξη και συγχώνευση προϊόντων, την ανασυσκευασία, τη μεταποίηση, τη συναρμολόγηση, την κατεργασία και την επισκευή. Οι κύριοι κλάδοι βιομηχανικών δραστηριοτήτων εντός των αιγυπτιακών ελευθέρων ζωνών περιλαμβάνουν την παραγωγή ηλεκτρονικού εξοπλισμού, την κατεργασία δέρματος και την υποδηματοποιία, την παραγωγή φαρμάκων, τροφίμων, τη μεταλλουργία και την παραγωγή μεταλλικών προϊόντων, την κλωστοϋφαντουργία, την παραγωγή χημικών προϊόντων, την παραγωγή επίπλων και γυαλιού, καθώς και κεραμικών προϊόντων και την κατεργασία πετρωμάτων, την παραγωγή μηχανημάτων, μεταφορικού και ηλεκτρολογικού εξοπλισμού, την κατεργασία και παραγωγή χαρτιού και χάρτινων ειδών, τις εκτυπώσεις, την παραγωγή υλικών συσκευασίας, καθώς επίσης και την παραγωγή βιοκαυσίμων και περιβαλλοντικά φιλικών προϊόντων, την ανακύκλωση και την κατασκευή εξοπλισμού για την παραγωγή ενέργειας από ηλιακές και αιολικές πηγές. Στις ελεύθερες ζώνες δεν επιτρέπεται η άσκηση δραστηριοτήτων με υψηλό βαθμό κατανάλωσης ενέργειας, καθώς και σχετιζόμενων με την παραγωγή λιπασμάτων, σιδήρου & χάλυβα, κατεργασία πετρελαίου και αερίου (καθώς και με την υγροποίηση και μεταφορά αυτών). Εν τούτοις, ο νόμος 133/2010 επιτρέπει την εγκατάσταση και λειτουργία διυλιστηρίων πετρελαίου στις ελεύθερες ζώνες, υπό τους όρους και τις προϋποθέσεις που καθορίζονται στον επενδυτικό νόμο. Απαγορεύεται επίσης η άσκηση βιομηχανικής δραστηριότητας που σχετίζεται με την κατεργασία καπνού, αλκοολούχων ποτών, καθώς και αμυντικού υλικού.

Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε ελεύθερες ζώνες μπορούν να αναλαμβάνουν είτε βιομηχανικές δραστηριότητες, αλλά και δραστηριότητες παροχής υπηρεσιών (μεταφορών, logistics, τεχνικών υπηρεσιών που σχετίζονται με την έρευνα, ανάπτυξη και μεταφορά πετρελαίου και αερίου, διαχείρισης βιομηχανικών, κατασκευαστικών & επενδυτικών σχεδίων, εκδόσεων και μέσων επικοινωνίας), ενώ δεν υπόκεινται σε εταιρική φορολογία κερδών. Βασική προϋπόθεση προκειμένου να απολαμβάνουν οι εν λόγω επιχειρήσεις των προνομίων εγκατάστασης σε ελεύθερες ζώνες είναι τα προϊόντα που παράγουν ή οι υπηρεσίες που παρέχουν να προορίζονται για εξαγωγή.

Το διοικητικό συμβούλιο εκάστης ελεύθερης ζώνης είναι αρμόδιο για την έκδοση εγκρίσεων ίδρυσης και λειτουργίας επιχειρήσεων εντός των ορίων της, έναντι χρηματικής εγγύησης που είναι υποχρεωμένοι να καταθέτουν οι επενδυτές, ανώτατου ύψους 2% επί του συνολικού κόστους του επενδυτικού σχεδίου. Η διάθεση γαιών για τη λειτουργία επενδυτικών σχεδίων εντός των δημόσιων ελευθέρων ζωνών γίνεται με το σύστημα της

αδειοδότησης επί τη βάσει επικαρπίας. Κατά τη διαδικασία αξιολόγησης των αιτήσεων επιχειρήσεων για λειτουργία εντός ελευθέρων ζωνών, οι συναρμόδιες αιγυπτιακές αρχές λαμβάνουν υπόψη τους στοιχεία όπως το ύψος του επενδυόμενου κεφαλαίου, ο αριθμός θέσεων εργασίας, καθώς και το αναμενόμενο ύψος εξαγωγών.

Εξυπακούεται ότι οι επιχειρήσεις που είναι εγκατεστημένες σε ελεύθερες ζώνες απαλλάσσονται από τελωνειακές διαδικασίες, δασμούς, ΦΠΑ και άλλους φόρους και τέλη, αποκλειστικά για τα προϊόντα εκείνα που σχετίζονται άμεσα με, και είναι απαραίτητα για τη δραστηριότητα της επιχείρησης που εγκαθίσταται σε ελεύθερη ζώνη. Η φορολόγηση των επενδυτικών σχεδίων σε δημόσιες ελεύθερες ζώνες γίνεται με συντελεστή 2% της αξίας (CIF) των εισερχόμενων αγαθών όσον αφορά επενδύσεις στους κλάδους αποθήκευσης και logistics και 1% της αξίας (FOB) των εξερχόμενων αγαθών όσον αφορά επενδύσεις στους κλάδους βιομηχανίας και συναρμολόγησης. Το διαμετακομιστικό εμπόριο αγαθών που επανεξάγονται σε συγκεκριμένους προορισμούς απαλλάσσεται από τη συγκεκριμένη φορολόγηση. Τα επενδυτικά σχέδια τα οποία δεν συνεπάγονται εισαγωγή ή εξαγωγή αγαθών υπόκεινται σε φορολόγηση με συντελεστή 1% των συνολικών εσόδων τους, όπως αυτά προκύπτουν από τις ελεγμένες οικονομικές τους καταστάσεις. Η φορολόγηση των επενδυτικών σχεδίων σε ιδιωτικές ελεύθερες ζώνες όσον αφορά επενδύσεις στους κλάδους βιομηχανίας και συναρμολόγησης γίνεται με συντελεστή 2% των συνολικών εσόδων τους όταν τα παραγόμενα προϊόντα προορίζονται για την αιγυπτιακή αγορά και 1% των συνολικών εσόδων τους όταν τα παραγόμενα προϊόντα εξάγονται. Το διαμετακομιστικό εμπόριο αγαθών που επανεξάγονται σε συγκεκριμένους προορισμούς απαλλάσσεται από τη συγκεκριμένη φορολόγηση. Τα λοιπά επενδυτικά σχέδια εντός ιδιωτικών ελευθέρων ζωνών υπόκεινται σε φορολόγηση με συντελεστή 2% των συνολικών εσόδων τους.

5. Ειδικές οικονομικές ζώνες, επενδυτικές ζώνες, τεχνολογικές ζώνες

Οι **Ειδικές Οικονομικές Ζώνες** θεσπίσθηκαν δια του νόμου 83/2002, με σκοπό την παροχή σε εγκαθιστάμενες μεγάλου μεγέθους επιχειρήσεις υπηρεσιών απαλλαγμένων από βαριές γραφειοκρατικές διαδικασίες, χαμηλότερους φορολογικούς συντελεστές (της τάξεως του 10% κατά μέσο όρο για το σύνολο των δραστηριοτήτων τους), καθώς επίσης και περισσότερο ευέλικτο κανονιστικό πλαίσιο όσον αφορά τη διοίκηση και την εργασία. Οι κλάδοι δραστηριότητας που κυρίως απαντώνται σε Ειδικές Οικονομικές Ζώνες περιλαμβάνουν την παραγωγή λιπασμάτων, τη χαλυβουργία, τη φαρμακοβιομηχανία, την παραγωγή δομικών υλικών, καθώς και τα πετροχημικά προϊόντα. Πλέον σημαντική είναι η ειδική οικονομική ζώνη της Διώρυγας του Σουέζ, η οποία εγκαθιδρύθηκε το 2015 δια ΠΔ (330/2015).

Πέραν των ειδικών οικονομικών ζωνών, στην Αίγυπτο λειτουργούν και **Επενδυτικές Ζώνες** που δημιουργήθηκαν με βάση το νόμο 19/2007 και κατοχυρώνονται με βάση τον επενδυτικό νόμο του 2017. Οι Επενδυτικές Ζώνες, οι δραστηριότητες των οποίων εξειδικεύονται –με βάση τον επενδυτικό νόμο- στους κλάδους logistics, γεωργίας και βιομηχανίας, παρέχουν πλεονεκτήματα στους εγκαθιστάμενους σε αυτές εγχώριους και ξένους επενδυτές, υπό την έννοια ότι οι επενδύσεις εντός των ζωνών απολαμβάνουν όλων των εγγυήσεων, των γενικών και ειδικών κινήτρων του επενδυτικού νόμου. Οι Επενδυτικές Ζώνες προσφέρουν εξάλλου τα πλεονεκτήματα του υψηλού βαθμού συγκέντρωσης επιχειρήσεων, καθώς και χρήσης υποδομών και υπηρεσιών one-stop-shop.

Σύμφωνα με στοιχεία του GAFI, στη χώρα βρίσκονται 5 επενδυτικές ζώνες σε πλήρη λειτουργία (με τις ονομασίες Pyramids, Tajamoat, Polaris Inter., CPC & Engineering Development - E2), ενώ στον προγραμματισμό της κυβέρνησης περιλαμβάνονται σχέδια για τη δημιουργία 12 νέων επενδυτικών ζωνών σε επτά αιγυπτιακές περιφέρειες (Κάιρο, Qalyubia, Sharqiya, Αλεξάνδρεια, Fayoum, Γκίζα, Dakahlia και Δαμιέττη), με κύριες δραστηριότητες τη βιοτεχνολογία, την επιστημονική έρευνα, την επιπλοβιομηχανία και τις μικρομεσαίες

επιχειρήσεις χειροτεχνίας. Οι εν λόγω επενδυτικές ζώνες, οι οποίες βρίσκονται υπό ανάπτυξη στην παρούσα φάση, αναμένεται να συγκεντρώσουν περίπου 2.830 επενδυτικά projects, να δημιουργήσουν πάνω από 200.000 θέσεις εργασίας και να προσελκύσουν επενδυτικά κεφάλαια ύψους περίπου EGP78 δισ.

Τον Αύγουστο 2019, ο GAFI προσέφερε σε επενδυτές συνολικά 107 projects που αφορούν τον κλάδο εξορύξεων και μεταλλουργίας, στην επενδυτική ζώνη της πόλης Mit Ghamr, στην περιφέρεια της Dakahlia, τα οποία εκτιμάται πως θα δημιουργήσουν περίπου 2.000 νέες θέσεις εργασίας. Ο GAFI παρέχει διευκολύνσεις σε επενδυτές στην εν λόγω ζώνη, οι οποίες συνίστανται σε εξάμηνη περίοδο χάριτος προκειμένου αυτοί να αποπληρώσουν το αντίτιμο για τη μίσθωση των εγκαταστάσεων και να θέσουν σε λειτουργία τις βιομηχανικές εγκαταστάσεις. Σύμφωνα με σχετικό ανακοινωθέν του GAFI, θα εφαρμόζεται σε ετήσια βάση -για περίοδο τριών ετών- αύξηση της τάξεως του 10% στην αξία της χρηματοδοτικής μίσθωσης εκάστης μονάδας, η οποία θα αναπροσαρμόζεται με βάση τον πληθωρισμό.

Ο επενδυτικός νόμος του 2017 καθιερώνει τη δυνατότητα σύστασης **ειδικών επενδυτικών ζωνών για κλάδους νέων τεχνολογιών (Τεχνολογικές Ζώνες)**, συγκεκριμένα στους κλάδους τηλεπικοινωνιών & τεχνολογίας πληροφορικής, ηλεκτρονικού εξοπλισμού, data centers, outsourcing, ανάπτυξης λογισμικού, τεχνολογιών εκπαίδευσης. Οι επιχειρήσεις που θα εγκαθίστανται σε Τεχνολογικές Ζώνες θα απολαμβάνουν φοροαπαλλαγών και απαλλαγών από φόρους για τον εξοπλισμό τους, καθώς και φορολογικών εκπτώσεων της τάξεως του 50% ή του 30% ανάλογα με το πού είναι εγκατεστημένες και τη φύση της δραστηριότητάς τους, καθώς και όλων των κινήτρων που προβλέπονται στον επενδυτικό νόμο. Ο προγραμματισμός της αιγυπτιακής κυβέρνησης περιλαμβάνει την κατασκευή 5 συνολικά νέων τεχνολογικών ζωνών, στις περιοχές Borg El-Arab, Sadat City, 10th of Ramadan, νέας πόλης του Assiut και νέας πόλης του Ασουάν, δια της συνεργασίας των Υπουργείων Οικιστικής Ανάπτυξης και Επικοινωνιών & Τεχνολογίας Πληροφορικής. Στη διάρκεια του 2019 ολοκληρώθηκαν οι κατασκευαστικές εργασίες για τη δημιουργία νέας τεχνολογικής ζώνης στην περιοχή της –υπό κατασκευή- νέας πόλης του Beni Suef, στην Άνω Αίγυπτο, επενδυτικού κόστους της τάξεως των EGP430 εκατ. Η νέα τεχνολογική ζώνη έχει συνολική έκταση 55 feddan, ενώ η ολοκληρωθείσα πρώτη φάση κατασκευής της εκτείνεται σε 18,5 feddans (1 feddan = 4.200 τετρ. μέτρα).

6. Βιομηχανικές ζώνες

Στο πλαίσιο της στρατηγικής του για την ανάπτυξη των ανταγωνιστικών κλάδων της εγχώριας βιομηχανίας, **το αιγυπτιακό Υπουργείο Εμπορίου & Βιομηχανίας, υλοποιεί εκτεταμένο πρόγραμμα ίδρυσης βιομηχανικών ζωνών και διάθεσης γης για βιομηχανικά επενδυτικά σχέδια ανά την χώρα, μέσω της αρμόδιας Αρχής Βιομηχανικής Ανάπτυξης (IDA)**. Στο πλαίσιο αυτό, το Μάιο 2017 η αιγυπτιακή κυβέρνηση εξέδωσε επί μακρόν αναμενόμενη νέα νομοθεσία (Ν. 15/2017) η οποία απλοποίησε και συντόμευσε τις διαδικασίες χορήγησης αδειών για βιομηχανικές εγκαταστάσεις, με αποτέλεσμα να αυξηθούν με εκθετικούς ρυθμούς οι χορηγήσεις τέτοιων αδειών. Επιπλέον, ο νόμος 83/2016 έδωσε στην IDA την αποκλειστική αρμοδιότητα να διαχειρίζεται όλες τις γαίες βιομηχανικής χρήσης στην Αίγυπτο, αν και στην πράξη εμπλέκονται, ακόμη, αρκετές δημόσιες υπηρεσίες (λ.χ. η Αρχή Νέων Αστικών Κοινοτήτων – NUCA) και τοπικές αυτοδιοικητικές αρχές (λ.χ. διοικητικές περιφέρειες, δήμοι), με αποτέλεσμα να μην έχει αντιμετωπιστεί ριζικά η πολυπλοκότητα του συστήματος διαχείρισης βιομηχανικών γαιών. Αρμόδιος αιγυπτιακός φορέας για τις βιομηχανικές αδειοδοτήσεις και την διάθεση κρατικών γαιών για ανάπτυξη βιομηχανικών δραστηριοτήτων είναι η ως άνω Αρχή Βιομηχανικής Ανάπτυξης (IDA, www.ida.gov.eg).

Σύμφωνα με στοιχεία της IDA (τέλους 2018), σε ολόκληρη την αιγυπτιακή επικράτεια υπάρχουν 130 βιομηχανικές ζώνες οι οποίες υπάγονται στην εποπτεία της εν λόγω Αρχής και περιλαμβάνουν περίπου 38.000 παραγωγικές

μονάδες που απασχολούν κατά προσέγγιση 2 εκατ. εργαζόμενους, με συνολική αξία επενδυμένων κεφαλαίων EGP750 δισ. ($48,4 δισ. με τρέχουσες ισοτιμίες). Σημειώνεται ότι πολλές από τις αιγυπτιακές βιομηχανικές ζώνες βρίσκονται σε φάση εκσυγχρονισμού και επέκτασης, ενώ υλοποιείται πρόγραμμα εγκαθίδρυσης ή επέκτασης βιομηχανικών ζωνών σε υφιστάμενες ή υπό δημιουργία νέες πόλεις ανά την Αίγυπτο, και συγκεκριμένα στις περιοχές: Κάιρο, Γκίζα, Αλεξάνδρεια, Πορτ Σάιντ, Qalyubia, Menofia, Sharqiya, Beheira, Δαμιέττη, Σουέζ, Fayoum, Beni Suef, Minya, Assiut, Sohag και Λούξορ. Η IDA αναμένεται να προκηρύξει διαγωνισμούς για τη διάθεση πρόσθετων βιομηχανικών γαιών συνολικής έκτασης περίπου 15 εκατ. τετρ. μέτρων, σε 13 βιομηχανικά συγκροτήματα διεσπαρμένα σε 12 περιφέρειες της χώρας (7 εκ των οποίων στην Άνω Αίγυπτο), έως τον Απρίλιο 2020.

Το Μάιο 2019 ο Αιγύπτιος Π/Θ έδωσε οδηγίες στην κυβέρνηση να επιταχύνει τις διαδικασίες εκχώρησης βιομηχανικών γαιών σε υποψήφιους επενδυτές. Από τον Απρίλιο 2017 έχει εξάλλου ξεκινήσει η δωρεάν διάθεση γαιών σε επενδυτές για βιομηχανικές χρήσεις στην Άνω Αίγυπτο, ενώ συνεχίζεται η διάθεση βιομηχανικών εκτάσεων σε 8 περιφέρειες της Άνω Αιγύπτου με ευνοϊκούς όρους, με σκοπό τη δημιουργία νέων βιομηχανικών ζωνών. Από τον Οκτώβριο 2017, το αιγυπτιακό Υπουργείο Εμπορίου & Βιομηχανίας παρουσίασε διαδραστικό χάρτη για βιομηχανικές επενδύσεις στη χώρα, με τίτλο “Industrial Investment Map”. Οι δυνητικά ενδιαφερόμενοι επενδυτές μπορούν να αντλήσουν σχετική πληροφόρηση από τον ιστότοπο http://www.mti.gov.eg/English/InteractiveMaps/Pages/default.aspx, όπου βρίσκεται η πλέον πρόσφατα επικαιροποιημένη έκδοση του χάρτη.

Η IDA, κατά το διάστημα της τριετίας 2015-2017 διέθεσε συνολικά εκτάσεις 31,6 εκατ. τετρ. μέτρων βιομηχανικών γαιών, έναντι εκτάσεων μόλις 9,5 εκατ. τετρ. μέτρων που είχαν διατεθεί κατά την περίοδο 2007-2016, ενώ το αιγυπτιακό κράτος στοχεύει την αύξηση των συνολικών εκτάσεων βιομηχανικών γαιών στα 60 εκατ. τετρ. μέτρα έως το έτος 2020. Βασικό στόχο του αιγυπτιακού κράτους αποτελεί η αύξηση της συμμετοχής της μεταποίησης στο ΑΕΠ από το τρέχον επίπεδο του 17% στο 21% έως το έτος 2020 και η δημιουργία 3 εκατ. θέσεων εργασίας.

Σε φάση ανάπτυξης βρίσκονται δύο νέες μεγάλες βιομηχανικές πόλεις, η πρώτη με εξειδίκευση στον κλάδο δέρματος, αποκαλούμενη **«Πόλη του Δέρματος» (“Al Robeky Leather City”, κοντά στην περιοχή Badr City** στο New Cairo), η δε δεύτερη –έκτασης 331 feddans (1 feddan=4.200 τετρ. μέτρα)- με εξειδίκευση στον κλάδο ξύλου και επιπλοβιομηχανίας, αποκαλούμενη **Damietta Furniture City, πλησίον της πόλης της Δαμιέττης**, η οποία συγκεντρώνει το 70% της παραγωγής επίπλων της Αιγύπτου.

7. Διάθεση κρατικών γαιών για διενέργεια επενδύσεων

Ο επενδυτικός νόμος του 2017 προβλέπει ότι οι αρμόδιες περιφερειακές αρχές της Αιγύπτου και το Εθνικό Κέντρο Προγραμματισμού Χρήσεων Δημοσίων Γαιών (National Center for Planning State Land Use) εφοδιάζουν τον GAFI με λεπτομερείς χάρτες και τοπογραφικές λεπτομέρειες των κρατικών γαιών που είναι διαθέσιμες, εκτιμώμενες αξίες τους, επενδυτικές δραστηριότητες που μπορούν να φιλοξενηθούν σε αυτές, καθώς και μεθόδους διάθεσής αυτών. Η εν λόγω βάση δεδομένων θα ανανεώνεται περιοδικά ανά εξάμηνο, ή οποτεδήποτε, κατόπιν αιτήματος του GAFI. Με απόφαση του Υπουργικού Συμβουλίου, και δια προεδρικού διατάγματος, σε περιπτώσεις που αποφασιστεί η διάθεση κρατικών γαιών για διενέργεια επένδυσης, θα μεταφέρεται η ιδιοκτησία ή δικαιοδοσία ή εποπτεία των εν λόγω γαιών στον GAFI, προκειμένου να διατεθούν στους επενδυτές, σύμφωνα με τις προβλέψεις του επενδυτικού νόμου. Σημειώνεται ότι για τη διάθεση κρατικών γαιών στο πλαίσιο του

επενδυτικού νόμου, δεν ισχύουν οι διατάξεις της νομοθεσίας περί κρατικών προμηθειών, ενώ η διάθεση μπορεί να λάβει τις μορφές πώλησης, μίσθωσης, μίσθωσης με δυνατότητα ιδιοκτησίας στο τέλος της περιόδου μίσθωσης και άδειας χρήσης επικαρπίας. Σε περιπτώσεις δωρεάν παραχώρησης κρατικής γης από το κράτος για διενέργεια επένδυσης, ο επενδυτής πρέπει να καταθέσει χρηματική εγγύηση έως 5% της αξίας της επένδυσης, η οποία θα του επιστραφεί με την πάροδο 3 ετών από την ημερομηνία έναρξης της παραγωγικής δραστηριότητας. Σε περιπτώσεις άδειας επικαρπίας, η διάρκεια αυτής δεν μπορεί να υπερβαίνει τα 50 έτη, με δυνατότητα ανανέωσης εφ' όσον η επένδυση εξακολουθεί να λειτουργεί. Σε περιπτώσεις που περισσότεροι του ενός επενδυτές ανταγωνίζονται για απόκτηση κρατικής γης με οποιαδήποτε από τις ως άνω μεθόδους, η απόφαση από πλευράς του κράτους θα λαμβάνεται με βάση σύστημα βαθμολόγησης των προσφορών τους, καθώς και των τεχνικών και οικονομικών προδιαγραφών τους. (Χρήσιμη ιστοσελίδα: www.gafi.gov.eg).

8. Το νεοσύστατο αιγυπτιακό κρατικό αναπτυξιακό ταμείο (Sovereign Wealth Fund - SWF)

Προς το τέλος του 2019 ενεργοποιήθηκε νεοσύστατο κρατικό επενδυτικό / αναπτυξιακό ταμείο της Αιγύπτου (Sovereign Wealth Fund – SWF), το οποίο αναμένεται να αποτελέσει τον επενδυτικό βραχίονα της αιγυπτιακής κυβέρνησης, προσπαθώντας να αξιοποιήσει δημόσια περιουσιακά στοιχεία. Με βάση τον προκαταρκτικό σχεδιασμό, το αρχικό κεφάλαιο του νεοσύστατου ταμείου ανέρχεται σε EGP5 δισ., ενώ τα συνολικά χρηματοδοτικά κεφάλαια που αυτό σχεδιαζόταν να έχει στη διάθεσή του –όταν φθάσει σε επίπεδο πλήρους δυναμικότητας- υπολογίζονται σε EGP200 δισ. (περίπου $12,9 δισ. με βάση τρέχουσες ισοτιμίες).

Σύμφωνα με τον κυβερνητικό προγραμματισμό, το κράτος πρόκειται στο αμέσως προσεχές διάστημα να συνεισφέρει στο ταμείο περιουσιακά στοιχεία συνολικής αξίας EGP50 έως EGP60 δισ., συμπεριλαμβανομένων ορισμένων εκτάσεων γης, μέσω μεταβιβάσεων ιδιοκτησίας, συμβάσεων διαχείρισης και επικαρπίας. Παράλληλα, επιδιώκεται η κατά το δυνατόν ευρύτερη συμμετοχή του ιδιωτικού τομέα στο νεοσύστατο ταμείο, καθώς και η ταχεία αύξηση των χρηματοδοτικών κεφαλαίων και των περιουσιακών στοιχείων που αυτό θα έχει υπό τη διαχείριση και εποπτεία του, με σκοπό η συνολική αξία αυτών να πλησιάσει το επίπεδο του EGP1 τρισ.

Τα περιουσιακά στοιχεία που ευρίσκονται σε διαδικασία μετάβασης στη δικαιοδοσία του ταμείου SWF αναμένεται να χρηματοδοτήσουν, μέσω της σύστασης μικρότερων τομεακών θεματικών υποταμείων, αναπτυξιακά projects με έμφαση στους κλάδους ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, βιομηχανίας, logistics, τροφίμων, υγείας και μεταφορών. Ο προγραμματισμός του ταμείου, σε βραχυπρόθεσμο ορίζοντα, προβλέπει τη δημιουργία τριών θεματικών υποταμείων σε πρώτη φάση, ειδικευμένων στην ενέργεια, τον τουρισμό και τις αρχαιότητες, καθώς και τη βιομηχανία, αντίστοιχα, ενώ επίσης προγραμματίζεται η σύσταση –σε αμέσως επόμενη φάση- και τέταρτου υποταμείου, ειδικευμένου στην αγροτική ανάπτυξη και την αγροβιομηχανία

Το κρατικό επενδυτικό ταμείο SWF, το οποίο βρίσκεται σε διαδικασία σύναψης συνεργασιών τόσο με εγχώριους κρατικούς φορείς (Υπουργείο Δημοσίων Επιχειρήσεων, κρατική επενδυτική τράπεζα National Investment Bank, National Service Products Organization -NSPO, συμφερόντων του αιγυπτιακού Στρατού), όσο και με μεγάλα ξένα επενδυτικά ταμεία (Abu Dhabi Development Holding Company) με σκοπό τη διαμόρφωση του επενδυτικού του χαρτοφυλακίου και την εξασφάλιση χρηματοδοτικών κεφαλαίων, πρόκειται να λειτουργήσει μέσω τριών ειδών συνεργασιών: (α) με επενδυτές από τον ιδιωτικό τομέα προς υλοποίηση έργων σε συγκεκριμένους κλάδους, (β) με κρατικά επενδυτικά ταμεία άλλων χωρών, και (γ) με τον ιδιωτικό τομέα προς υλοποίηση μεγάλων projects, μέσω σχημάτων ΣΔΙΤ, κοινοπραξιών ή σύστασης μικρότερων τομεακών υποταμείων. Η στρατηγική του ταμείου θα επικεντρώνεται στις επενδύσεις μέσω απόκτησης συμμετοχών στα μετοχικά κεφάλαια επιχειρήσεων, σε

επιλεγμένους κλάδους οικονομικής δραστηριότητας, μεταξύ των οποίων οι βιομηχανίες τροφίμων και φαρμακευτικών, καθώς και υποδομών και ενέργειας.

Ε. ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΕΣ – ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΔΙΑΓΩΝΙΣΜΟΙ

Οι κρατικές προμήθειες ρυθμίζονταν ως πρόσφατα από το **Νόμο Δημοσίων Διαγωνισμών Ν. 89/1998**, οι περισσότερες από τις γενικές αρχές του οποίου εξακολουθούν να ισχύουν. Οι κρατικές προμήθειες πραγματοποιούνται μέσω δημοσίων διαγωνισμών ή μέσω απ' ευθείας διαπραγματεύσεων του κρατικού φορέα με τον εργολάβο ή προμηθευτή. Το καλοκαίρι του 2018 ψηφίστηκε νέα νομοθεσία που θα ρυθμίζει τις διαδικασίες ανάθεσης δημοσίων συμβάσεων (βλ. σχετικές παρατηρήσεις μας στο τέλος του παρόντος κεφαλαίου).

Απ' ευθείας διαπραγματεύσεις ή διαγωνισμοί περιορισμένης εμβέλειας επιτρέπονται εφ' όσον: (α) η φύση της δημόσιας σύμβασης απαιτεί συγκεκριμένους τύπους προμηθευτών, εργολάβων, συμβούλων, τεχνικών ή άλλων εμπειρογνωμόνων, (β) τα αγαθά που πρόκειται να προμηθευτεί το αιγυπτιακό δημόσιο κατασκευάζονται από ορισμένους, συγκεκριμένους παραγωγούς και (γ) επιβάλλεται εμπιστευτικότητα για λόγους εθνικής ασφάλειας. Απ' ευθείας αναθέσεις επιτρέπονται μόνον σε εξαιρετικές περιπτώσεις και εφ' όσον υπάρχει ρητή πρόβλεψη. Επίσης, επιτρέπεται η διενέργεια δημόσιων διαγωνισμών τοπικής εμβέλειας, σε περιπτώσεις που η αξία των σχετικών συμβάσεων δεν υπερβαίνει τις EGP200.000.

Κατά κανόνα, οι αλλοδαπές εταιρείες δεν μπορούν να υποβάλουν προσφορά απ' ευθείας στο πλαίσιο αιγυπτιακών δημόσιων διαγωνισμών, με αποτέλεσμα να απαιτείται η ύπαρξη τοπικού αντιπροσώπου. Επίσης, ιδιαίτερα στον κλάδο των κατασκευαστικών έργων υποδομών, ουσιαστικό ρόλο στη διαδικασία απόφασης ανάθεσης διαδραματίζει ο αιγυπτιακός Στρατός. Η κυβέρνηση Al Sisi χρησιμοποιεί σε μεγάλο βαθμό τις αρκετά γρήγορες και αποτελεσματικές υπηρεσίες του Στρατού για την εκτέλεση δημοσίων έργων, ιδιαίτερα στον τομέα των μεγάλων έργων υποδομών. Με τα δημόσια έργα ασχολούνται ειδικές υπηρεσίες του Στρατού, η National Service Projects Organisation και η Engineering Authority of the Armed Forces, που αναλαμβάνουν έργα ως ανάδοχοι / κατασκευαστές και στη συνέχεια αναθέτουν την εκτέλεσή τους σε υπεργολάβους από τον ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένων και μεγάλων ομίλων του εξωτερικού. Η εν λόγω διαδικασία απαλλάσσει τους εργολάβους του ιδιωτικού τομέα από το να συναλλάσσονται απ' ευθείας με το αιγυπτιακό δημόσιο σε εκτέλεση δημοσίων έργων, οι διαδικασίες λήψης αποφάσεων του οποίου υπήρξαν ιστορικά εξαιρετικά μακρές, ενώ σημαντικές δυσκολίες δημιουργούντο από την αδυναμία του να απαλλοτριώνει γαίες για την υλοποίηση των έργων, αντικείμενα που, όπως πιστεύεται, τα χειρίζεται περισσότερο αποτελεσματικά ο Στρατός.

Μέχρι σήμερα, δεν υπάρχει γενικό πρότυπο κρατικής σύμβασης (ποικίλει ανάλογα με το δημόσιο οργανισμό που προκηρύσσει το διαγωνισμό). Οι προκηρύξεις των διαγωνισμών οφείλουν να δημοσιεύονται σε ημερήσια εφημερίδα, εγχώρια ή διεθνή, αναλόγως της φύσης και του μεγέθους του δημοπρατούμενου έργου. Ιδιαίτερα χρήσιμη μπορεί να αποδειχθεί για επιχειρήσεις που μετέχουν σε αιγυπτιακούς διαγωνισμούς η καλλιέργεια επαφών με κέντρα αποφάσεων των αναθετουσών Αρχών, μέσω συχνών επισκέψεων των ιδίων ή εγχώριων αντιπροσώπων τους.

Κατά κανόνα, για την επιλογή του αναδόχου ενός δημοσίου έργου ή μίας κρατικής προμήθειας χρησιμοποιείται το κριτήριο της περισσότερο ποιοτικής μειοδοτικής προσφοράς, ενώ παρέχεται προτιμησιακή μεταχείριση σε Αιγύπτιους εργολάβους ή προμηθευτές, υπό την προϋπόθεση ότι οι προσφορές τους δεν υπερβαίνουν τις αντίστοιχες αλλοδαπών κατά περισσότερο από 15%.

Νομοθεσία του 2015 (νόμος 5/2015) περί προτίμησης αιγυπτιακών προϊόντων σε κρατικές συμβάσεις, προβλέπει ότι όλοι οι δημόσιοι φορείς πρέπει να θέτουν σε όλες τις προκηρύξεις διαγωνισμών προδιαγραφή περί αιγυπτιακού περιεχομένου σε ποσοστό τουλάχιστον 40% της συνολικής εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης. Το ως άνω προαπαιτούμενο για αιγυπτιακό περιεχόμενο αφορά όλες τις κρατικές συμβάσεις προμηθειών αγαθών και υπηρεσιών, καθώς και κατασκευαστικών έργων, με ορισμένες εξαιρέσεις (όπως εάν τα αιγυπτιακά προϊόντα δεν πληρούν τις απαραίτητες τεχνικές προδιαγραφές, ή η τιμή τους υπερβαίνει εκείνην ανταγωνιστικών προσφορών κατά άνω του 15%, ή εάν υπαγορεύεται διαφορετικά για λόγους δημοσίου συμφέροντος). Επίσης, η απαίτηση αιγυπτιακού περιεχομένου δεν αφορά συμβάσεις των κλάδων άμυνας, εσωτερικών και υπηρεσιών ασφάλειας, συμβάσεις που είναι εμπιστευτικές για λόγους εθνικής ασφάλειας, καθώς και συμβάσεις σύμπραξης δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Όπως αναφέρουν κλαδικές πηγές, κατά κανόνα **οι αιγυπτιακές δημόσιες αρχές δείχνουν προτίμηση και παρέχουν ευνοϊκότερη μεταχείριση σε κρατικούς κατασκευαστικούς ομίλους, ιδιαίτερα όταν πρόκειται για δημόσια έργα αποκατάστασης και αναβάθμισης υποδομών**.

Από τους υποβάλλοντες προσφορές στο πλαίσιο ενός δημόσιου διαγωνισμού απαιτείται η κατάθεση εγγύησης συμμετοχής της τάξεως του 2% της αξίας της σύμβασης (1,5% με βάση τη νέα νομοθεσία του 2018), η οποία επιστρέφεται στους μη επιτυχόντες. Οι επιτυχόντες ανάδοχοι αιγυπτιακών κρατικών συμβάσεων υποχρεούνται να καταθέσουν εγγύηση ύψους 5% της αξίας της σύμβασης, εντός περιόδου 10 ημερών από την ημερομηνία κατακύρωσης του διαγωνισμού, η οποία επίσης επιστρέφεται μετά την εκτέλεση της σύμβασης και την παρέλευση της περιόδου εγγύησης του έργου. Για καθυστερήσεις στην παράδοση κατασκευαστικού έργου μπορούν να επιβληθούν ποινές έως 10% της αξίας του έργου, ενώ για καθυστερήσεις στην εκτέλεση σύμβασης προμήθειας επιβάλλονται ποινές έως 3% της αξίας της σχετικής σύμβασης (αναγνωρίζονται ωστόσο, κατά περίπτωση, λόγοι ανωτέρας βίας).

Ο Ν.89/1998 είχε επιφέρει ορισμένες βελτιώσεις όπως η κατάργηση της διαπραγμάτευσης μετά το άνοιγμα των προσφορών (momarsa), η μη ακύρωση διαγωνισμού άνευ αιτιολόγησης, η επιστροφή των εγγυήσεων συμμετοχής με τη λήξη της ισχύος του διαγωνισμού και η καθιέρωση συστήματος ανοικτών διαγωνισμών με διάρκεια δημοσίευσης τουλάχιστον 30 ημέρες.

Εντούτοις, **προβληματικές διατάξεις** παραμένουν όπως: η προτεραιότητα που αποδίδεται σε Αιγυπτίους διαγωνιζόμενους εφόσον η προσφορά τους δεν είναι μεγαλύτερη του 15% από εκείνη της καλύτερης ξένης προσφοράς, η διατήρηση διαδικασίας λήψης αποφάσεων δύο επιπέδων (ανοικτή υποδοχή προσφορών, κλειστές επιτροπές τεχνικής και οικονομικής αξιολόγησης), η απαλλαγή αιγυπτιακών δημοσίων επιχειρήσεων και συνεταιρισμών από την καταβολή εγγύησης συμμετοχής ύψους 2% και τελικού νικητή 5%, η πρόβλεψη για τερματισμό του συμβολαίου από πλευράς δημοσίου σε περίπτωση απάτης, πτώχευσης ή δωροδοκίας με ταυτόχρονη κατάσχεση της εγγύησης συμμετοχής.

Σημαντικό πρόβλημα του αιγυπτιακού συστήματος δημόσιων διαγωνισμών αποτελούν οι –αρκετά συχνά- μη ευκρινώς ή ακαταλήπτως διατυπωμένες προδιαγραφές, που υποχρεώνουν τους αναδόχους να «μαντεύουν» τις ανάγκες της αναθέτουσας Αρχής. Πρόσθετα προβλήματα που αντιμετωπίζουν ξένες επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε αιγυπτιακούς δημόσιους διαγωνισμούς είναι οι σημαντικές καθυστερήσεις που σημειώνονται τόσο στην ανάθεση των συμβάσεων, όσο και στην οριστική αποδοχή των παραδοθέντων από τους αναδόχους αγαθών ή έργων, με αποτέλεσμα αφ' ενός να δημιουργούνται πρόσθετα κόστη και αφ' ετέρου καθυστερήσεις στις πληρωμές των αναδόχων.

Το αιγυπτιακό κοινοβούλιο ενέκρινε στο τέλος Ιουλίου 2018 νέα νομοθεσία για τους διαγωνισμούς κρατικών προμηθειών ("Public Contracts Act", N. 182/2018). Κύριους σκοπούς της νομοθεσίας αποτελούν η άσκηση μεγαλύτερου ελέγχου στις κρατικές δαπάνες και ο περιορισμός τους, καθώς και η εξάλειψη φαινομένων

διαφθοράς, αλλά και η αποκέντρωση και απλοποίηση των διαδικασιών κρατικών προμηθειών. Η νέα νομοθεσία δίνει στις επιχειρήσεις που μετέχουν σε αιγυπτιακούς δημόσιους διαγωνισμούς πρόσθετα δικαιώματα σε ότι αφορά την πρόσβασή τους σε πληροφόρηση, καθώς και την υποβολή καταγγελιών και την επίλυση διαφορών. Επίσης, ενισχύει το ρόλο του ιστορικού εκάστης συμμετέχουσας επιχείρησης ως κριτηρίου επιλογής αναδόχων, πέραν του βασικού κριτηρίου της τιμής, εισάγει σύστημα διαγωνιστικών διαδικασιών δύο σταδίων, ενώ ταυτόχρονα μειώνει το ύψος της απαιτούμενης κατάθεσης εγγύησης συμμετοχής ως ποσοστού επί της αξίας της σύμβασης, με στόχο την προσέλκυση περισσότερων επιχειρήσεων σε κρατικούς διαγωνισμούς.

Το Νοέμβριο 2019, η κυβέρνηση εξέδωσε τους εκτελεστικούς κανονισμούς της νέας νομοθεσίας, οι οποίοι προβλέπουν μεταξύ άλλων τη δημιουργία ηλεκτρονικού συστήματος διενέργειας των διαγωνισμών για την ανάθεση δημοσίων συμβάσεων. Η νέα νομοθεσία αναμένεται εξάλλου να επιτρέψει στο κράτος να επιδιώκει αυξημένη συμμετοχή μικρομεσαίων επιχειρήσεων σε μεγάλα αναπτυξιακά έργα εθνικού στρατηγικού χαρακτήρα, να επιμηκύνει την περίοδο πληρωμής των εξόδων συμμετοχής από τους διαγωνιζόμενους, καθώς και να μειώσει το ύψος της απαιτούμενης κατάθεσης εγγύησης συμμετοχής, στο επίπεδο του 1,5% της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης (έναντι ποσοστού 2% που ισχύει υπό το Ν. 89/1998).

Οι συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (PPP) και οι διαδικασίες ανάθεσης έργων υπό το εν λόγω σχήμα ρυθμίζονται από ειδική νομοθεσία του 2010 **(Ν. 67/2010)**. Καθοριστικό ρόλο για την προσέλκυση εγχώριου και ξένου ενδιαφέροντος στον αιγυπτιακό κλάδο δημοσίων έργων διαδραματίζουν τόσο οι εφαρμοστικές λεπτομέρειες του επενδυτικού νόμου του Μαΐου 2017, όσο και η χρησιμοποίηση σύγχρονων μεθόδων υλοποίησης των έργων ΣΔΙΤ αλλά και καινοτόμων μεθόδων χρηματοδότησης αυτών (λ.χ. “engineering-procurement-construction + financing”). Επισημαίνεται ότι από το έτος 2006, το αιγυπτιακό κράτος έχει συστήσει ειδική μονάδα συμπράξεων δημόσιου & ιδιωτικού τομέα στο πλαίσιο του Υπ. Οικονομικών.

Τον Ιανουάριο 2020, η αρμόδια επιτροπή προγραμματισμού του αιγυπτιακού κοινοβουλίου ενέκρινε τροποποιήσεις στο ισχύον –από το έτος 2010- νομοθετικό πλαίσιο που διέπει τις συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ), με βασικό στόχο την απλοποίηση των διαδικασιών και την ταχύτερη ανάθεση των σχετικών συμβάσεων σε ιδιωτικούς επιχειρηματικούς ομίλους. Το νέο νομοθετικό πλαίσιο θα προβλέπει ρητά τη δυνατότητα τέτοιων συμπράξεων προς ανάπτυξη υποδομών στους τομείς μεταφορών, ενέργειας, τηλεπικοινωνιών και υγείας. Επιπλέον, η νέα νομοθεσία τροποποιεί τον τρόπο υπολογισμού της ελάχιστης, πενταετούς περιόδου δέσμευσης του ιδιωτικού τομέα μετά την ολοκλήρωση ενός έργου με τη μέθοδο ΣΔΙΤ, ώστε αυτή να ξεκινά από την ημερομηνία επίσημης αποδοχής του ολοκληρωθέντος έργου από το κράτος. Η νέα νομοθεσία προβλέπει επίσης δραστική μείωση του απαιτούμενου χρόνου για την προκήρυξη διαγωνισμών για έργα συμπράξεων ΔΙΤ, ενώ εισάγει νέους μηχανισμούς για την ανάθεση των σχετικών συμβάσεων στον ιδιωτικό τομέα, επιτρέποντας στις επιχειρήσεις να υποβάλλουν εισηγήσεις και προσφορές για έργα αυτοβούλως, χωρίς να έχουν προσκληθεί από το κράτος. Επιπλέον, θα επιτρέπεται στο κράτος να διαπραγματεύεται απ’ ευθείας με συγκεκριμένο, μοναδικό υποψήφιο ανάδοχο ενός έργου με σύμπραξη ΔΙΤ, χωρίς να προσφεύγει σε επαναπροκήρυξη του σχετικού δημόσιου διαγωνισμού.

Για πληροφορίες σχετικά με προκηρύξεις διαγωνισμών ενδιαφερόμενοι μπορούν να επισκέπτονται την ιστοσελίδα του Γραφείου Ο.Ε.Υ. Πρεσβείας Καΐρου στη διαδικτυακή πλατφόρμα AGORA (http://www.agora.mfa.gr/ta-grafeia-oikonomikon-emporikon-upotheseon/grafeia-ana-xora/office/811) ή να επικοινωνούν απ’ ευθείας μαζί μας.

ΣΤ. ΚΛΑΔΟΙ ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΥ ΕΝΔΙΑΦΕΡΟΝΤΟΣ ΓΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ

Δυνατότητες για υλοποίηση της επιδίωξής μας αύξησης των ελληνικών εξαγωγών προς την Αίγυπτο, παρά τα ανακύπτοντα κατά καιρούς εμπόδια και δυσχέρειες, υπάρχουν πολλές και ισχυρές αφού εδράζονται σε λογικές παραδοχές και πραγματικά στοιχεία όπως είναι το μεγάλο μέγεθος της αιγυπτιακής αγοράς, η κομβική της θέση για επανεξαγωγή σε χώρες της ευρύτερης περιοχής, η ικανότητα πρόσβασης λόγω της ευμενούς διάθεσης των Αιγυπτίων έναντι των Ελλήνων, η φύση και η διάρθρωση της κοινωνικοοικονομικής διαστρωμάτωσης που επιτρέπει τη διείσδυση των αντίστοιχων προδιαγραφών προϊόντων μας, η Μεσογειακή συγγένεια στις γευστικές προτιμήσεις (όσον αφορά στα τρόφιμα) κλπ.

Ενισχυτικά προς την επιθυμητή κατεύθυνση μπορούν να δράσουν στοχευμένες ενέργειες ιδίως κλαδικού χαρακτήρα και προσανατολισμού σε συνεργασία τόσο με τους οικείους κλαδικούς φορείς στη Ελλάδα όσο και με τους εδώ επιχειρηματικούς συνδέσμους. Στις δράσεις που θα μπορούσαν να υλοποιηθούν συγκαταλέγονται προσκλήσεις Αιγύπτιων αγοραστών σε κλαδικές εκθέσεις και εμπορικές εκδηλώσεις στην Ελλάδα, οργάνωση ειδικών προωθητικών εκδηλώσεων και γευσιγνωσιών, συστηματική συμμετοχή Ελλήνων παραγωγών-εξαγωγέων σε επιχειρηματικές αποστολές που πραγματοποιούνται στην Αίγυπτο, μικρές αλλά επαναλαμβανόμενες δράσεις αναβάθμισης της εικόνας των ελληνικών προϊόντων με δημοσιεύσεις σε περιοδικά, αφίσες και in-store-promotion επιλεγμένων ελληνικών ετικετών σε μεγάλα σούπερ μάρκετ.

Το ορθό μείγμα καλής τιμής, στοχευμένης διαφήμισης και μικρών προωθητικών δράσεων προς το αιγυπτιακό καταναλωτικό κοινό, θα βοηθήσουν τα ελληνικά καταναλωτικά προϊόντα να εδραιώσουν και επεκτείνουν τη θέση τους στην αιγυπτιακή αγορά. Θα πρέπει να τονιστεί ότι ο ανταγωνισμός είναι οξύς, το καταναλωτικό πρότυπο στην ευρύτερη έκτασή του προκρίνει το κριτήριο της τιμής και πολύ λιγότερο της ποιότητας το οποίο, ωστόσο, βελτιώνεται με το χρόνο ακολουθώντας, κατά κανόνα, την άνοδο του βιοτικού επιπέδου. Η άλλη λύση βεβαίως είναι η ενδεικνυόμενη κατά περίπτωση προσαρμογή των προϊόντων κατά τρόπο που να περιορίζεται το κόστος παραγωγής και να επιτυγχάνεται χαμηλότερη τιμή.

Κάνοντας ειδικότερη μνεία κρίνουμε σκόπιμο να επισημάνουμε τις υφιστάμενες ευκαιρίες για τον τομέα της ευρύτερης αμυντικής βιομηχανίας μας και την ανάγκη ανάληψης αντίστοιχων πρωτοβουλιών για την προώθηση των προϊόντων του στην Αίγυπτο.

Η ισχυρή οικονομική παρουσία της Ελλάδας στην Αίγυπτο, το μέγεθος του επενδεδυμένου κεφαλαίου και η εν γένει δραστηριότητα των εδώ εγκατεστημένων ελληνικών επιχειρήσεων προσδίδουν μεγαλύτερο κύρος και σεβασμό στη χώρα μας αφού προσφέρουν απασχόληση στο εγχώριο εργατικό δυναμικό αλλά και πολύτιμη τεχνογνωσία στην παραγωγική διαδικασία. Φρονούμε ότι οι περιπτώσεις επενδύσεων που εμφανίζουν ενδιαφέρον και αξίζουν ισχυρής στήριξης είναι εκείνες όπου η εδώ διεξαγόμενη παραγωγική δραστηριότητα θα συνεπάγετο και την ταυτόχρονη τροφοδότησή τους με ελληνικές ημικατεργασμένες, έστω, πρώτες ύλες και ιδίως με έτοιμα προϊόντα από την Ελλάδα. Ιδιαίτερη μνεία θα πρέπει να γίνει για τις περιπτώσεις επενδυτικής παρουσίας για την παροχή υπηρεσιών (τεχνικοί, σύμβουλοι, εμπειρογνώμονες κλπ.), δια της εγκατάστασης εδώ και συνεργασίας με την Αίγυπτο επιχειρήσεων, οι οποίες θα ανελάμβαναν πρωτοβουλίες στους τομείς των μεταφορών, catering/ bunkering σε εμπορικά πλοία, logistics αποθήκευσης και διαμετακόμισης φορτίων, υπηρεσίες νηογνώμονα και μετρολογίας, κοινοπραξίες με Αιγύπτιους για διάλυση πλοίων-ναυπηγοεπισκευαστικές εργασίες, κατασκευές, δομικά έργα κλπ. Ο τεράστιος όγκος των έργων που έχουν εξαγγελθεί τελευταία από την αιγυπτιακή κυβέρνηση πρέπει να ενταχθεί στο πεδίο κατόπτευσης των διαθετουσών τα προσόντα ελληνικών εταιρειών ούτως ώστε να τύχουν ανάλογης αξιοποίησης οι προσφερόμενες τεράστιες ευκαιρίες. Σημαντικές είναι οι προοπτικές στον ενεργειακό τομέα και ειδικότερα στις ΑΠΕ, η ανάπτυξη των οποίων συνιστά στρατηγικό στόχο

της Αιγύπτου η οποία διαθέτει πλούσιο και ανεκμετάλλευτο αιολικό και ηλιακό δυναμικό. Τα τελευταία έτη το Γραφείο μας έχει αναπτύξει ζωηρή πρωτοβουλία για την παρουσίαση ελληνικών τεχνικών εταιρειών σε εδώ εταιρείες συμβούλων οι οποίες εμπλέκονται σε έργα επέκτασης του μετρό του Καΐρου, με σκοπό την επίτευξη συνεργασίας στον τομέα της κατασκευής αλλά και παροχής υπηρεσιών τεχνικού συμβούλου. Επίσης, το Γραφείο μας έχει στηρίξει την προσπάθεια ελληνικών τεχνικών εταιρειών να δραστηριοποιηθούν σε εξελισσόμενα έργα αναβάθμισης των αιγυπτιακών λιμένων.

Σε ό,τι αφορά την από αιγυπτιακής πλευράς επιδιωκόμενη, ιδιαίτερα τελευταίως, απόκτηση ελληνικής τεχνογνωσίας σε σειρά κλάδων, επισημαίνεται ότι δεν κρίνουμε σκόπιμη την εκχώρησή της σε αιγυπτιακές επιχειρήσεις και γενικότερα σε υλοποιούμενα επενδυτικά σχέδια στην Αίγυπτο, όταν αυτή δύναται να λειτουργήσει σε βάρος μας, έστω και σε βάθος χρόνου, δημιουργώντας ανταγωνιστικό μειονέκτημα στις διεθνείς αγορές για τα προϊόντα μας, παρά μόνο εάν ο Έλληνας εξαγωγέας υπηρεσιών αποκτά εταιρική συμμετοχή στο υπό υλοποίηση εκάστοτε επενδυτικό / επιχειρηματικό σχήμα.

Με εμφατικό τρόπο υποστηρίζουμε ότι η ελληνική επιχειρηματική παρουσία στη ζώνη της Διώρυγας του Σουέζ, ιδίως, μπορεί και πρέπει να καταστεί εμβληματική κατ' αντιστοιχία (και ως ταυτόσημη με την έννοια της δυναμικής Ελλάδας) ναυτιλία μας. Προς τούτο, η εμπλοκή και διασύνδεσή μας με τις δραστηριότητες που έχουν προγραμματιστεί και κλιμακώνονται σε αυτή τη γεωστρατηγικής σημασίας διάβαση μπορεί να καταστεί εφικτή κατόπιν δραστηριοποίησης της ιδιωτικής πρωτοβουλίας και μέσω της αξιοποίησης του υφιστάμενου πλαισίου διμερούς συνεργασίας (πρωτόκολλα, MoUs). Εν προκειμένω, επιδιώκεται η εμβάθυνση και η διεύρυνση της ενδεικνυόμενης λιμενικής συνεργασίας με την αιγυπτιακή πλευρά και με άλλους λιμένες (Πορτ Σάιντ, Δαμιέττη - Αλεξανδρούπολη, Καβάλα) κατά τρόπο που να μειώνει τα κόστη και τις γραφειοκρατικές διαδικασίες και να καθιστά μακρόθεν ανταγωνιστικότερη τη μέσω Σουέζ-Πειραιά (ή και άλλων ελληνικών λιμανιών) διαδρομή των εμπορευμάτων, στη συντριπτική τους πλειονότητα εμπορευματοκιβωτίων, από τις αγορές της ΝΑ Ασίας προς την Ευρώπη, έναντι άλλων διαθέσιμων εναλλακτικών πλόων.

Οι αιγυπτιακές Αρχές καταβάλλουν μεγάλη προσπάθεια για την προσέλκυση και εγκατάσταση ξένων επενδύσεων στη χώρα, υλοποιώντας εκτεταμένη εκστρατεία ενημέρωσης αναφορικά με τις παρουσιαζόμενες ευκαιρίες οι οποίες στην πλειονότητά τους αφορούν ΜΕΓΑΛΑ PROJECTS (Σουέζ, Χρυσό Τρίγωνο, Νέα Διοικητική Πρωτεύουσα κλπ). Είναι προφανές ότι τέτοιας κλίμακας έργα απαιτούν αντίστοιχου διαμετρήματος επιχειρηματικά μεγέθη για συμμετοχή σ' αυτά. Ωστόσο, επιτρέπουν την παρουσία και μικρότερης κλίμακας επιχειρηματικού δυναμικού, είτε αυτοτελώς (π.χ. σε μικρότερα ειδικά έργα) είτε συνεργατικά (υπεργολαβίες). Υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, ιδιαίτερα σε πεδία που διαθέτουμε ανάλογη τεχνογνωσία και είμαστε σε θέση να παρατάξουμε το αντίστοιχα ενδεδειγμένο μέγεθος / οικονομική επιφάνεια, θεωρούμε ότι όντως υφίστανται δυνατότητες για την υπέρ των συμφερόντων μας αξιοποίηση των ευκαιριών ελληνικής συμμετοχής σε τέτοια σχέδια. Ως παράδειγμα αναφέρουμε την ενδεχόμενη συμμετοχή ελληνικών μελετητικών γραφείων και κατασκευαστικών επιχειρήσεων στην εν εξελίξει ανάπλαση του ιστορικού κέντρου Καΐρου (πολυτελείς κατοικίες και ξενοδοχεία, εμπορικά κέντρα).

Ως ενδεικτικά δυνητικά πεδία / τομείς μπορούν να χαρακτηριστούν επίσης οι μεταφορές, τα logistics, οι υπηρεσίες συμβούλων για έργα στον κατασκευαστικό και τον ενεργειακό τομέα κλπ, δηλαδή δραστηριότητες οι οποίες συνεπάγονται εξαγωγές είτε ελληνικών προϊόντων είτε υπηρεσιών και εισροή συναλλαγματικών πόρων στη χώρα μας.

Κατωτέρω παραθέτουμε σειρά οικονομικών τομέων που κατά τη γνώμη μας παρουσιάζουν για τις ελληνικές εταιρείες τις μεγαλύτερες προοπτικές ανάπτυξης επιχειρηματικών συνεργασιών στην Αίγυπτο:

Τομείς με ιδιαίτερες προοπτικές για την ελληνική επιχειρηματικότητα στην Αίγυπτο

- **Ενέργεια: Πετρέλαιο-Φυσικό Αέριο**: Συμμετοχή ελληνικών επιχειρήσεων σε κρατικούς διαγωνισμούς για έρευνα & ανάπτυξη κοιτασμάτων, εγγραφή σε καταλόγους προμηθευτών αιγυπτιακού κράτους. Συνεργασία στον ενεργειακό κλάδο, κυρίως σε δραστηριότητες εξόρυξης και μεταφοράς φυσικού αερίου που έχει εντοπιστεί στο θαλάσσιο χώρο μεταξύ Κύπρου και Αιγύπτου
- **Περιβάλλον - Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας**: Παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών, μεταφορά τεχνογνωσίας, προστασία θαλάσσιου περιβάλλοντος, διεκδίκηση προγραμμάτων και έργων αποκατάστασης περιβαλλοντικών προβλημάτων. Δυνατότητα μεταφοράς ελληνικής τεχνογνωσίας σε τεχνικό και διαχειριστικό επίπεδο για ΑΠΕ και συμβατική ενέργεια
- **Κατασκευές**: Υπεργολαβική ανάληψη έργων δημιουργίας & εκσυγχρονισμού υποδομών, εξαγωγές δομικών υλικών, μεταφορά ελληνικής τεχνογνωσίας (επιχειρήσεων και δημόσιων φορέων για παροχή βοήθειας σε έργα, project management κ.α.) και συμπράξεις για από κοινού ανάληψη έργων ανάπτυξης υποδομών
- **Γεωργία**: Εξαγωγές γεωργικών μηχανημάτων και εξοπλισμού άρδευσης. Ανάπτυξη ελαιοκαλλιεργειών & παροχή τεχνογνωσίας τυποποίησης ελαίων, ιχθυοκαλλιεργειών, μεταποίησης αγροτικών προϊόντων- ενδεδειγμένη η ανάπτυξη κοινών επιχειρήσεων
- **Υγεία (νοσοκομεία, ιατρικός εξοπλισμός, φάρμακα)**: Συνεργασία με τοπικά ιδιωτικά νοσηλευτικά ιδρύματα, εξαγωγές φαρμάκων & ιατρικού εξοπλισμού. Παροχή πιστοποίησης σε προϊόντα ιατρικού εξοπλισμού
- **Μεταφορές & logistics**: Συνεργασία σε σύστημα συνδυασμένων μεταφορών στον τομέα σιδηροδρόμων (διοργάνωση από ελληνικής πλευράς «workshop»). Συνεργασία στον τομέα logistics. Παροχή ελληνικής τεχνογνωσίας για τη δημιουργία κέντρου logistics στον λιμένα Αλεξανδρείας. Συνδρομή σε επίπεδο τεχνογνωσίας για νέο πανεπιστήμιο στην Αίγυπτο, με εξειδίκευση στις μεταφορές
- **Διαλιμενική & ναυτιλιακή συνεργασία**: Διαλιμενική και ναυτιλιακή συνεργασία, συνεργασία στο ναυπηγοεπισκευαστικό τομέα. Επέκταση και εγκαθίδρυση νέων τακτικών ναυτιλιακών συνδέσεων μεταξύ ελληνικών και αιγυπτιακών λιμένων για την μεταφορά εμπορευμάτων, επιβατών και οχημάτων
- **Τουρισμός**: Τουριστική συνεργασία για ενίσχυση του τουρισμού μεταξύ Ελλάδας, Κύπρου & Αιγύπτου, αλλά και κοινή παροχή τουριστικού προϊόντος σε άλλες χώρες. Συνεργασία στον τομέα της διοργάνωσης κρουαζιέρων
- **Βιομηχανία – βιομηχανικά προϊόντα**: Εξαγωγές βιομηχανικών προϊόντων
- **Τρόφιμα και ποτά**: εξαγωγές τροφίμων & ποτών
- **Τηλεπικοινωνίες**: Εξαγωγές τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού και λογισμικού για εφαρμογές, παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών
- **Διαχείριση υδάτων, υγρών και στερεών αποβλήτων**: Εξαγωγές εξοπλισμού & τεχνογνωσίας. Συνεργασία στον τομέα διαχείρισης υδάτων, αφαλάτωσης, αντιπλημμυρικών και εγγειοβελτιωτικών έργων
- **Franchising**: Ανάληψη πρωτοβουλίας σε κλάδους όπως ένδυση, έπιπλα, είδη δώρων, ξενοδοχεία, αλυσίδες ταχυεστίασης κλπ.
- **Αμυντική βιομηχανία και συναφείς κλάδοι**: Εξαγωγές αμυντικού εξοπλισμού & παροχή τεχνογνωσίας

Ζ. ΧΡΗΣΙΜΕΣ ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ

ΞΕΝΟΓΛΩΣΣΟΣ ΤΥΠΟΣ ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

1. Ahram Online: http://english.ahram.org.eg
2. Al Ahram Weekly: http://weekly.ahram.org.eg
3. Daily News Egypt: https://dailynewsegypt.com
4. Amwal Al Ghad: http://en.amwalalghad.com
5. Egypt Oil & Gas: http://www.egyptoil-gas.com
6. The Middle East Observer: http://www.meobserver.org
7. Egypt Business Directory: https://www.egypt-business.com

1. Ελληνικές Αρχές

ΠΡΕΣΒΕΙΑ
Τηλ .: +20 (2) 2795-5915, 2795-0443, 2795-1074, Fax: +20 (2) 2796-3903
Email: gremb.cai@mfa.gr

ΓΡΑΦΕΙΟ Ο.Ε.Υ.
Τηλ .: +20 (2) 2794-8482, 2795-2036, Fax: +20 (2) 2794-0684
Email: ecocom-cairo@mfa.gr
Web site: http://www.agora.gr

ΓΕΝ.ΠΡΟΞΕΝΕΙΟ (ΚΑΪΡΟ)
Τηλ .: +20 (2) 2575-3833, 2574-1085, 2574-1140, Fax: +20 (2) 2575-3962
Email: grgencon.cai@mfa.gr

ΓΕΝ . ΠΡΟΞΕΝΕΙΟ (ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ)
Τηλ .: +20 (3) 480-2088, 480-2099, Fax: +20 (3) 486-5896
Email: grgencon.ale@mfa.gr

ΠΡΟΞΕΝΙΚΟ ΛΙΜΕΝΑΡΧΕΙΟ PORT SAID
Τηλ.: +20 (66) 322-2650, Fax: +20 (66) 322-2614
Email : hma.portsaid@hcg.gr

2. Αιγυπτιακές Αρχές

Υπουργεία
Ministry of Foreign Affairs
Tel: +20 (2) 2574-9821, 2574-9816, 2579-6334, 2574-6871, 2579-6338, 2579-6342
Fax: +20 (2) 2574-8822, 2574-9533, 2579-6342
E-mail: contact.us@mfa.gov.eg, Web site: http://www.mfa.gov.eg

Ministry of Defense
Tel: +20 (2) 2403-2158, 2414-4247, 2414-4248
Fax: +20 (2) 2414-4247, 2414-4248, 2291-6227
E-mail: mmc@afmic.gov.eg, mod@afmic.gov.eg, Web site: http://www.mod.gov.eg

Ministry of State for Military Production
Tel: +20 (2) 2795-1428, 2794-7968, Fax: +20 (2) 2263-4427, 2794-8372
E-mail: momp@momp.gov.eg, homlog@momp.gov.eg, infomarketing@momp.gov.eg
Web site: http://www.momp.gov.eg

Ministry of Petroleum & Mineral Wealth
Tel: +20 (2) 2670-6401, 2670-6436
Fax: +20 (2) 2670-6419
E-mail: contact@petroleum.gov.eg, omobarez@petroleum.gov.eg, Web site: http://www.petroleum.gov.eg

Ministry of Electricity and Renewable Energy
Tel: +20 (2) 2261-6317, 2261-6514, 2404-3975, 2261-6305, 2404-8529, 2261-6321
Fax: +20 (2) 2261-6302, 2261-6523, 2261-6234
E-mail: info@moee.gov.eg, oasran@moee.gov.eg, hassan@moere.gov.eg, Web site: http://www.moee.gov.eg

Ministry of International Cooperation
Tel: +20 (2) 2405-5628, 2405-5651
Fax: +20 (2) 2405-5635

Ministry of Communication & Information Technology
Tel: +20 (2) 3534-1300
Fax: +20 (2) 3537-1111
E-mail: webmaster@mcit.gov.eg, nsaadany@mcit.gov.eg, Web site: http://www.mcit.gov.eg

Ministry of Environment
Tel: +20 (2) 2525-6452
Fax: +20 (2) 2525-6490
E-mail: eeaa@eeaa.gov.eg, Web site: http://www.eeaa.gov.eg

Ministry of Transport
Tel: +20 (2) 2795-5562, 2260-4884
Fax: +20 (2) 22610510
Web site: http://www.mot.gov.eg

Ministry of Antiquities &Tourism
Tel: +20 (2) 2735-8761, 2735-0645, 2737-1724
Fax: +20 (2) 2735-7239

Ministry of Justice
Tel: +20 (2) 2794-9912, 2794-6866, 2792-2263
Fax: +20 (2) 2795-8103
E-mail: info@moj.gov.eg, Web site: http://www.jp.gov.eg

Ministry of Agriculture
Tel: +20 (2) 3337-2596, 3337-2677
Fax: +20 (2) 3749-8128
E-mail: info.malr@agr-egypt.gov.eg, Website: http://www.agr-egypt.gov.eg

Ministry of Water Resources & Irrigation
Tel: +20 (2) 3544-9420
Fax: +20 (2) 3544-9410
E-mail: minister@mwri.gov.eg, Web site: http://www.mwri.gov.eg

Ministry of Civil Aviation
Tel: +20 (2) 2267-7610-14
Fax: +20 (2) 2267-9470
E-mail: info@civilaviation.gov.eg, contact_us@civilaviation.gov.eg, Web site: http://www.civilaviation.gov.eg

Ministry of Finance
Tel: +20 (2) 2342-8830, 2342-8840, 2342-8032, 2342-2151-53
Fax: +20 (2) 2685-1561
E-mail: finance@mof.gov.eg, atter@mof.gov.eg (PPP Unit), Web site: http://www.mof.gov.eg

Ministry of Trade & Industry
Tel: +20 (2) 2794-3600, 2792-1194, 2792-1224, 2792-1182, 2792-1227, 2792-1229
Fax: +20 (2) 2795-7487, 2792-1178
E-mail: minister-office@mti.gov.eg, Web site: http://www.mti.gov.eg

Ministry of Housing, Utilities & Urban Communities
Tel: +20 (2) 2792-1364
Fax: +20 (2) 2792-1365
E-mail: egypt@ad.gov.eg, Web site: www.mhuc.gov.eg

Ministry of State for Emigration & Egyptian Expatriates Affairs
Tel: +20 (2) 3303-6436, 3303-6431
Fax: +20 (2) 3303-5332
E-mail: egyptiansabroad@emigration.gov.eg, Web site: http://www.emigration.gov.eg

Ministry of Social Solidarity
Tel: +20 (2) 3337-5404, 3761-8183
Fax: +20 (2) 33365174, 33375459
E-mail: minister.office@moss.gov.eg, socialmedia@moss.gov.eg, Web site: http://www.moss.gov.eg

Ministry of Health & Population
Tel: +20 (2) 2795-1821, 2794-3462
Fax: +20 (2) 2795-3966
E-mail: nnichp@mohp.gov.eg, Web site: http://www.mohp.gov.eg

Ministry of Interior
Tel: +20 (2) 2406-0785-86
Fax: +20 (2) 2406-0579
E-mail: center@moi.gov.eg, Web site: http://www.moiegypt.gov.eg

Ministry of Culture
Tel: +20 (2) 2748-5065
Fax: +20 (2) 2748-6957
E-mail: media.moc.gov.eg, Web site: http://www.moc.gov.eg

Ministry of Higher Education & Scientific Research
Tel: +20 (2) 2792-0323
Fax: +20 (2) 2794-1005
E-mail: info@mohe.cloud.gov.eg, Web site: http://portal.mohesr.gov.eg

Ministry of Education & Technical Education
Tel: +20 (2) 27959664, 27963263
Fax: +20 (2) 2792-1351
E-mail: secucent@mail.moe.gov.eg, Web site: http://www.moe.gov.eg

Ministry of Local Development
Tel: +20 (2) 3335-6708, 3749-7656
Fax: +20 (2) 3749-7788
E-mail: info@mld.gov.eg, Web site: http://www.mld.gov.eg

Ministry of Legal & Parliamentary Affairs
Tel: +20 (2) 2795-8930, 2796-0391, Fax: +20 (2) 2794-2721, Web site: www.mpa.gov.eg/Pages/default.aspx

Ministry of Supply & Internal Trading
Tel.: +20 (2) 2794-4338, 2794-8184
Fax: +20 (2) 3794-8224
E-mail: info@mss.gov.eg, Web site: http://www.msit.gov.eg

Ministry of Planning & Economic Development
Tel.: +20 (2) 2400-0100
Fax: +20 (2) 2401-4619
E-mail: contact@mop.gov.eg, Web site: http://mpmar.gov.eg

Ministry of Public Business Sector
Tel.: +20 (2) 2795-9288, 2795-9287
Fax: +20 (2) 2795-9233
E-mail: info@mpbs.gov.eg, Web site: www.mpbs.gov.eg

Δημόσιοι Φορείς-Οργανισμοί
General Authority for Investment & Free Zones
Tel: +20 (2) 2405-5452, Fax: +20 (2) 2405-5425
E-mail: info@gafinet.org, myoussef@gafinet.org.eg, s.eman@gafinet.org
Web site: http://www.gafi.gov.eg

Industrial Development Authority
Tel.: +20 (2) 2537-0308, 2537-0309-10, 2537-0319
Fax: +20 (2) 2537-0325
E-mail: info@ida.gov.eg, magdy.ghazy@ida.gov.egy, Web site: http://www.ida.gov.eg

Export Development Authority (EDA)
Tel.: +20 (2) 3749-3920-21
Fax: +20 (2) 3337-0045
E-mail: eda@eda.gov.eg, Web site: http://www.expoegypt.gov.eg

Information Technology Industry Development Authority (ITIDA)
Tel.: +20 (2) 3534-2000, 3534-5219
E-mail: nshaaban@itida.gov.eg, Web site: https://www.itida.gov.eg

Egypt Innovate (Technology Innovation & Entrepreneurship Center)
Tel.: +20 (2) 3534-5760, 3534-5711
E-mails: mnour@tiec.gov.eg, amoustafa@tiec.gov.eg, Web site: https://www.tiec.gov.eg

Arab Organization for Industrialization (AOI)
Tel: +20 (2) 2267-2304, 2267-2297
Fax: +20 (2) 2518-2385
E-mail: info@aoi.org.eg, Web site: http://www.aoi.org.eg

Egyptian Financial Supervisory Authority
Tel: +20 (2) 3534-5350
Fax: +20 (2) 3537-0037
E-mail: info@efsa.gov.eg, Web site: http://www.fra.gov.eg

Central Agency for Public Mobilization & Statistics (CAPMAS)
Tel: +20 (2) 2402-0231, 2402-3031, 2402-3926 – 2402-0574
Fax: +20 (2) 2402-4099, 2402-0574
E-mail: nic@capmas.gov.eg, pres_capmas@capmas.gov.eg Web site: http://www.capmas.gov.eg

Central Bank of Egypt
Tel: +20 (2) 2770-2770, 2770-1770, 2597-6000
Fax: +20 (2) 2391-7168, 2392-8693, 2597-6081
E-mail: info@cbe.org.eg, Web site: http://www.cbe.org.eg

Egyptian Customs Authority
Tel: +20 (2) 2342-2152, 2342-2153, 2342-2154
Fax: +20 (2) 2342-2280/1
E-mail: info@customs.gov.eg, Web site: http://www.customs.gov.eg

EgyptAir Holding Company
Tel: +20 (2) 2206-7010, +20 (2) 2418-3690, 2696-6798
Fax: +20 (2) 2696-3334
Web site: http://www.egyptair.com

Egyptian General Petroleum Corp. (EGPC)
Tel: +20 (2) 2706-6900
Fax: +20 (2) 2706-5776/7/9
E-mail: egpc@egpc.com.eg, Web site: http://www.egpc.com.eg

Egyptian Natural Gas Holding Company (EGAS)
Tel.: +20 (2) 2405-5845/6/7/8
Fax: +20 (2) 2405-5876
E-mail: egas@egas.com.eg, Web site: http://www.egas.com.eg

General Authority for Export & Import Control (GOEIC)
Tel: +20 (2) 2268-1743, 2575-6031, 2266-9534, 2266-9609, 2266-9532, 2575-8138, 2267-5367, 2266-9548
Fax: +20 (2) 2268-1739, 2266-9364, 2266-9403, 2575-8318, 2267-7747
E-mail: customercare@goeic.gov.eg, askadmin@goeic.gov.eg, goeic@goeic.gov.eg
Web site: http://www.goeic.gov.eg

National Food Safety Authority (NFSA)
Tel.: +20 (2) 2793-3493, 2793-3497
Fax: +20 (2) 2793-3496
E-mail: info@nfsa.gov.eg
Web site: http://www.nfsa.gov.eg

The Central Administration of Plant Quarantine (CAPQ)
Tel: +20 (2) 3335-1625, 3760-8575
Fax: +20 (2) 3760-8574
E-mail: ippc.egypt@capq.gov.eg, capqoffice@gmail.com, ippc.egypt@gmail.com, Tech.office.q@gmail.com
Web site: http://www.capq.gov.eg

General Organization for Veterinary Services (GOVS)
Tel: +20 (2) 3748-1750-51, Fax: +20 (2) 3748-1763
Email: govs-egypt@govs.gov.eg
Site: http://www.govs.gov.eg

Central Labs Administration
Tel: +20 (2) 2795-0096, 2794-9346, 2794-3517, 2795-8128, 2794-7371-72, 2794-7839
Fax: +20 (2) 2796-2248
Email: centralhealthlabs@yahoo.com Site: http://www.healthlabs.net

National Nutrition Institute (NNI)
Tel: +20 (2) 2532-4315, 2364-6413, 2364-3522
Fax: +20 (2) 2364-7476
Email: nniegypt@nni.org.eg

Egyptian Organization for Standardization and Quality control (EOS)
Tel: +20 (2) 2284-5524, 2284-5528
Fax: +20 (2) 2603-1351
Email eos@idsc.net.eg Site: http://www.eos.org.eg

Egyptian Stock Exchange
Tel: +20 (2) 2394-1900/1
Fax: +20 (2) 2395-5799
E-mail: info@egx.com.eg, Web site: http://www.egx.com.eg

Suez Canal Authority
Tel: +20 (64) 339-2515, 391-4784-85
Fax: +20 (64) 339-6222, 339-6333, 339-7222
E-mail: info@suezcanal.gov.eg, planning@suezcanal.gov.eg, Web site: https://www.suezcanal.gov.eg

Suez Canal Economic Zone
Tel.: +20 (62) 359-0004-6
Fax: +20 (62) 359-0003
E-mail: eman.farouk@sczone.eg, dina.wagih@sczone.eg, Web site: http://www.sczone.eg

New Egyptian Countryside Development Company (El Reef El Masry)
Tel.: +20 (2) 2342-1283/84
E-mail: info@elreefelmasry.com, atter@elreefelmasry.com, Web site: http://www.elreefelmasry.com

General Authority for Supply Commodities (Ministry of Supply & Internal Trading)
Tel: +20 (2)-2796-0766, 2796-0733, 2796-0788, 2796-1244, 2796-0644
Fax: +20 (2)-2796-0711, 2796-0733, 2796-1255, 2796-1233
Web site: http://www.gasc.gov.eg

New Urban Communities Authority
Tel: +20 (2) 3851-9879, 3851-9876, 3851-9875
E-mail: nuca-it@nuca.cloud.gov.eg, Web site: http://www.newcities.gov.eg

Egyptian Tax Authority
Tel: +20 (2) 2403-4896, 2403-4893, 2403-4891
Fax: +20 (2) 2794-7918
E-mail: info@salestax.gov.eg, appeals@salestax.gov.eg

Micro, Small & Medium Enterprise Development Agency (MSMEDA)
Tel: +20 (2) 3336-4873, 3332-2000
Fax: +20 (2) 3336-1985
E-mail: info@msmeda.org.eg, Web site: http://www.msmeda.org.eg

Telecom Egypt
Tel: +20 (2) 3131-5219, 3131-5219
Fax: +20 (2) 3131-6115
E-mail: investor.relations@telecomegypt.com, Web site: http://te.eg

3. Εμπορικά & Βιομηχανικά Επιμελητήρια, Επιχειρηματικοί Φορείς

Federation of Egyptian Chambers of Commerce
Tel: +20 (2) 2795-3677, 2795-8371, 2795-6066, 2794-2943
Fax: +20 (2) 2795-1164, 2794-5872, 2794-3801, 2795-8361
E-mail: info@fedcoc.org.eg, Web site: http://www.fedcoc.org.eg

Cairo Chamber of Commerce
Tel: +20 (2) 2795-8261/2, 2794-8491
Fax: +20 (2) 2796-3603, 2794-4328
E-mail: info@cairochamber.org.eg, Web site: http://www.cairochamber.org.eg

Alexandria Chamber of Commerce
Tel: +20 (3) 483-7804, 483-7805, 483-7807-08, 480-9339, 495-5167-68, 543-0209
Fax: +20 (3) 483-7806, 483-7788
E-mail: acc@alexcham.org, Web site: http://english.alexcham.org

Assiut Chamber of Commerce
Tel: +20 (88) 233-2082, 228-4116
Fax: +20 (88) 234-6044

Aswan Chamber of Commerce
Tel: +20 (97) 230-1177, 231-3214
Fax: +20 (97) 230-3084

Beni Suef Chamber of Commerce
Tel & Fax: +20 (82) 332-2094
E-mail: schamber@yahoo.com

Dakahlia Chamber of Commerce
Tel: +20 (50) 231-2730, 231-0670
Fax: +20 (50) 231-2720
E-mail: dkchamber@hotmail.com

Damietta Chamber of Commerce
Tel: +20 (57) 328-9294, 222-3177
Fax: +20 (57) 223-0632
E-mail: dam-champ-c@yahoo.com

Beheira Chamber of Commerce
Tel: +20 (45) 331-8207, 331-7531
Fax: +20 (45) 331-7531

Fayoum Chamber of Commerce
Tel: +20 (84) 633-1148
Fax: +20 (84) 633-2148

Giza Chamber of Commerce
Tel: +20 (2) 3569-3971, 3569-9965, 3572-1761
Fax: +20 (2) 3568-3971, 3776-5622
E-mail: info@gccegypt.org, Web site: http://www.gccegypt.org

Kaliobia Chamber of Commerce
Tel: +20 (13) 326-2477, 325-2177, Fax: +20 (13) 325-2177
E-mail: qal-coc-egy@yahoo.com

Minya Chamber of Commerce
Tel: +20 (86) 234-0196, 236-3232
Fax: +20 (86) 235-6885

Menofia Chamber of Commerce
Tel: +20 (48) 222-1511, 223-8889, Fax: +20 (48) 222-6611

El Wadi El Gedid Chamber of Commerce
Tel: +20 (92) 792-1528
Fax: +20 (92) 393-6955

Gharbeya Chamber of Commerce
Tel: +20 (40) 330-4090
Fax: +20 (40) 330-3793

Ismailia Chamber of Commerce
Tel: +20 (64) 391-5974
Fax: +20 (64) 391-1663

Kafr El Sheikh Chamber of Commerce
Tel: +20 (47) 323-2916, 256-3308
Fax: +20 (47) 321-3434
E-mail: ecockfs@yahoo.com

Marsa Matrouh Chamber of Commerce
Tel: +20 (46) 493-5864, 493-2237
Fax: +20 (46) 493-5864

Port Said Chamber of Commerce
Tel: +20 (66) 391-1663
Fax: +20 (66) 391-5974

Qena Chamber of Commerce
Tel.: +20 (96) 533-2412
Fax: +20 (96) 533-2690

Red Sea Chamber of Commerce
Tel & Fax.: +20 (65) 354-9298

Suez Chamber of Commerce
Tel: +20 (62) 333-1351-52
Fax: +20 (62) 332-3074

Sohag Chamber of Commerce
Tel: +20 (93) 232-3036, 230-5620
Fax: +20 (93) 331-0057

Sharqiya Chamber of Commerce
Tel: +20 (55) 234-9744
Fax: +20 (55) 230-2423
E-mail: info@sharkiachamber.com, Web site: http://www.sharkiachamber.com

North Sinai Chamber of Commerce
Tel: +20 (68) 336-0327, 335-7834
Fax: +20 (68) 336-0327

South Sinai Chamber of Commerce
Tel. & Fax: +20 (69) 377-3331

American Chamber of Commerce
Tel.: +20 (2) 3336-9081, 3336-9092, 3338-1050
Fax: +20 (2) 3338-1060
E-mail: info@amcham.org.eg, Web site: http://www.amcham.org.eg

German-Arab Chamber of Industry and Commerce
Tel.: +20 (2) 3336-8183
Fax: +20 (2) 3336-8026
E-mail: info@ahk-mena.com, Web site: http://www.ahkmena.com

Federation of Egyptian Industries
Tel: +20 (2) 2579-6590-2, 2579-7074-6
Fax: +20 (2) 2576-6593-4, 2576-6672
E-mail: info@fei.org.eg, Website: www.fei.org.eg

Chamber of Building Materials Industries
Tel: +20 (2) 2578-4638, 2576-7415, 2575-5166
Fax: +20 (2) 2576-7304, 2575-5149
E-mail: info@cbmegypt.com, cbmegypt@yahoo.com, Web site: http://www.cbmegypt.com

Chamber of Cereals, Grains, & Related Products
Tel: +20 (2) 2579-8901, 2577-0748
Fax: +20 (2) 2579-8971
E-mail: info@cerealsegy.org, Web site: http://www.cerealsegy.org

Chamber of Chemical Industries
Tel: +20 (2) 2579-7021, 2579-7031, 2575-0240
Fax: +20 (2) 2575-6117
E-mail: cciegy@yahoo.com, info@cci-egy.com

Chamber of Food Industries
Tel: +20 (2) 2574-8627
Fax: +20 (2) 2574-8312
E-mail: sahar@egycfi.org.eg

Chamber of Leather Industries
Tel: +20 (2) 2576-5404, 2575-9303
Fax: +20 (2) 2576-5632
E-mail: info@leatheregypt.com

Chamber of Metallurgical Industries
Tel: +20 (2) 2577-4667, 2577-8675
Fax: +20 (2) 2577-4556
E-mail: cmieg@idsc.net.eg

Chamber of Engineering Industries
Tel: +20 (2) 2577-4334, 2577-8060, 2577-4112
Fax: +20 (2) 2577-0889, 2575-3214
E-mail: info@ceiegypt.org, Web site: http://www.ceiegypt.org

Chamber of Petroleum & Mining
Tel: +20 (2) 2392-6462
Fax: +20 (2) 2393-0098
E-mail: pet.min.ch@fei.org.eg

Chamber of Printing Industries
Tel: +20 (2) 2577-0451
Fax: +20 (2) 2577-7925
E-mail: cpi@link.net

Chamber of Leather Tanning Industries
Tel: +20 (2) 2577-3915, 2577-9822
Fax: +20 (2) 2577-9676
E-mail: clt@idsc.net.eg

Chamber of Woodworking & Furniture Industries
Tel: +20 (2) 2577-1778, 2579-7939, 2579-7896
Fax: +20 (2) 2577-0358
E-mail: cwwfi@fei.org.eg

Chamber of Pharmaceutical Industries
Tel: +20 (2) 2393-7270
Fax: +20 (2) 2393-7260, E-mail: drugchamber@yahoo.com

Information Technology & Communication Chamber
Tel.: +20 (2) 2403-1987, 2403-1978, 2403-1985
Fax: +20 (2) 2403-1985
E-mail: cit@cit-fei.org

Healthcare Chamber
Tel. & Fax: +20 (2) 3337-4307
E-mail: hcp_chamber@fei.org.eg

Chamber of Ready-Made Garments
Tel.: +20 (2) 2528-8922
Fax: +20 (2) 2528-8933
E-mail: info.ecaht@gmail.com, Web site: http://www.ecahtegypt.com

Egyptian Businessmen's Association (EBA)
Tel: +20 (2) 3572-3020, 3573-6030, +20 (100) 538-4604-5
Fax: +20 (2) 3572-3855, 3573-7258
E-mail: eba@eba.org.eg, Website: http://www.eba.org.eg

Alexandria Business Association (ABA)
Tel: +20 (3) 484-8978, 484-8979
Fax: +20 (3) 487-2411, 487-2206
E-Mail: aba@aba.org.eg, Website: http://aba.org.eg

Egyptian Junior Businessmen's' Association (EJB)
Tel: +20 (2) 2528-4094
Fax: +20 (2) 2528-4095
E-mail: info@ejb.org.eg, Web site : http://www.ejb.org.eg

Borg El Arab Investors Association
Tel: +20 (3) 459-3650
Fax: +20 (3) 459-1198
E-Mail: info@borgassoc.org, sofia_mhmd__2010@yahoo.com

Egyptian Small Enterprise Development Foundation
Tel: +20 (2) 3336-3980/1/2
Fax: +20 (2) 3336-3983
Web site: http://www.esed-eg.com

Sixth of October Investors Association
Tel.: +20 (2) 3697-4256, 3697-4250
Fax: +20 (2) 3697-4267
E-mail: info@socia1.com, Web site: http://www.octinvestors.com.eg

Sadat City Investors Association
Tel: +20 (48) 260-1614, 260-2992, 260-2968
Fax: +20 (48) 260-1468
E-mail: info@sadat-city.com, Web site: http://sadat-city.com

Tenth of Ramadan Investors Association
Tel: +20 (15) 363-655, +20 (55) 449-4406, 449-4429
Fax: +20 (55) 4494414
E-Mail: info.triaeg@yahoo.com, Web site: http://triaeg.org

4. Τράπεζες

National Bank of Egypt
Phone: +20 (2) 2594-5000
Fax: +20 (2) 2594-5137
Web site: http://www.nbe.com.eg

Banque Misr
Phone: +20 (2) 2391-2172, 2391-2029, 2397-8853
Fax: +20 (2) 2390-8464, 2392-5768
Web site: http://www.banquemisr.com

Banque Du Caire
Phone: +20 (2) 2391-6499
Fax: +20 (2) 2395-0032
Web site: http://www.banqueducaire.com

Commercial International Bank (CIB)
Phone: +20 (2) 3747-2000
Fax: +20 (2) 3774-5332
Web site: http://www.cibeg.com

National Bank of Greece, Cairo Branch
Phone: +20 (2) 3337-0751
Fax: +20 (2) 3337-0579
Web site: http://www.nbg.com.eg

Bank Audi
Phone: +20 (2) 3534-3300
Fax: +20 (2) 3536-2120
Web site: http://www.bankaudi.com.eg

Qatar National Bank Al Ahli
Phone: +20 (2) 2770-7000-03
Fax: +20 (2) 2770-7799
Web site: http://www.qnbalahli.com

Bank of Alexandria
Phone: +20 (2) 2399-2000
Web site: http://www.alexbank.com

Arab Bank
Phone: +20 (2) 3531-4800
Web site: http://www.arabbank.com.eg

African Export Import Bank
Phone: +20 (2) 2456-4100-03, 2451-5201-02
Fax: +20 (2) 2456-4110, 2451-5008
Web site: https://www.afreximbank.com

Bank ABC-Egypt (Arab Banking Corporation Egypt)
Phone: +20 (2) 2586-1199, 2586-1000
Fax: +20 (2) 2811-1555
Web site: https://www.bank-abc.com

Arab International Bank
Phone: +20 (2) 2391-8794, 2391-6391, 2391-6492, 2391-6120
Fax: +20 (2) 2391-6233, 2391-2319
Web site: http://www.aib.com.eg

Attijariwafa Bank S.A. (πρώην Barclays Bank Egypt)
Phone: +20 (2) 2529-6100, 2529-1300
Web site: http://www.attijariwafabank.com.eg

Citibank N.A. Egypt
Phone: +20 (3) 483-9341-42
Fax: +20 (3) 487-4363

Credit Agricole Egypt
Phone: +20 (2) 3332-9300
Web site: http://www.ca-egypt.com

Export Development Bank of Egypt
Phone: +20 (2) 2810-1536, 2810-1548-49, 3338-7085
Web site: http://www.ebebank.com

Faisal Islamic Bank of Egypt
Phone: +20 (2) 3333-0930, 3333-0979, 3762-1285-87, 3762-1289
Fax: +20 (2) 3762-1281
Web site: http://www.faisalbank.com.eg

Housing & Development Bank (HDB)
Phone: +20 (2) 3748-1361
Fax: +20 (2) 3749-9388
Web site: http://www.hdb-egy.com

HSBC Bank Egypt SAE
Phone: +20 (2) 3535-9100, 3535-9600, 3535-9800, 2529-6900, 2529-6940, 2529-6970
Web site: http://www.hsbc.com.eg

Egyptian Housing Finance (E.H.F.C.)
Phone: +20 (2) 3761-1004-05
Fax: +20 (2) 3761-6943
Web site: http://www.ehfc.com.eg

Egyptian Gulf Bank
Phone: +20 (2) 2594-8528
Web site: http://www.eg-bank.com

Industrial Development & Workers Bank of Egypt (IDBE)
Phone: +20 (2) 2578-4635
Fax: +20 (2) 2578-6580

Mashreq Bank Egypt
Phone: +20 (2) 2456-1580
Web site: http://www.mashreqbank.com/egypt

Misr Financial Investments
Phone: +20 (2) 3749-8537-38, 3335-4692
Fax: +20 (2) 3749-3374
Web site: http://www.mfic-sae.com

Misr Iran Development Bank
Phone: +20 (2) 3572-7311
Fax: +20 (2) 3570-1185
Web site: http://www.midb.com.eg

National Investment Bank
Phone: +20 (2) 2798-7406, 2798-7401, 2798-7273, 2798-7399, 2794-3088, 2794-1336
Web site: http://www.nib.gov.eg

Al Ahli Bank of Kuwait
Phone: +20 (2) 3535-2790-91
Web site: http://www.abkegypt.com

Société Arabe Internationale de Banque
Phone: +20 (2) 3332-5270
Web site: http://www.saib.com.eg

Suez Canal Bank
Phone: +20 (2) 2160-1879
Web site: http://scbank.com.eg/IndexEN.aspx

The United Bank
Phone: +20 (2) 2792-0146-49
Fax: +20 (2) 2792-0153
Web site: https://www.theubeg.com

Blom Bank Egypt
Phone: +20 (2) 3332-2770-09
Fax: +20 (2) 3749-4508, 3749-4168, Web site: http://www.blombankegypt.com

Emirates National Bank of Dubai Egypt
Phone: +20 (2) 2366-1000
Web site: http://www.emiratesnbd.com.eg

Arab Investment Bank Egypt
Phone: +20 (2) 2577-0376
Fax: +20 (2) 2773-9286
Web site: http://www.aibegypt.com

Ahli United Bank
Phone: +20 (2) 2249-9500, 2249-9900, 2249-9700
Fax: +20 (2) 2613-5160
Web site: https://www.ahliunited.com/eg

Al Baraka Bank of Egypt
Phone: +20 (2) 2160-0118
Web site: http://www.albaraka-bank.com.eg

National Bank of Kuwait (NBK)
Phone: +20 (2) 2614-9400
Web site: https://www.nbk.com/egypt.html

Abu Dhabi Islamic Bank Egypt
Phone: +20 (2) 3828-9300
Web site: https://www.adib.eg

Union National Bank Egypt
Phone: +20 (2) 3828-0700
Web site: https://www.unb-egypt.com/en/personal

Arab African International Bank
Phone: +20 (2) 2673-3107
Web site: http://www.aaib.com

National Bank of Abu Dhabi Egypt
Phone: +20 (2) 2407-5000, 2407-5300
Fax: +20 (2) 2400-5410, 2407-5295
Web site: https://www.bankfab.com/en-eg

Bank of Nova Scotia Cairo Branch
Phone: +20 (2) 3747-9800-05
Fax: +20 (2) 3747-9807-08

5. Διοργανωτές Εκθέσεων

Egypt Expo & Convention Authority (EECA)
Tel.: +20 (2) 2263-3222
Fax: +20 (2) 2263-4640
E-mail: eeca@eeca.gov.eg, Web site: http://www.eeca.gov.eg

IFP EGYPT
Tel.: +20 (2) 2537-8949
E-mail: info@ifpegypt.com, Web site: http://www.ifpegypt.com

Konzept Exhibitions & Event Management
Tel: +20 (2) 2524-5187-88
Fax: +20 (2) 2524-5199
Email: info@konzept-egypt.com, Web site: http://www.konzept-egypt.com

Green Land for Organizing Exhibitions & Conferences
Tel.: +20 (2) 2082-2137, 2082-2109
Fax : +20 (2) 2082-2108
Mobile : +20 128 363-3814, 100 364-8329
E-mails: info@egymedica.com, marketing@egymedica.com

Vision Fairs Co.
Tel.: +20 (2) 3335-5423
Fax: +20 (2) 3336-7979
Email: info@visionfairs.com, Web site: http://visionfairs.com

Pyramids International Co.
Tel: +20 (2) 2623-3190
Fax: +20 2 2623-3191
Email: info@pyramidsfaireg.com, Web site: http://pyramidsfaireg.com

DMG Events Middle East
Tel. +20 (2) 2753-8401, +20 100 178-3246 (Ms. Noha Kabbani, Project Manager)
E-mail: noha-egyps@acg-itf.com, egyps.conference@dmgevents.com
Tel.: +97 (1) 4445-3631, 5699-07089
Emails: josineheijmans@dmgeventsme.com, mennalotfy@dmgeventsme.com
Official Representative for Greece: Paul Kyriazis
Tel.:+(30) 210-9616-109, +(30) 6932-336149
E-mail: paulkyriazis@pmk.gr

International Exhibition Organizing Group - IGM
Tel. +20 (2) 2342-3934
Fax: +20 (2) 2342-3935
Mobile: +20 111 555-8710
Emails: graintech@igmfairs.com, info@igmfairs.com, info@grainteched.com, Web site: http://www.igmfairs.com, https://grainteched.com

Al Ahram Advertising Agency
Tel.: +20 (2) 2770-4550, 2770-4254
Fax: +20 (2) 2578-5889

Informa Co.
Tel.: +20 (2) 2322-6969, 2322-6980
E-mails: infor.egypt@informa.com, ed.johnson@informa.com, Ramy.Boushra@informa.com, dina.abuelrish@informa.com, mostapha.khalil@informa.com, faariss.khalil@informa.com, alexander.edwards@informa.com, northafricahealth@informa.com, afmexpo@informa.com, mohamed.abdelhamid@informa.com, hanaa.youssef@informa.com, rania.salaheldin@informa.com, nadine.salama@informa.com

Art Line Co.
Tel.: +20 (2) 2753-8323, 2273-2237
Emails: int.sales@acg-itf.com, hosni.fouad@artline.com.eg, Web site: http://www.artline.com.eg

Cairo Expo Marketing & Exhibitions
Tel.: +20 106 502-0377, 127-501 6033, 106 750-0966
Emails: info@cairoexpo.net, info@hvacregypt.com, Web site: http://www.cairoexpo.net, http://www.hvacregypt.com

Universal Trade Fairs
Tel.: +20 100 608-8019, +20 (2) 2359-4110
Fax: +20 (2) 2378-0458
Emails: info@egybeautyexpo.com, int.sales@egybeautyexpo.com, int2.egybeautyexpo@outlook.com, gm@egybeautyexpo.com, Web site: http://utfaexpo.com

Defile D'Egypte Co.
Tel.: +20 (2) 2401-9488, 2403-5345
Fax: +20 2 2405-1618
Email: info@defiledegypte.com, Web site: http://defiledegypte.com/main.htm

Dar El Menyawi for Organizing Exhibitions
Tel.: +20 (3) 302-2891
Fax: +20 (3) 345-9533

Egyptian Group for Marketing
Tel: +20 (2) 2261-9160, 2405-0151, 2405-1909
Fax: +20 (2) 2263-5215
Mobile: +20 122 179-9060
Email: info@hace.com.eg, Web site: http://www.hace.com.eg

Events Middle East
Tel.: +20 (2) 3912-0659
Fax: +20 (2) 3825-0812
E-mail: info@events-me.com, Web site: http://www.events-me.com

Al Awael for International Trade Fairs (ATF)
Tel.: +20 (2) 2358-0982, 2767-0146
Fax: +20 (2) 2358-0982
E-mail: info@atf-egy.com, Web site: https://atf-egy.com/index.aspx

Arab African Conferences & Exhibitions (ACE)
Tel.: +20 (2) 2378-1592
Fax: +20 (2) 2378-0458

Arabian German for Exhibitions S.A.E.
Tel.: +20 (2) 2270-3584-85
Fax: +20 (2) 2270-3586
E-mail: info@arabiangerman.com, Web site: http://www.arabian-german.com

Middle East Trade Fairs
Tel.: +20 (2) 3335-7494, 3761-2758
Fax: +20 (2) 3761-7898
E-mails: info@apexcairo.net, info@mtf-fairs.com, Web site: http://www.apexcairo.net

Sama Marketing Business
Tel. & Fax: +20 (2) 3353-9456
Mobiles: +20 100 727-4969, 111 647-5842, 122 756-4203
E-mails: info@smbegypt.com, smbegypt@link.net, Web site: http://www.smbegypt.com

International Trade Expo Co.
Tel. & fax: +20 (2) 2261-5141
Mobiles: +20 100 164-5408, 101 452-6699

Global for Organizing Local & International Exhibition Co.
Tel.: +20 (2) 3703-4409
Mobile: +20 114 055-5569

Egy Health Expo
Tel: +20 100 651-2802, 120 038-9400, 100 604-5156
Fax: +20 (2) 3338-6304
E-mail: info@egyhealthexpo.com, Web site: http://www.egyhealthexpo.com/en

Nile Trade Fairs
Tel.: +(202) 2671-2287, 2670-5239, 2275-3634
Fax: +(202) 2275-3634
E-mail: info@nilefairs.com, Web site: http://www.nilefairs.com

Egytec Engineering Co.
Tel.: +20 (2) 2736-7549, 2735-5877, 2735-5837
Fax: +20 (2) 2735-8801
Emails: info@egytraffic-africa.com, marketing@egytraffic-africa.com, sales@egytraffic-africa.com,
Web site: http://egytraffic-africa.com

Innova Trade Fairs
Tel.: +20 (2) 26036739, +20 101 200-2727
E-mails: info@innovafairs.com, info@packafrica.org, Web site: http://www.packafrica.org

6. Ξενοδοχεία

Le Meridien Cairo Airport
Tel: +20 (2) 2265-9000
www.marriott.com/hotels/travel/caiam-le-meridien-cairo-airport/?program=spg

Hilton Heliopolis
Tel: +20 (2) 2267-7730
www3.hilton.com/en/hotels/egypt/hilton-cairo-heliopolis

Cairo Marriott Hotel
Phone: +20(2) 2728-3000
Fax: +20(2) 2728-3001
Web site: http://www.cairomarriotthotel.com

Hilton Cairo Zamalek
Tel: +20 (2) 2737-0055
www3.hilton.com/en/hotels/egypt/hilton-cairo-zamalek-residences-CAIZRHI

InterContinental City Stars Cairo
Phone: +20(2) 2480-0100
Fax: +20(2) 2480-0200
Web site: https://www.ihg.com/intercontinental/hotels/gb/en/cairo/crohc/hoteldetail

Semiramis InterContinental
Phone: +20(2) 2798-8000
Web site: https://www.ihg.com/intercontinental/hotels/gb/en/cairo/croha/hoteldetail

Conrad Cairo Hotel
Phone: +20 (2) 2580-8000
Fax: +20 (2) 2580-8080
Web site: http://conradhotels3.hilton.com/en/hotels/egypt/conrad-cairo-CAICICI/index.html

Grand Nile Tower Hyatt Hotels Cairo
Phone: +20 (2) 2365-1234
Fax: +20 (2) 2362-1927
E-mail: info@grandniletower.com, http://grandniletower.com

Four Seasons Cairo Nile Plaza
Phone: +20 (2) 2791-7000
Fax: +20 (2) 2791-6900
Web site: http://www.fourseasons.com/caironp

Ramses Hilton Hotel
Phone : +20 (2) 2577-7444
Fax: +20 (2) 2575-2942
E-mail: ramses@hilton.com
Web site: http://www3.hilton.com/en/hotels/egypt/ramses-hilton-CAIRHTW/index.html
Nile Ritz-Carlton Hotel
Phone: +20 (2) 2577-8899
E-mail: Rc.cairz.leads@ritzcarlton.com
Web site: http://www.ritzcarlton.com/en/hotels/middle-east/cairo#Hotel

Sofitel Gezirah Hotel
Phone: +20 (2) 2737-3737
Fax: +20 (2) 2739-8298
Web site: http://www.sofitel.com

Fairmont Nile City Hotel Cairo
Phone: +20 (2) 2461-9494
Web site: http://www.fairmont.com/nile-city-cairo

Kempinski Nile Hotel Cairo
Phone: +20 (2) 2798-0000
Web site: https://www.kempinski.com/ar/cairo/nile-hotel

Hotels in New Cairo
Royal Maxim Palace Kempinski Cairo
Tel: +20 (2) 2249-5300
www.kempinski.com/en/cairo/royal-maxim-palace-kempinski-cairo

Dusit Thani Lake View
Tel: +20 (2) 2614-0000
www.dusit.com/dusitthani/lakeviewcairo

JW Marriott
Tel: +20 (2) 2411-5588
www.marriott.com/hotels/travel/caijw-jw-marriott-hotel-cairo

7. Διπλωματικές αποστολές

Embassy of Austria in Cairo
Tel: +20 (2) 3570-2975, Fax: +20 (2) 3570-2979
E-mail : kairo-ov@bmeia.gv.at
Web site: www.bmeia.gv.at/ceb-kairo

Embassy of Belgium in Cairo
Tel: +20 (2) 2794-7494, Fax: +20 (2) 2794-7239
E-mail : cairo@diplobel.fed.be
Web site: www.egypt.diplomatie.belgium.be

Embassy of Bulgaria in Cairo
Tel: +20 (2) 2736-3025, Fax: +20 (2) 2736-3826
E-mail : embassy.cairo@mfa.beg
Web site: www.mfa.bg/embassies/egypt

Embassy of Canada in Cairo
Tel: +20 (2) 2461-2200, Fax : +20 (2) 2461-2201
E-mail : cairo@international.gc.ca
Web site: www.international.gc.ca

Embassy of the Republic of Cyprus in Egypt
Tel: +20 (2) 2737-7012-14, Fax: +20 (2) 2737-7016
E-mail: cairoembassy@mfa.gov.cy
Web site: http://www.mfa.gov.cy/mfa/Embassies/Embassy_Cairo.nsf/DMLindex_en/DMLindex_en?OpenDocument

Embassy of the Czech Republic in Cairo
Tel: +20 (2) 3333-9700, Fax: +20 (2) 3748-5892
E-mail: cairo@embassy.mzv.cz
Web site: www.mzv.cz/cairo

Royal Danish Embassy in Cairo
Tel: +20 (2) 2461-6630, Fax: +20 (2) 2461-9330
E-mail: caiamb@um.dk
Web site: http://egypten.um.dk

Embassy of Finland in Cairo
Tel: +20 (2) 2736-3722 , Fax: +20 (2) 2737-1376
E-mail: sanomat.kai@formin.fi
Web site: http://www.finland.org.eg

Embassy of France in Cairo
Tel: +20 (2) 3567-3200, Fax: +20 (2) 3567-3201
E-mail: questions@ambafrance-eg.org
Web site: www.eg.ambafrance.org

Embassy of Germany in Cairo
Tel: +20 (2) 2728-2000, Fax: +20 (2) 2728-2159
E-mail: info@kairo.diplo.de
Web site: www.kairo.diplo.de

Embassy of Hungary in Cairo
Tel: +20 (2) 2735-8634, 2737-0019, Fax: +20 (2) 2735-8648
E-mail: mission.cai@mfa.gov.hu
Web site: www.kairo.mfa.gov.hu

Embassy of Ireland in Cairo
Telefax: +20 (2) 2728-7100, Fax: +20 (2) 2736-2863
E-mail: cairoembassy@dfa.ie
Web site: www.dfa.ie/irish-embassy/egypt

Embassy of Italy in Cairo
Tel: +20 (2) 2794-3194, Fax: +20 (2) 2794-0657
E-mail: ambasciata.cairo@esteri.it
Web site: www.ambilcairo.esteri.it

Embassy of Latvia in Cairo
Tel: +20 (2) 2738-4188, Fax: +20 (2) 2738-4189
E-mail: emhassy.egypt@mfa.gov.lv
Web site: www.mfa.gov.lv/egypt

Embassy of Malta in Cairo
Tel: +20 (2) 2461-9960, Fax: +20 (2) 2461-9962
E-mail: maltaembassy.cairo@gov.mt
Web site link: www.foreignaffairs.gov.mt/en/Embassies/ME_Cairo/Pages/ME_Cairo.aspx

Royal Netherland Embassy in Cairo
Tel: +20 (2) 2739-5500, Fax: +20 (2) 2736-3821
E-mail: kai@minbuza.nl
Web site: www.netherlandsendyoun.nl

Royal Norwegian Embassy in Cairo
Tel: +20 (2) 2728-3900, Fax: +20 (2) 2728-3901
E-mail: emb.cairo@mfa.no
Web site: www.norway.no/en/egypt

Embassy of Romania in Cairo
Tel: +20 (2) 2736-0107, Fax: +20 (2) 2736-0851
E-mail: cairo@mae.ro
Web site: www.cairo.mae.ro

Embassy of Russia in Cairo
Tel: +20 (2) 3748-9353-55, Fax: +20 (2) 3760-9074
E-mail: rus.egypt@mail.ru
Web site: www.egypt.mid.ru

Embassy of the Slovak Republic in Cairo
Tel: +20 (2) 3335-8240, 3335-7544, Fax: +20 (2) 3335-5810
E-mail: emb.cairo@mzv.sk
Web site: www.mzv.sk/web/kahira-en

Embassy of Slovenia in Cairo
Tel: +20 (2) 3749-8171, Fax: +20 (2) 3749-7141
E-mail: vka@gov.si
Web site: http://cairo.embassy.si

Embassy of Spain in Cairo
Tel: +20 (2) 2735-6437 / 397, Fax: +20 (2) 2735- 2132
E-mail: emb.elcairo@maec.es
Web site: www.exteriores.gob.es/ebajadas/elcairo

Embassy of Sweden in Cairo
Tel: +20 (2) 2728-9200, Fax: +20 (2) 2728-9260
E-mail: ambassaden.kairo@gov.se
Web site: www.swedenabroad.se/en/embassies/egypt-cairo

British Embassy in Cairo
Tel: +20 (2) 2791- 6000, Fax: +20 (2) 2791- 6130
E-mail: commercial.cairo@fco.gov.uk
Web site: www.gov.uk/world/organisations/british-embassy-cairo

Embassy of the United of States in Cairo
Tel: +20 (2) 2797-3300, Fax: +20 (2) 2797-3200
Web site: www.eg.usembassy.gov

8. Διεθνείς-Περιφερειακοί Οικονομικοί Οργανισμοί

EU Delegation to Egypt
Tel: +20 (2) 2461-9860
Fax: +20 (2) 2461-9884
E-mail: delegation-egypt@eeas.europa.eu
Web site: https://eeas.europa.eu/delegations/egypt_en

European Investment Bank, Representation to Egypt
Tel.: +20 (2) 2461-9890
Fax: +20 (2) 2461-9891
E-mail: cairo@eib.org
Web site: https://www.eib.org

United Nations Development Program (UNDP)
Tel & Fax: +20 (2) 2574-2620
E-mail: registry.eg@undp.org
Web site: http://www.eg.undp.org

World Bank
Tel.: +20 (2) 2461-9983-85
E-mail: ewahby@worldbank.org
Web site: http://www.worldbank.org/en/country/egypt

African Export Import Bank (AFREXIM)
Tel: +20 (2) 2456-4100/01/02/03, 2451-5201/02
Fax: +20 (2) 2456-4110, 2451-5008
Website: www.afreximbank.com

African Development Bank, Egypt Country Office (AFDB)
Tel: +20 (2) 2256-3790/01
Fax: +20 (2) 2256-3792
E-mail: M.BLOMBERG@AFDB.ORG
Web site: www.afdb.org

EBRD Egypt
Tel.: +20 (2) 2322-5900, +20 (3) 541-9155
Web site: www.ebrd.com/egypt.html

International Finance Corporation (IFC)
Tel: +20 (2) 2461-4200
E-mail: WLabadi@ifc.org
Web site: www.ifc.org

KfW Office Cairo
Tel.: +20 (2) 2736-9525
Fax: +20 (2) 2736-3702
E-mail: KfW.Cairo@kfw.de
Web site: https://www.kfw-entwicklungsbank.de/International-financing/KfW-Development-Bank/Local-presence/North-Africa-and-Middle-East/Egypt

GIZ Office Cairo
Tel.: +20 (2) 2735-9750
Fax: +20 (2) 2738-2981
E-mail: giz-aegypten@giz.de
Web site: https://www.giz.de/en/worldwide/319.html

Cairo Regional Center for International Commercial Arbitration
Tel: +20 (2) 2735-1333/35/37
Fax: +20 (2) 2735-1336
E-mail: info@crcica.org
Web site: https://crcica.org

9. Ελληνική Ομογένεια

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΚΑΪΡΟΥ
Tel: +20 (2) 2591-3945, 2593-3372
Fax: +20 (2) 2588-4652
E-mail: greek.com@link.net
Web site: http://ekkairo.org

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ
Tel: +20 (3) 484-8484, 486-5084, 486-8496
Fax: +20 (3) 487-4854
E-mail: info@ekalexandria.org
Web site: http://ekalexandria.org

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΚΑΪΡΟΥ
Tel: +20 2 2574-1190
Fax: +20 2 2575-4970
E-Mail: info@greekchambercairo.com, admin@greekchambercairo.com
Web site: http://www.greekchambercairo.com/docs_en

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΕΠΙΜΕΛΗΤΗΡΙΟ ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑΣ
Tel: +20 (3) 486-8583, 486-2974
Fax: +20 3 486-2698
E-mail: greekchamber@link.net